

ΜΥΡΣΙΝΗΣ ΚΛ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η ΧΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ
Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙ
ΜΑΡ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΤΑΙ - Ι.Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Στην ειδική αυτή έκδοση για την εφημερίδα *Το Βήμα* έχει αναπαραχθεί φωτογραφικά η πρώτη έκδοση του αναγνωστικού για τη Β' Δημοτικού *Η χαρά του παιδιού* της Μυρσίνης Κλεάνθους-Παπαδημητρίου, με εικόνες Μάριου Αγγελόπουλου, που εκδόθηκε το 1934, στην Αθήνα, από τις εκδόσεις Ιωάννης Δ. Κολλάρος & ΣΙΑ, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας».

1934
ΚΛΕ
(αντίτ.)

ΜΥΡΣΙΝΗΣ ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ-ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η ΧΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΩΤΗ 1934

*Αντίτυπα 20.000

ΕΙΚΟΝΕΣ Μ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Λοιθα. Έγκριτικής απόφασης 51231/51232-20/8/34

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΑΙ: ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",

46Α — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 46Α

1934

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουν τὴν ὑπογραφή τοῦ συγγραφέα
καὶ τὴ σφραγίδα τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας».

Μυροῖνι Κυτάνδου-Παπαδημητρίου

ΙΔΡΥΜΑ "ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ", - ΙΔΡΥΤΗΣ: ΚΩΣΤΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ
"ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ", - ΑΘΗΝΑΙ (ΠΑΡΑΔΙΣΚΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ 44)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αύγη.

Ἄνοιξε τὰ ματάκια της ἡ Αὐγή
καὶ ἐχαμογέλασε.

Ἐφύσηξε μὲ τὸ στοματάκι της καὶ
ἐσκόρπισε γύρω της τὴν καταχνιά.

Μιά ἐλαφρὴ πνοὴ ἐπέρασε τότε
ἐπάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα. Ἐχαιρέτισε
τὰ καράβια καὶ τοὺς ἐφώνηξε:

— Ἐμπρός! ὄρθιοι γιὰ τὰ καινούργια
τὰ ταξίδια, ὦ θαλασσινοί. Ἡ ἡμέρα
φθάνει.

Ἄγγιξε καὶ τὰ πουλιὰ στὸ δάσος
μὲ τὶς διπλωμένες τῶν πτεροῦγες καὶ
τὰ ἐξύπνησε.

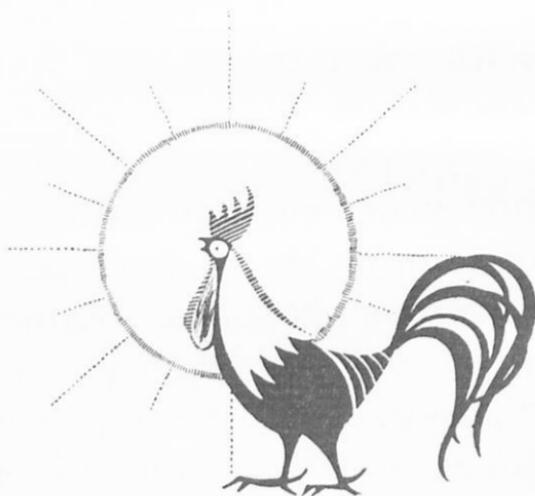
— ὦ πουλιά, ἀρχίστε τὸ τραγούδι
σας.

Εἶπε καὶ στὴν αὐλὴ στὸν κόκορα.

— Ἐμπρὸς τὴν σάλπιγγα γιὰ τὴν
καινούργια τὴν ἡμέρα! Καὶ ὅσο μπο-
ρεῖς πιὸ δυνατά!

Ἐπῆγε καὶ στὸ κωδωνοστάσιο ψη-
λὰ καὶ ἐξύπνησε καὶ τὶς καμπάνες.

— Ντὶν ντάν, ντὶν ντάν, ντὶν ντάν.
Δοξολογήστε τὸ Θεό.

Χρυσὴ καντήλα.

Χρυσὴ καντήλα κρέμεται
ψηλὰ ἀπ' τὰ οὐράνια·
δίχως ἀλ' σίδες κρέμεται,
δίχως σκοινιὰ κρεμιέται,
δίχως λαμπάδες καὶ κεριὰ
φέγγει τὸν κόσμον ὅλο.

Φέγγει καὶ τῇμανούλα μου
στ' ἀλώνι πὸν δουλεύει.
Φέγγει καὶ τοῦπατέρα μου
στὸ δρόμο πὸν πηγαίνει.
Φέγγει καὶ τῇμανίτσα μου
στὴν ἐκκλησιὰ νὰ πάη.

Δημοτικὸ

Τὰ πουλιὰ φεύγουν.

— Κοίταξε, μητέρα, κοίταξε, πόσα χελιδόνια μαζί! εἶπεν ὁ Τάκης ἕνα πρωῖ καὶ ἔδειχνε μὲ τὸ χέρι του τὸν οὐρανό. Ἡ μητέρα του ἐγύρισε ἐπάνω τὸ κεφάλι της καὶ εἶδε πολλὰ πολλὰ μαῦρα πουλιὰ μὲ οὐρὲς ψαλιδωτὲς ποὺ ἐπερνοῦσαν ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια των καὶ ἐπήγαιναν.

— Φεύγουν, παιδί μου, γιατί τὸ κρύο ἔρχεται καὶ τὰ χελιδόνια ἀγαποῦν τὸ ζεστὸ τὸν ἥλιο, εἶπε.

— Μὰ πῶς καταλαβαίνουν ὅτι τὸ κρύο ἔρχεται;

— Τὸ αἰσθάνονται. Πῶς καταλαβαίνομε ὅλοι ἐμεῖς ὅτι τὸ κρύο ἔρχεται;

— Ἐγώ, μητέρα, τὸ ξέρω, γιατί μου τὸ λέγεις ἐσύ καὶ γιατί τὸ θυμοῦμαι καὶ ἀπὸ τὸν περασμένο χρόνο.

— Μὰ καὶ ἂν δὲν σοῦ τὸ ἔλεγα καὶ ἂν δὲν τὸ ἐθυμόσουν, δὲν θὰ τὸ ἐκαταλάβαινες;

Ὁ Τάκης εἶδε καλὰ καλὰ γύρω του καὶ εἶπε μὲ μιᾶς.

— Πῶς! Θὰ τὸ καταλάβαινα, γιατί ἀρχίζουν νὰ κιτρινίζουν τὰ φύλλα στὰ δένδρα.

— Μόνο ἀπὸ αὐτό;

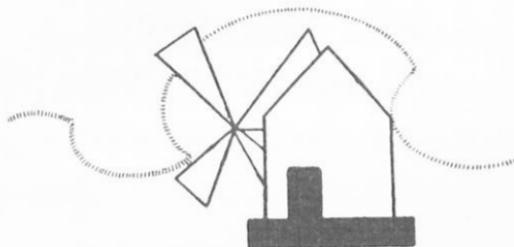
— Καὶ γιατί δὲν ἔχουν πιά τὰ δένδρα ὀπωρικά καὶ γιατί ἀρχίζει πάλι τὸ σχολεῖο, εἶπε.

— Καὶ ἀπὸ αὐτὸ βέβαια, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλα ἀκόμη.

— Καὶ γιατί δὲν κάμνει πιά τόση ζέστη καὶ δὲν ιδρώνω.

— Ὁραῖα. Ὅλα αὐτὰ μᾶς δείχνουν ὅτι ἐτελείωσε πιά τὸ καλοκαίρι. Καὶ τώρα ξέρεις τί ἀρχίζει;

— Τὸ φθινόπωρο, μητέρα.

Δόνια, χελιδόνια.

*Δόνια, χελιδόνια,
ώρα σας καλή σας
κι' ό Θεός μαζί σας.*

*"Αϊστε, φεγγάτε,
πάλι έδω γυρνάτε,
μή μās λησμονάτε.*

Δημοτικό

Συννεφάκια.

Τώρα ὁ ἥλιος βγαίνει τὸ πρωὶ ἀργότερα καὶ βασιλεύει ἐνωρίτερα τὰ βράδια. Οἱ ἡμέρες ἐμίκραιναν.

— Γιὰ δὲς κάτι ἄσπρα συννεφάκια! εἶπε τὴν ἄλλην ἡμέρα τὸ πρωὶ ὁ πατέρας τοῦ Τάκη, καθὼς ἔβγαινε νὰ πάη στὴ δουλειά του.

— "ὦ, ὦ, κοίτα, πατέρα, ἐκεῖνο ἐκεῖ, εἶπεν ὁ Τάκης. "Ἰδια πεταλούδα μὲ ἀνοικτὰ πτερὰ. Μὰ τὸ ἄλλο ἐκεῖ; Λὲς καὶ εἶναι ἀμάξι, νὰ ὁ ἓνας ὁ τροχός, νὰ καὶ τὸ ἄλογο. Κοίτα πῶς φεύγει γρήγορα!

Καὶ ἀλήθεια, τὰ ἄσπρα αὐτὰ συννεφάκια ἦσαν πολὺ ἀραιά, ἄλλαζαν σχῆμα ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμή ὡς τὴν ἄλλη καὶ ἐταξίδευαν στὸν οὐρανό. Καὶ ἤρχοντο ἄλλα, μικρά, μεγάλα, ἄσπρα, γκριζα.

Ὁ οὐρανὸς ἐγίνετο πότε πιὸ γαλάζιος καὶ πότε πιὸ ἄσπρος.

Ἐφυσοῦσε εὐχάριστο ἀεράκι καὶ ἔκαμνε δροσιά.

*Ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα ἀγαθαῖνα
εἰς σχολεῖον.*

Ἐσπυλοποιήσατε ποτέ, παιδιά, πόσα
Ἑλληνόπουλα αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἀναπαύ-
σαν εἰς σχολεῖον τῶν μὲ τὴν ἴδια τὴν χαρὰ,
ὅπως καὶ σεῖς;

Νά, ἐγὼ κλείω τὰ μάτια μου καὶ

μοῦ φαίνεται ὅτι τὰ κοιτῶ. Καλοπλυ-
μένα, καλοκτενισμένα, μὲ βουρτσισμένα
τὰ φορέματά των καλά, ξεκινοῦν κάθε
πρωὶ ἀπὸ τὸ σπιτάκι των.

— Χαῖρε, μητέρα!

— Στὸ καλό, παιδιά!

Τὰ βλέπω νὰ περπατοῦν μέσα στὸ
χωριό, ἓνα ἓνα, δυὸ δυό, τρία ἢ πολλὰ
μαζὶ καὶ νὰ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο. Περ-

πατοῦν ἀνάμεσα ἀπὸ δρομάκια, ἀνάμεσα ἀπὸ χωράφια, δίπλα σὲ περιβόλια, ἐπάνω ἀπὸ λοφάκια, καὶ ἀναπνέουν τὸν πρωινὸ καθαρὸν ἀέρα ποὺ κάμνει κόκκινα τὰ μάγουλά των.

Τὰ βλέπω μέσα στὶς μεγάλες πόλεις νὰ προχωροῦν προσεκτικὰ ἐπάνω σὲ δρόμους γεμάτους μὲ ἀνθρώπους, λεωφορεῖα καὶ αὐτοκίνητα.

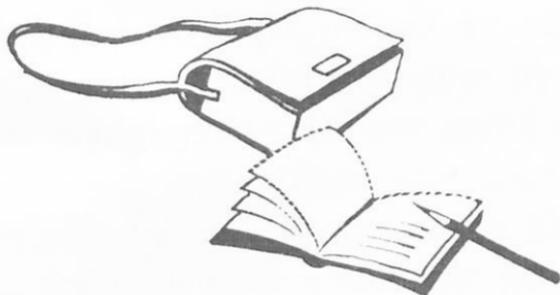
Ὅλα αὐτὰ τὰ παιδιά, ἀγόρια καὶ κορίτσια, θέλουν, ὅπως καὶ σεῖς, νὰ μάθουν πολλὰ γράμματα.

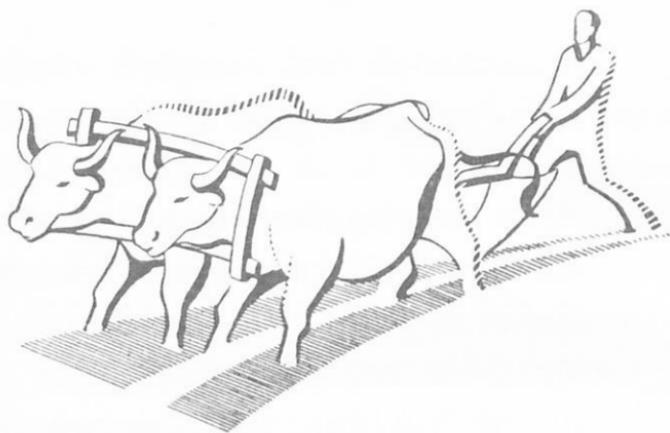

Τὸ βιβλίο.

Μέσα μου κλείνω οὐρανὸ
καὶ ἥλιο καὶ φεγγάρια·
ὄλα τ' ἀγρίμια στὸ βουνό,
τῆς θάλασσας τὰ ψάρια
καὶ τὰ πουλάκια στὰ δειντριά
καὶ τ' ἄνθια, τὰ μελίτσια,
τὶς πεταλοῦδες, τὰ παιδιά.
Ὅλα τὰ χαίρομαι ἴσια.

Μ. Κλεάνθους - Παπαδημητρίου

Τὰ περιβόλια καὶ τὰ χωράφια.

Χθὲς ἔβρεχε ὅλη τὴν ἡμέρα.

Σήμερα ὁ κύριος Δημήτριος στέκεται στὴ θύρα τοῦ μικροῦ σπιτιοῦ του καὶ κοιτάζει μὲ ἀγάπη τὴ βρεγμένη καὶ μαλακὴ γῆ τοῦ περιβολιοῦ του.

— Εἶναι καιρὸς νὰ σπείρωμε τὰ χειμωνιάτικα λαχανικά, λέγει μὲ τὸ νοῦ του. Μὲ τέτοια βροχὴ ὁ σπόρος θὰ πιάσῃ καὶ ἡ γῆ θὰ δώσῃ πολὺν καρπὸ.

— Γυναῖκα! φωνάζει στὴν κυρὰ Φρόσω, σήμερα θὰ σκάψωμε τὸ περιβόλι. Θὰ μὲ βοηθήσῃς καὶ σὺ καὶ ἡ Μαρία.

— Θὰ βοηθήσω καὶ ἐγώ! εἶπεν ἀπὸ

μέσα από τὸ σπίτι μιὰ χαρούμενη παιδική φωνή.

Καὶ μὲ μιᾶς ἐπετάχθηκε ἀπὸ τὴ θύρα ὁ γιὸς του ὁ Γιώργος, ἓνα ἀγοράκι 8 χρονῶν, μὲ μάτια ζωηρὰ καὶ μάγουλα κόκκινα καὶ μὲ καλοκτενισμένα τὰ καστανὰ του μαλλιά.

* * *

Ἄλλὰ καὶ οἱ ζευγίτες ἐτοιμάζουν τὰ ἄροτρά των. Τώρα εἶναι καιρὸς γιὰ νὰ ὀργώσουν τὰ χωράφια γιὰ σπορά.

*Σταυριώτη μου, τρυγομηνᾶ,
ἐσὺ προσιάζεις τὸ ζευγᾶ.*

λέγουν οἱ γεωργοί.

Πρωλοβρόγια.

Πρωτοβρόγια! Ποτισμένα
τὰ χωράφια, δροσισμένα,
περιμένονν τὸ ζευγᾶ·
πάλι ἐφέτος νὰ τὰ ὀργώση,
νὰ τὰ σπείρη, νὰ τοὺς δώση
τοῦ σταχιοῦ τὴν εὐλογία.

Πάνω κάτω τὰ ζευγάρια,
πίσω τους τὰ παλληκάρια
μὲ βουκέντρα τὰ ὀδηγοῦν·
Καὶ τ' ἀλέτρια σκάφτουν, σκάφτουν
καὶ στὸν ἥλιο, δές, ἀστράφτουν
κι ὀλοένα προχωροῦν.

Καὶ στὰ ἴδια τους τὰ χηνάρια
μέσ' σταυλάκια, στὰ χορτάρια,
τὰ ψαρόνια ἀκολουθοῦν·
σκουληκάκια, μυρμηγκάκια
καὶ μυγάκια καὶ σποράκια
βρίσκουν, βρίσκουν καὶ τσιμποῦν.

Μ. Κλεάνθους-Παπαδημητρίου

Ἡ Χαΐδω.

Κρατεῖ ἀκόμη ἓνα κομμάτι ψωμί στὸ χέρι της ἡ Χαΐδω καὶ πηγαίνει στὸ σχολεῖο. Στὸ σπίτι της δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸ φάγη ὀλόκληρο.

— Φρρ... φρρ... ἀκούει μὲ μιᾶς ἐκεῖ κοντά της, ἐπάνω σ' ἓνα δένδρο.

Ἡ Χαΐδω σηκώνει τὸ κεφάλι της καὶ βλέπει

Μ. Κλ. Παλαδημητρίου, Ἡ χαρὰ τοῦ παιδιοῦ, Ἀναγνωστικὸ Β' Δημ. Ἔκδ. α' 2

μερικὰ σπουργιτάκια πὺ ἐκοίταζαν τὸ ψωμάκι της καλὰ καλὰ.

— Ἄ, ἄ, ξέρω τί θέλετε, τοὺς εἶπε. Ἀκόμη δὲν ἐφάγατε τὸ πρωϊνό σας καὶ θέλετε νὰ σᾶς δώσω λίγο ψωμάκι, ἔ;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἐσκόρπισε γύρω της λίγα ψίχουλα.

Νά τα, φρρ... κατέβηκαν τὰ σπουργιτάκια. Τιμποῦν τὰ ψίχουλα, ξαναπετοῦν στὸ δένδρο καὶ ἀρχίζουν πάλι τσίου, τσίου.

— Δόσε μας ἀκόμη, δόσε μας ἀκόμη! ἔλεγαν.

Ἡ Χάϊδω τοὺς ὀμιλεῖ:

— Ἀκόμη πεινᾶτε, δὲν ἐφάγατε ἀρκετά; Νά κι ἄλλο.

Καὶ πάλι τὰ σπουργιτάκια γύρω της καὶ πάλι δὲν μένει οὔτε ἓνα ψίχουλο. Χοὺς, χοὺς, ξαναπετοῦν στὸ δένδρο καὶ ξαναπαρακαλοῦν.

— Ἄ, μὰ δὲν ἔχω πιὰ καιρό, ἄργησα, πρέλει νὰ προφθάσω στὸ σχολεῖο!

— Τσίλπ, τσίλπ! ἀποκρίνονται τὰ σπουργιτάκια.

— Μοῦ λέγετε εὐχαριστῶ. Εὐγε σας, εἶσθε εὐγενικὰ σπουργιτάκια, ἀλλὰ σᾶς λέγω, ἀλήθεια, δὲν πρέπει πιὰ ν' ἀργήσω. Καὶ ἔφυγε πολὺ βιαστική.

Ὅταν ἔφθασε στὸ σχολεῖο, ἀκόμη ἐσυλλογίζετο ἡ Χάϊδω τὰ σπουργιτάκια καὶ ἐγελοῦσε μέσα της.

Τσιριτρό.

Σὲ μὰ ρόγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπесαν ὀκτὼ σπουργίτες
καὶ τραγόπιναν οἱ φίλοι...
τσιρί-τίρι τσιριτρό,
τσιριτρί
τσιριτρό.

Ἐχτυπούσανε τίς μύτες
καὶ κωνοῦσαν τίς οὐρὲς
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρὲς
τσιρί-τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί
τσιριτρό.

Πώπω πώπω σὲ μὰ ρόγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφήκαν ἀδειανή·
τσιρί-τίρι τσιριτρό
τσιριτρί
τσιριτρό.

Καὶ μεθόσαν, κι ὅλη μέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδώντας σὶ τὴν ἀέρα
τσίρι-τίρι τσιριτρό,
τσιριπρὶ
τσιριπρό.

Ζαχ. Παπαντωνίου

Ὅταν τὰ παιδιὰ φεύγουν ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Ἐκτύπησε τὸ κουδούνι γιὰ τὶς τέσσαρες τὸ ἀπόγευμα.

Τὰ παιδιὰ μαζεύουν τὰ πράγματά των καὶ ξεκινοῦν γιὰ τὰ σπίτια των. Μόλις βγαίνουν ἔξω ἀπὸ τὸ σχολεῖο, μοιράζονται σὲ πολλὰς συντροφίαις καὶ ἡ καθεμιά ξεκινᾷ καὶ ἀπὸ ἄλλο δρόμο.

Ἀπὸ τὸν ἴδιον δρόμον προχωροῦν ὁ Γιώργος, ὁ Περτράκης, ὁ Σπύρος, ὁ Κώστας, ὁ Μαθιὸς καὶ ὁ Μίμης. Περπατοῦν ἑλαφρὰ καὶ ὁμιλοῦν. Ἐκεῖ πού πηγαίνουν, βλέπουν ἀπὸ μακριὰ πολλοὺς ἀνθρώπους μαζεμένους στὴ μέση τοῦ δρόμου.

— Πᾶμε γρήγορα νὰ ἰδοῦμε τί συμβαίνει, εἶπεν ὁ Κώστας.

Τὰ παιδιὰ ἐχώθησαν ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ εὐρέθησαν στὴν πρώτη σειρά.

Δυὸ κάρα εἶχαν κτυπήσει τὸ ἓνα μὲ τ' ἄλλο.

Τὸ ἓνα ἦτο φορτωμένο μὲ πέτρες καὶ τ' ἄλλο μὲ ἄδεια βαρέλια. Στὸ κάρο μὲ τὶς πέτρες εἶχε σπάσει ὁ ζυγὸς καὶ στὸ κάρο μὲ τὰ ἄδεια βαρέλια εἶχε στραβώσει ὁ ἓνας τοῦ τροχός.

Ἀπὸ τὸ κάρο μὲ τὶς πέτρες εἶχαν ξελεύσει τὸ ἄλογο καὶ τὸ ἐκρατοῦσε ἓνας ἀνθρώπος ἀπὸ τὸ χαλινάρι. Οἱ καρτσιέρηδες καὶ μερικοὶ ἄλλοι ἀνθρώποι ἐξεφόρτωναν τὶς πέτρες ἀπὸ τὸ κάρο.

— Ξεφορτώστε καὶ τὰ βαρέλια, εἶπε κάποιος.

Τὰ παιδιὰ ἐκοιτάχθηκαν ἀναμεταξύ των καὶ ἀμέσως ἐσυνεννοήθηκαν.

— Έμπρός! λέγει ὁ Σπύρος καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ κάρο μὲ τὰ ἄδεια τὰ βαρέλια καὶ πίσω του ἔρχονται καὶ τὰ ἄλλα τὰ παιδιὰ.

— Εὐγε, εὐγε, τοὺς φωνάζουν ἀπὸ γύρω.

Τὶ καὶ ἂν εἶναι παιδιὰ; Εἶναι ἕξι καὶ εἶναι καὶ γερά. Καὶ τὸ καλύτερο ἔχουν θέληση. Μαζί των προχωροῦν τώρα γιὰ νὰ βοηθήσουν καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι.

Ὁ Σπύρος, ὁ Κώστας καὶ ὁ Γιῶργος σκαρφαλώνουν ἐπάνω στὸ κάρο καὶ βοηθοῦν στὸ ξεφόρτωμα. Καὶ ἀπὸ κάτω βοηθοῦν πάλι τὰ ἄλλα τρία παιδιὰ. Τὰ μάτια των λάμπουν ἀπὸ εὐχαρίστηση.

Σὲ λίγη ὥρα ὅλα τὰ βαρέλια εἶχαν ξεφορτωθῆ.

* * *

Νομίζετε ὅτι ἔφθασαν ἐνωρίτερα στὰ σπίτια των τὰ ἄλλα τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴν τάξη των; Ἡ ἄλλη συντροφιά, ἀπὸ τέσσαρα ἀγόρια, ἐκεῖ πὺν ἐπερπατοῦσε, κάτι ὁσφράνθηκε.

— Ὦχ, κάτι μυρίζει, βρὲ παιδιὰ, εἶπε ὁ ἕνας των.

— Καλὰ λέγεις, εἶπεν ἕνας ἄλλος. Κάτι θὰ ψήνουν στὸ φοῦρνο πὺν εἶναι ἐδῶ μέσα στὸ δρομάκι. Πᾶμε νὰ ἰδοῦμε;

Ὁ φοῦρνος ἦτο ἀνοικτός. Ὁ φούρναρης ἐστέκετο ἐμπρὸς καὶ μὲ ἕνα μακρὸ ξύλινο φτυάρι ἐβγαζε ἀπὸ μέσα ταισιά μὲ τὴ σειρά. Ἄλλα μὲ κουλουράκια καὶ ἄλλα μὲ παξιμάδια. Ἐβγαλε καὶ ἕνα μεγάλο ταιψὶ μὲ ἕναν ὄμορφο μπακλαβᾶ.

Τὰ παιδιὰ ἐλιγώθηκαν. Τὰ μάτια των, λὲς καὶ εἶναι πηρούνια, καρφώνονται ἐπάνω στὸν μπακλαβᾶ. Τοὺς παίρνει εἶδηση ὁ φούρναρης.

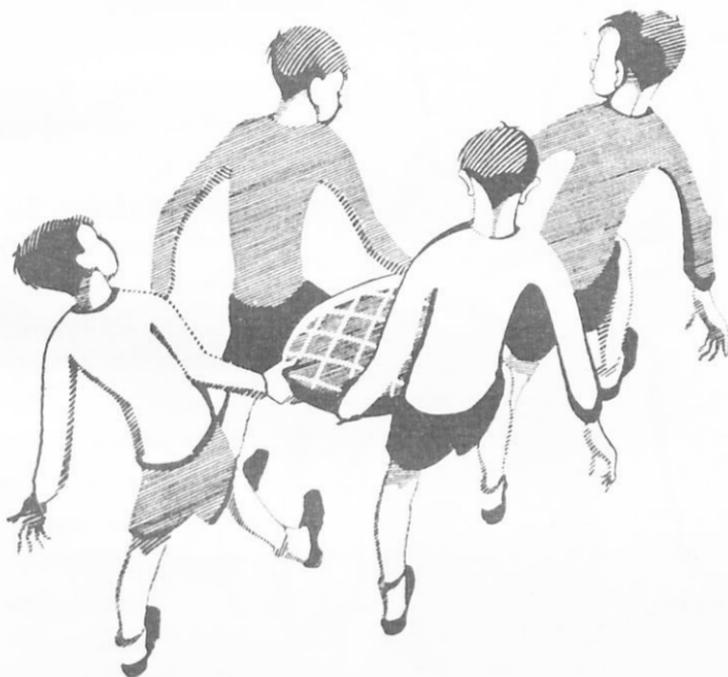
— Ξέρω ὅτι λιχουδεύετε, τοὺς λέγει, μὰ τί νὰ

σᾶς κάμω; ὁ μπακλαβᾶς εἶναι ξένος. Εἶναι τῆς κυρᾶς Ἄγαθως πού εορτάζει αὐριον ὁ ἄνδρας τῆς, ὁ κύρ Δημήτρης ὁ Μπαισιᾶς.

— Τῆς κυρᾶς Ἄγαθως, τῆς θείτσας μου; ἐφώνηξε χαρούμενος ὁ Νώτης.

— Ἄν τῆς τὸν πᾶτε, νά, ἐκεῖ, μπορεῖ κάτι νὰ φέξῃ καὶ γιὰ σᾶς, λέγει ὁ φούρναρης.

— Ἄκουῤς λέει; ἀπαντοῦν τὰ παιδιὰ χαρούμενα. Ἄκουμβοῦν τὰ βιβλία των σὲ μιὰ καθαρῆ γωνιά, ἀνασηκώνουν τὰ μανίκια των καὶ πιάνουν τὸ ταπι ὅλα μαζί.

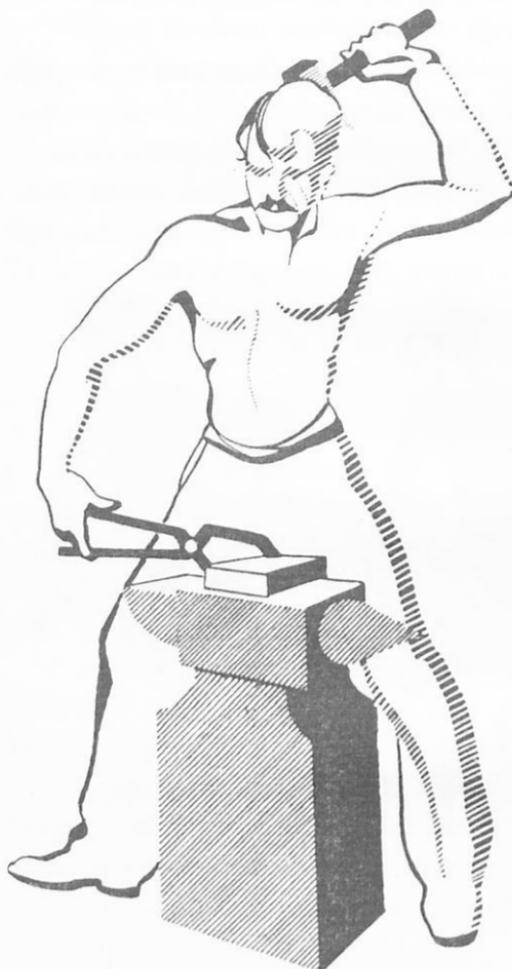

Εἶδατε ἐσεῖς ποτὲ νὰ κουβαλοῦν ἓνα ταπι τέσσαρα παιδιὰ; Ἐγὼ τὸ εἶδα καὶ ἐγέλασα μὲ τὴν καρδιά μου. Ἐχοροπηδοῦσαν καὶ τὸ ἐπήγαιναν. «Ἄ, ἄ, θὰ πέση,» ἐπῆγα νὰ φωνάξω. Ἄλλὰ τὸ ἐβαστοῦσαν, φαίνεται,

σφικτά και είδα να φθάνη ο μπακλαβάς στο σπίτι της κυράς 'Αγάθως, δίχως να αναποδογυρισθῆ.

'Αλλά τί ἔκαμε ἡ κυρά 'Αγάθω, όταν είδε τὰ

παιδιά μὲ τὸ ταψί, αὐτὸ δὲν τὸ είδα πιά. Λέγετε ἐσεῖς νὰ τοὺς ἔδωκε καμμιάν ἀκρούλα;

* * *

'Αν θέλετε νὰ σᾶς πῶ και γιά τὴν τρίτη συντροφιά, αὐτὴ ἦτο ὄλο ἀπὸ κορίτσια. Τῆ Φωτούλα, τὸ Λενιώ, τῆ Βάσω, τὴν 'Ανθούλα και τὸ Μαρικάκι. 'Επερπατοῦσαν και ὄλο ἐμιλοῦσαν και ὄλο ἐγελοῦσαν και ἐχειρονομοῦσαν.

'Ἐτσι ἔφθασαν ἐμπρὸς σ' ἕνα σιδεράδικο. 'Ἡ θύρα του ἦτο ὀρ-

θάνοικτη. Στὴ μέση ἔκαμε μιὰ δυνατὴ φωτιά και ἐπετοῦσε σπίθες. 'Ἐνα νέο παιδί, μουντζουρωμένο ἀπὸ τὴν καπνιά, τὴν ἐφυσοῦσε ἀδιάκοπα μὲ ἕνα φουσερὸ και

τὸ πρόσωπό του ἐκοκκίνιζε ἀπὸ τὴ φωτιά. Ὁ χαλκιᾶς, ὁ μάστορας, ἐκτυποῦσε ἐπάνω στὸ ἀμόνι ἓνα ἀναμμένο σίδερο μὲ τὸ σφυρί. Ἦτο μὲ τὸ πουκάμισο, μὲ τὰ μα-
νίκια σηκωμένα ὡς τοὺς ἀγγῶνες καὶ ἐφαίνοντο τὰ
μπράτσα του, χονδρὰ καὶ δυνατά. Ἄμα ἐκρῦωνε τὸ
σίδηρο, τὸ ἐξανακοκκίνιζε ἐπάνω στὴ φωτιά καὶ πάλι
τὸ ἐκτυποῦσε μὲ τὸ σφυρί ἐπάνω στὸ ἀμόνι γιὰ νὰ
τοῦ δώσει, ὅσο ἦτο ζεστό, τὸ σχῆμα ποὺ ἤθελε.

Τὰ κορίτσια ἐστάθηκαν κάμποση ὥρα καὶ ἐκοί-
ταζαν.

— Δύσκολη δουλειά, εἶπε τὸ Μαρικάκι.

— Οὐφ, ζέστη, εἶπεν ἡ Ἀνθούλα, πᾶμε νὰ φύ-

γωμε, παιδιά. Καί ἐπροχώρησαν στό δρόμο των πάλι
γελώντας καί χειρονομώντας καί φωνάζοντας.

* * *

“Α, ἄ, νά συννενοηθοῦμε γρήγορα καί καλά, κορι-
τσάκια μου, γιά νά μὴ νομίζετε ὅτι μπορείτε νά κάμνητε
στό δρόμο ὅλο τὸ θόρυβο πὸν θέλετε. Ὁ δρόμος καί οἱ
πλατεῖες εἶναι καμωμένες γιά ὅλους τοὺς ἀνθρώπους
καὶ δὲν πρέπει νά ἐνοχλῆτε τὸν ἄλλον κόσμον πὸν περνᾷ.

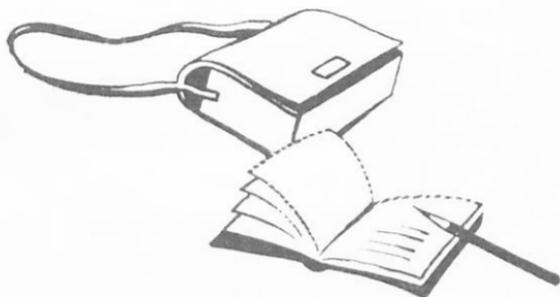
“Ὅπως δὲν μπορείτε νά τρέχετε στό δρόμον σάν

τρελλά ἢ νὰ σπρώχνετε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους γιὰ νὰ περάσετε ἐσεῖς, ἔτσι δὲν μπορείτε νὰ ἐνοχλῆτε καὶ τὰ αὐτιά τῶν ἄλλων ἀνθρώπων μὲ τίς φωνές σας καὶ μὲ τὰ γέλια σας.

Μπορεῖτε, ἂν θέλετε, νὰ ὁμιλῆτε ἀναμεταξύ σας σιγά, μπορείτε καὶ νὰ γελάτε μὲ μέτρια φωνή, μπορείτε καὶ νὰ πῆτε καὶ ἀστεῖα, ὅσα θέλετε. Ἄλλὰ μόλις ἰδῆτε ὅτι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι σᾶς κοιτάζουν περίεργα, πρέπει νὰ καταλάβετε ἀμέσως ὅτι κάμνετε κάτι, πὺ οἱ ἄλλοι δὲν μποροῦν νὰ τὸ ὑποφέρουν καὶ ἀγανακτοῦν.

Ἐσυνεννοηθήκαμε; Δὲν φθάνει μόνο νὰ ἔχετε καλὴ καρδιά. Χρειαζόνται καὶ καλοὶ τρόποι γιὰ νὰ σᾶς ἀγαποῦν οἱ γύρω σας.

Όροι ἐργάζονται.

Σήμερα στή δευτέρα τάξη ἔχουν τὰ παράθυρα ἀνοικτά. Ἐξω εἶναι ωραία λιακάδα.

Ἀπό τὰ παράθυρα φαίνονται κόκκινα κόκκινα τὰ κεραμίδια μερικῶν σπιτιῶν.

Ἐνα σπουργιτάκι ἔρχεται πετώντας στοὺς παράθυρο, στέκεται στοὺς πεζούλι του γιὰ μιὰ στιγμή καὶ ξαναφεύγει βιαστικό.

Τὰ παιδιά αὐτὴ τὴν ὥρα κάμνουν δουλειὰ σιωπηλή. Ἄλλο γράφει, ἄλλο διαβάζει, ἄλλο κάμνει ἀριθμητική, ἄλλο ζωγραφίζει.

* * *

Ὁ Βαγγέλης δὲν ἔχει σήμερα καθόλου ὄρεξη γιὰ δουλειά! Τὰ μάτια του εἶναι στηλωμένα ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ τὸ αὐτί του εἶναι καὶ αὐτὸ τεντωμένο καὶ ἀκροάζεται.

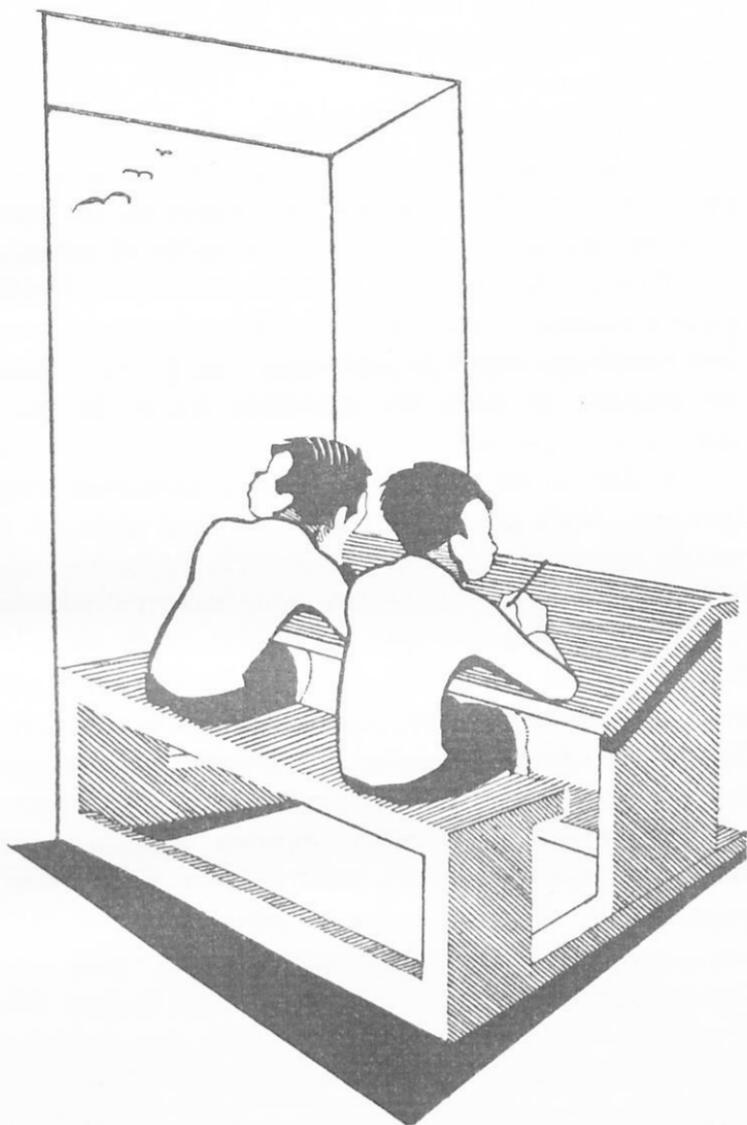
Τὸν κοιτᾷ ὁ δάσκαλός του καὶ σκέπτεται :

— Ἄς τὸν ἀφήσω. Μόνος του θὰ ξαναγυρίσει στοὺς βιβλίους του.

Ὁ Βαγγέλης ἀκούει τὸ ἀεράκι ποὺ φυσᾷ στὴν κορυφὴ τοῦ δένδρου τοῦ γειτονικοῦ σπιτιοῦ. Ἄλλὰ ἀκούει καὶ τὸ θόρυβο ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ ἀπὸ τὴν γειτονιά.

Νά, τώρα ξεχωρίζει τὴ φωνὴ τοῦ μανάβη ποὺ περνᾷ καὶ τραγουδεῖ τὰ λαχανικά του καὶ τὸ γαϊδουράκι του πηγαίνει βῆμα βῆμα καὶ τρίζουν τὰ κοφίνια ἐπάνω στὴν ῥάχη του.

Νά, πάλι τώρα περνᾷ ἕνα ἀμάξι καὶ ὁ ἀμαξῆς φωνάζει στοὺς ἄλλοις ντί... ντί...

‘Ο Βαγγέλης δέν έχει σήμερα καθόλου όρεξη για δουλειά!

Σὲ λίγο, ἄκου, εἶναι ἡ φωνὴ τῆς κυρᾶς Ρήνας. Τί καθαρά πὺ ἀκούεται! Ἐρωτᾷ τὴ γειτόνισσα τί ὥρα εἶναι.

— Ἐνδεκα.

— Ἐνδεκα, Θεούλη μου! Κι ἀκόμη δὲν ἔτελείωσα τὴν πλύση μου! Καὶ ἔχω καὶ νὰ μαγειρεύσω νὰ γυρίσουν τὰ παιδιά ἀπὸ τὸ σχολεῖο νὰ βροῦν νὰ φάγουν.

Φίου... περνᾷ τώρα ὁ σιδηρόδρομος. Περνᾷ ἀπὸ μακριά, τὸ ξέρει ὁ Βαγγέλης, μὰ νομίζει ὅτι τὸν βλέπει. Στὰ παράθυρά του εἶναι ἄνθρωποι καὶ βλέπουν δεξιά καὶ ἀριστερὰ τὰ μέρη πὺ περνοῦν. Ἄχ, νὰ ἦτο μαζὶ των καὶ ὁ Βαγγέλης!

«Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι κάπου πηγαίνουν, συλλογίζεται. Μαζὶ μὲ αὐτοὺς μπορεῖ νὰ εἶναι τώρα καὶ ὁ νουνός μου πὺ θὰ ἐπήγαινε στὴ Κόρινθο γιὰ τὶς δουλειές του».

Χρῆσσ... τὸ μολύβι τοῦ Μίμη πλάϊ του. Ὁ Βαγγέλης κοιτᾷ ὅτι γράφει ἀριθμητικὴ. Τὰ μάτια του γυρίζουν καὶ στὰ ἄλλα τὰ παιδιά. Ὅλα κάτι κάμνουν. Στὸ τραπέζι του ὁ δάσκαλος διορθώνει κάποιο τετράδιο. Θὰ εἶναι τοῦ Πέτρου ἴσως πὺ στέκεται δίπλα του.

Μιὰ στιγμή ὁ δάσκαλος σηκώνει τὰ μάτια του, κοιτᾷ τὸ Βαγγέλη καὶ τοῦ χαμογελᾷ. Καὶ ὁ Βαγγέλης χαμογελᾷ καὶ αὐτὸς καὶ πιάνει τὸ βιβλίο του.

Οἱ καλοὶ συνεργάτες.

Τὰ παιδιά παίζουν στήν αὐλή τοῦ σχολείου. Θέλουν νὰ κτίσουν τὴν ἐκκλησία μὲ τὴν πλατεία γύρω της καὶ τὸν μεγάλο δρόμο μὲ τὰ μαγαζιά. Στὴν πλατεία θὰ εἶναι καὶ ἡ βρύση. Δὲν θὰ λείπουν οὔτε τὸ κωδωνοστάσιο, οὔτε τὰ δένδρα.

Ἐμάξουσαν πέτρες καὶ ξύλα καὶ ἄρχισαν νὰ ἐργάζονται μὲ ὄρεξη. Ἀλλὰ ἡ δουλειὰ δὲν προχωρεῖ. Κάθε παιδί θέλει νὰ κάμῃ ἀπὸ ὄλα καὶ δὲν γίνεται τίποτε. Τὸ ἓνα παιδί γίνεται ἐμπόδιο στὸ ἄλλο, μόνο φασαρία μεγάλη.

— Ἄ, ἔτσι ποῦ πᾶμε, δὲν θὰ γίνῃ τίποτε, λέγει ὁ Γιωργος. Πρέπει νὰ μοιρασθοῦμε. Ἄλλοι θὰ κάμουν τὴν ἐκκλησία καὶ ἄλλοι τὰ μαγαζιά.

Τὰ παιδιά ἐδέχθησαν, ἐμοιράσθησαν σὲ δύο ομάδες καὶ ἐσκορπίσθησαν γιὰ νὰ βροῦν τὰ ὑλικά.

Μόνος του ἔμεινε ὁ Γιωργος. Χαράζει τὸ σχέδιο καὶ σημαδεύει ἐπάνω στὴ γῆ ποῦ θὰ γίνῃ ἡ ἐκκλησία καὶ ποῦ τὰ μαγαζιά.

* * *

Σὰν τὰ μυρμήγκια, ποῦ γυρίζουν φορτωμένα στὴ φωλιά των, ἔτσι καὶ τὰ παιδιά γυρίζουν μὲ γεμᾶτα χέρια.

— Μὴν τὰ ρίχνητε ὄλα μαζί. Χωριστὰ τὶς πέτρες, χωριστὰ τὰ ξύλα, φωνάζει ὁ Γιωργος.

— Ἐδῶ τὶς πρασινάδες, φωνάζει ἡ Ρηνούλα.

Ἡ λάσπη εἶναι ἑτοιμη. Ἡ δουλειὰ ἀρχίζει. Ὁ Γιωργος ὄρισε ποῖοι θὰ σιάξουν καὶ θὰ στρώσουν

Σάν τὰ μυρμήγκια πού γυρίζουν φορτωμένα στη φωλιά των,
ἔτσι καί τὰ παιδιά γυρίζουν μέ γεμάτα χέρια.

τὸ δρόμο, ποῖοι θὰ κάμουν τὰ πεζοδρόμια, ποῖοι θὰ κτίσουν τὴν ἐκκλησίᾳ καὶ ποῖοι τὰ μαγαζιά. Τὸ σχέδιο τοῦ περιβολιοῦ θὰ τὸ κάμη ἡ Ρηνούλα καὶ θὰ διευθύνῃ καὶ τὰ ἄλλα τὰ κορίτσια γιὰ νὰ φυτεύσουν τὰ δένδρα καὶ τὰ λουλούδια καὶ νὰ τὰ ποτίσουν.

Γιὰ ἰδέτε τους, ὅλοι δουλεύουν μὲ μεγάλη τάξη. Τὰ τσαπιά των εἶναι ἀπὸ ξύλα, τὸ φτυάρι των ἀπὸ παλιὸν τενεκέ, τὰ σφυριά των εἶναι πέτρες. Μὰ τὸ καλύτερο ἐργαλεῖο των εἶναι τὰ δύο των χέρια.

* * *

Τώρα ὅλα εἶναι ἕτοιμα. Τὰ μαγαζιά ἐνοικιάστηκαν κιόλας.

Ὁ Γιῶργος κάμνει τώρα τὴν ἐπιθεώρηση ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν μεγάλο δρόμο. Τὶ ὥραϊα μαγαζιά! Τὰ ἐμπορεύματά των ὅλα ἀραδιασμένα, ἕτοιμα γιὰ πούλημα. Καὶ τί δὲν πωλοῦν! Παιχνίδια, κορδόνια, χαλκομανίες, τετράδια, ζωγραφίτσες, ὡς καὶ καρφίτσες.

— Ὅλα καλοκτισμένα, λέγει καὶ κινεῖ τὸ κεφάλι του.

— Βλέπω ὅτι ἄρχισες καὶ πωλεῖς. Τὶ καλὰ ἔχεις; ἐρώτησε σὲ ἓνα μαγαζί.

— Πάστες, μπακλαβάδες, κανταΐφι καὶ διάφορα γλυκὰ γιὰ γερὰ καὶ κούφια δόντια, κύριε ἐπιθεωρητά.

— Ἄ, εἶσαι ζαχαροπλάστης! Πῶς σὲ λέγουν;

— Σπύρο Ζαχαρόπουλο, Ζαχαροπλάστης πρώτης!

— Μὰ βάλε, καημένε, καὶ τὴν ἐπιγραφή σου νὰ σὲ διαβάξῃ ὁ κόσμος.

— Μάλιστα, μάλιστα, θὰ τὴν βάλω ἀμέσως μὲ χρυσὰ γράμματα!

Μ. Κλ. Παπαδημητρίου, Ἡ καρὰ τοῦ παιδιοῦ, Ἀναγνωστικὸ Β' Δημ., Ἔκδ. α' 3

—“Α είσαι ζαχαροπλάστης! πῶς σὲ λέγουν;
— Σπύρο Ζαχαρόπουλο, ζαχαροπλάστης πρώτης!..

* * *

Ἐφθασε τέλος στὴν ἐκκλησία. Τί γερὰ πού ἦτο κτισμένη καὶ τί ώραῖα στολισμένη! Τὰ παράθυρα ἦσαν ἀπὸ χρωματιστὸ χαρτὶ καὶ στὸν τοῖχο ἦσαν κρεμασμένα χάρτινα ἀγγελάκια. Τὸ κωδωνοστάσιο ἦτο πρὸ ψηλὸ καὶ στὴν κορυφή του εἶχε σταυρό. Μόνο πού τοῦ ἔλειπε ἡ καμπάνα.

— Ἐχουμε ἐμεῖς ἓνα κουδούνι στὸ σπίτι μας, εἶπεν ἡ Ἀννίτσα.

Ἐτρεξε γρήγορα γρήγορα καὶ τὸ ἔφερε φωνάζοντας:

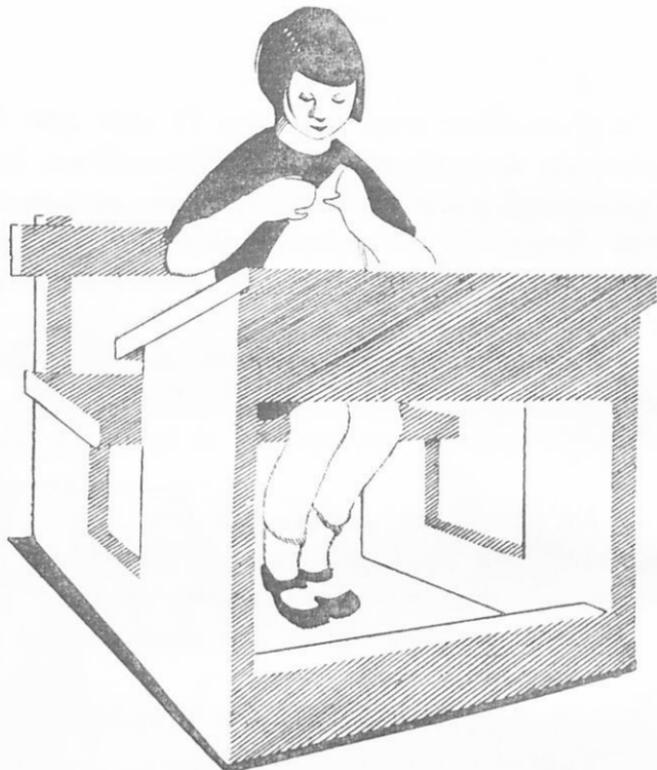
— Νὰ ἡ καμπάνα, νὰ ἡ καμπάνα!

Ἄλλὰ ὅταν ἐδοκίμασαν νὰ τὴν κρεμάσουν στὸ κωδωνοστάσιο, ἡ καμπάνα δὲν ἐχωροῦσε μέσα.

— Ἐ, δὲν πειράζει, εἶπαν. Τὴν κρεμοῦμε καὶ ἀπ' ἔξω.

Καὶ τὴν ἐκρέμασαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ κωδωνοστάσιο.

Ἡ Μαριέλα ράβει.

Ἡ Μαριέτα προσπαθεῖ νὰ βελονιάσῃ τὴ βελόνα της. Τὶ δύσκολο εἶναι νὰ περάσῃ ἡ κλωστή σὲ μιὰ τόση δὰ τρυπίτσα! Τέλος τὸ ἐπέτυχε.

Ἄλλὰ τώρα εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ράψῃ καὶ μάλιστα νὰ ράψῃ καὶ καλά. Ἡ κυρία Ἰασία, ἡ δασκάλισσά των, δὲν θέλει, λέγει, γεφύρια, ὅπως ὀνομάζει τὶς μεγάλες βελονιές.

Ἡ Μαριέτα ἀναστενάζει. Μήπως καὶ εἶναι εὐκολο νὰ πιάσῃ ὀλίγες μόνο κλωστές; Συχνὰ πιάνεις πολλές πολλές. Καὶ γίνονται κάτι βελονιές!

— Έδω, παιδί μου, δλόκληρα ποτάμια μποροῦν νὰ περάσουν κάτω ἀπὸ αὐτὰ τὰ γεφύρια σου, τῆς λέγει ἡ κυρία Τασία.

Καὶ νὰ συλλογίζεται κανένας ὅτι τὴν ᾠρα πὺ ἀὐτὴ κάμνει μιὰ μόνο βελονιά μὲ τὴ βελόνα τῆς, ἢ μητέρα τῆς κάμνει μὲ τὴ μηχανὴ τοῦ ραψίματος δέκα τέτοιες βελονιές, ἀραδιασμένες σφικτὰ σφικτὰ καὶ ὄμορφα τὴ μιὰ πλάϊ στὴν ἄλλη.

Μὰ γιὰ τίς εὐρῆκαν λοιπὸν τίς μηχανές οἱ ἄνθρωποι;

Ἄλλὰ ἡ κυρία Τασία τῆς ἐξηγεῖ ἀργὰ καὶ ἤσυχα.

— Οἱ μηχανές, παιδί μου, δὲν εἶναι πάντοτε στὸ χέρι μας καὶ οὔτε εἶναι καὶ γιὰ ὅλες τίς δουλειές. Κάθε κοριτσάκι πρέπει νὰ μάθῃ νὰ κρατῇ στὸ χέρι του πολὺ καλὰ καὶ τὴ βελόνα τοῦ ραψίματος.

Τὸ κέντημα.

Κάτω ἀπ' τὴν κληματαριά τους καθισμένη
κεντᾶ ἡ Μάρω ἓνα κλωνάρι ἀμυγδαλιά.
Καὶ τὸ χεράκι της, ὦ πόσα αὐτὸ δὲν ξέρει!
κεντᾶ, κεντᾶ, κλωθογυρίζει τὴ δουλειά.

Πράσινα πράσινα κεντᾶ τὰ κοτσανάκια,
πρωτόβγαλτα, γιομάτα δύναμη, χυμό.
Τριανταφυλλένια στεφανώνουν λουλουδάκια
τὸν φιδωτὸ καὶ τὸν δροσόλουστο κορμό.

Κι ἓνα πουλάκι τραγουδεῖ, λὲς νᾶναι ἀηδόνη;
καὶ ἀνασαίνει τῶν ἀνθῶν τὴ μυρωδιά.
Καὶ τὸ τραγούδι του τὸ λέει καὶ τ' ἀποσώνει
μέσα στῆς Μάρως τὴ μικρούλα τὴν καρδιά.

Μ. Κλεάνθους-Παπαδημητρίου

Ἡ γιαγιά μας καὶ ἡ μητέρα μας.

Δὲν ξέρω ἐσεῖς πόσα εἴσθε ἀδελφάκια, ἀλλὰ ἐμεῖς εἴμαστε τέσσαρα παιδιά, ὄλο κορίτσια.

Καὶ ὅταν ἡ μητέρα μας μᾶς ἀράδιαζε στὴ σειρά γιὰ νὰ μετρήσῃ τὸ ἀνάστημά μας, ἐγώ, πού ἤμουν ἡ μικρότερη, ἐπροσπαθοῦσα νὰ τεντωθῶ, ὅσο ἡμποροῦσα περισσότερο, γιὰ νὰ φθάσω τὴν ἀδελφή μου, τὴν Καίτη, πού μὲ ἐπερνοῦσε ἕνα χρόνο καὶ πού ἔλεγαν ὅτι θὰ ἐγένετο ψηλή.

— Στάσου καλά! μοῦ ἔλεγε ἡ μητέρα.

Καὶ ἡ γιαγιά μας ἐχαμογελοῦσε καὶ μοῦ ἔκλειε τὸ μάτι σὰν νὰ ἔλεγε: — "Ε, ἔ, σ' ἐπῆρα εἶδηση, κυρά!

Τὴ γιαγιά μας τὴν ἀγαπούσαμε πολύ. Καὶ ποιὸ παιδάκι δὲν ἀγαπᾷ τὴ γιαγιάκα του! Αὐτὴ εὑρισκε πάντοτε κάποιον καλὸ λόγο νὰ μᾶς παρηγορήσῃ, ὅταν μᾶς ἐμάλωνε ἡ μητέρα. Ἀφήνω πιά τὰ παραμῦθια καὶ τὶς ἱστορίες, τὰ μικρὰ τὰ δῶρα καὶ τὶς δραχμοῦλες πού ἔβαζε πότε πότε μέσα στὸ χέρι μας γιὰ κανένα κουλούρι στὸ σχολεῖο.

Πατέρα δὲν εἴχαμε. Ἐπέθανε ὅταν ἤμουν πολὺ μικρή. Ἐγὼ τὸν ἐγνώρισα μόνο ἀπὸ τὴ φωτογραφία του, πού μᾶς τὴν ἔδειχνε κάθε τόσο ἡ μητέρα μας σιωπηλή.

* * *

Ἡ γιαγιά μας ἐβοηθοῦσε τὴ μητέρα μας πολύ. Γιατὶ πού νὰ μᾶς προφθάσῃ μόνη της ἡ καημένη ἡ μητέρα! Εἴμαστε, βλέπετε, τέσσαρα παιδιά καὶ ὄλα τὰ ἐθέλαμε: καὶ τὸ φαγὶ μας καὶ τὰ καθαρὰ μας ἐσώρρουχα καὶ τὰ φουστανάκια μας καὶ τὶς ποδιτσες μας.

Ἀκόμη καὶ τώρα θυμοῦμαι ὅτι καὶ τὰ βράδια ἀκόμη, ὅταν ἤρχοντο οἱ συγγενεῖς μας νὰ μᾶς ἰδοῦν, ἢ μητέρα μας πότε ἔραβε καὶ πότε ἔπλεκε, ἐνῶ τοὺς ἐμιλοῦσε.

Ἡ γιαγιά μας ἔπλεκε καὶ αὐτή. Μᾶς ἐτοίμαζε ὅλα τὰ καινούργια μας καλτσάκια. Ἄλλὰ πολὺ συχνὰ καὶ τὰ παλιὰ τὰ ἔκαμνε καινούργια. Ἐξόλωνε τὰ δάκτυλα ποὺ τὰ ἐκάμναμε κόσκινο, καὶ τὰ ἐξανάπλεκε ὄμορφα ὄμορφα καὶ τὰ ἐφορούσαμε πάλι γιὰ καιρό.

* * *

Τέσσερα παιδιά! Καταλαβαίνετε τώρα ἐσεῖς τί τρέλλες ἐκάμναμε!

Ἡ καλύτερή μας ὥρα ἦτο, ὅταν ἐπιγαίναμε νὰ κοιμηθοῦμε. Στὴν κρεββατοκάμαρά μας ἦσαν τέσσαρα κρεββάτια στὴ σειρά, τὸ ἓνα δίπλα στᾶλλο.

Ἡ γιαγιά ἤρχετο συχνὰ μαζί μας ὥσπου νὰ κοιμηθοῦμε καὶ μᾶς ἔλεγε ἱστορίες.

Ἄλλὰ καὶ ὅταν δὲν ἤρχετο, γιατί εἶχε δουλειά, ἐμεῖς εἶχαμε πάντοτε ἀστεῖα νὰ διηγηθοῦμε ἀνάμεσά μας καὶ ἐφουσκώναμε στὰ γέλια μὲ τὸ τίποτε.

Τὴν ἀναγκάζαμε λοιπὸν τὴν καημένη τὴ γιαγιά πολλὰ φορὲς νὰ ἀφήνῃ τὴ δουλειά της καὶ νὰ ἔρχεται.

— Νὰ κοιμηθῆτε πιά, παιδιά! μᾶς ἔλεγε.

— Γιαγιάκα, γιαγιάκα! ἐφωνάζαμε καὶ ἐσηκωνώμαστε ὄρθιες ἐπάνω στὰ κρεββάτια μας.

— Νὰ σὲ ἀγκαλιάσωμε, γιαγιάκα, καὶ νὰ σοῦ ποῦμε καληνύκτα, ἔλέγαμε καὶ ἐχοροπηδούσαμε στὰ κρεββάτια μας καὶ οἱ τέσσαρες μαζί.

Ἡ μητέρα τὰ ἤξερε ὅλα αὐτά, γιατί ἐγίνοντο πολὺ συχνὰ καὶ ἔμπαινε στὸ τέλος καὶ μᾶς ἔψαλλε γερά.

Ἔτσι σιγὰ σιγὰ οἱ ὁμιλίες ἔπαιναν καὶ ἀποκοιμιώμαστε.

* * *

Μιὰ νύκτα, τὸ θυμοῦμαι σὰν καὶ σήμερα, τὰ ἄλλα μου τὰ ἀδέλφια εἶχαν ἀποκοιμηθῆ.

Ἐγὼ ὅμως ποῦ νὰ κλείσω μάτι! Ἄκουα κάποιο θόρυβο, σὰν κάποιος νὰ ἐπερπατοῦσε συρτὰ μέσα στὸ δωμάτιο.

Ἡ γιαγιά καὶ ἡ μητέρα ἐκάθοντο ἀκόμη στὸ νυκτέρι. Ἐβλεπα φῶς ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν κλειδαρότρυπα.

Ἄλλὰ ποῦ νὰ ἡσυχάσω! Ὁ θόρυβος ἐξακολουθοῦσε, πότε ἀδύνατος καὶ πότε δυνατώτερος. Ἐσηκώθηκα ξυπόλυτη καὶ ἐπῆγα μέσα.

— Φοβοῦμαι, τοὺς εἶπα, κάποιος εἶναι μέσα στὸ δωμάτιο.

Ἡ μητέρα ἐκοίταξε τὴ γιαγιά καὶ ἡ γιαγιά ἐσηκώθηκε καὶ ἦλθε μαζί μου.

— Περπάτα πολὺ σιγά, μοῦ εἶπε, γιὰ νὰ μὴ

ξυπνήσουν τὰ ἀδέλφια σου. Καὶ ἐπροσπαθοῦσε καὶ ἐκείνη ἡ καημένη νὰ πατῆ σιγά σιγά στὶς μύτες τῶν ποδιῶν.

Ἐξανάπεσα στὸ κρεβάτι καὶ ἡ γιαγιά ἐκάθισε κοντά μου.

— Μὴν φύγης, γιαγιά, τῆς ἔλεγα.

— Ὅχι, παιδί μου, μὴ μιλῆς νὰ ἀκούσωμε.

Σὲ λίγο νὰ το πάλι σρρρ... σρρρ... Τότε ἡ γιαγιά μὲ ἐχάϊδευσε καὶ μοῦ εἶπε ψιθυριστά:

— Θὰ εἶναι κανένα ποντικάκι. Καὶ ποῖος ξέρει πόσο μικρὸ θὰ εἶναι! Δὲν ἄκουσες πόσο ἐλαφρὰ περπατεῖ; Ἐπὶ καμμιὰ τρύπα θὰ ἐξεμύτισε νὰ πάρη καὶ αὐτὸ τὸν ἀέρα του!

— Τὸ φοβοῦμαι, γιαγιά.

— Γιατί; δὲν μπορεῖ νὰ σοῦ κάμη κακό. Ἄπ' ἐναντίας αὐτὸ τὸ καημένο φοβᾶται ἐμᾶς, τοὺς ἀνθρώπους. Μὴ μιλῆς γιὰ μιὰ στιγμή καὶ θὰ τὸ ἰδῆς.

Ἐσταθήκαμε πάλι ἀμίλητοι. Σορρρ... σορρρ... ἀκούσθηκε καὶ πάλι. Πάτ! ἔκαμε ἢ γιαγιά μὲ τὴ παντόφλα της καὶ ὁ θόρυβος ἐκόπηκε μὲ μιᾶς, σὰ μὲ μαχαίρι.

— Βλέπεις; ἔφυγε. Ποιὸς ξέρεי τί φόβο θὰ τὸν ἐπῆρε τὸ ἄμοιρο! Κοιμήσου ἤσυχα, παιδάκι μου, ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ.

Καὶ ἀποκοιμήθηκα κρατώντας τὸ χέρι τῆς γιαγιάς.

* * *

Ποιὸ παιδί ἀπὸ σᾶς μπορεῖ νὰ εἰπῆ ὅτι ξέρει καλὰ καλὰ ποιὰν ὥρα πηγαίνει κάθε βράδυ ἢ μητέρα του νὰ κοιμηθῆ καὶ αὐτή;

Ἵλοι σας κοιμᾶσθε δίχως ἄλλο καὶ οὔτε τὴ νοιώθετε.

Καὶ ὅταν ξυπνᾶτε τὸ πρωί, βλέπετε ὅτι ἡ μητέρα σας ἐσηκώθηκε πολὺ πρὶν ἀπὸ σᾶς καὶ ἔκαμε κιόλας ἓνα σωρὸ δουλειᾶς καὶ ἐτοίμασε καὶ τὸ πρωῖνό σας.

Καὶ πόσα ἄλλα θὰ κάμη ὀλόκληρη τὴν ἡμέρα τίς ὥρες ποὺ ἐσεῖς θὰ εἴσθε στὸ σχολεῖο! Ποτὲ δὲν ξεκουράζονται οἱ μάνες μας.

Ἡ ᾠροσευχὴ τοῦ παιδιοῦ.

*Σὺ πὸν ἀγαπᾶς, Χριστέ μου, τὰ παιδιά,
σοῦ ἀνοίγω τὴ μικρὴ μου τὴν καρδιά.*

*Δίνε σὸν πατερούλη μας ὑγεία
καὶ νᾶχη κάθε μέρα καὶ δουλειά.*

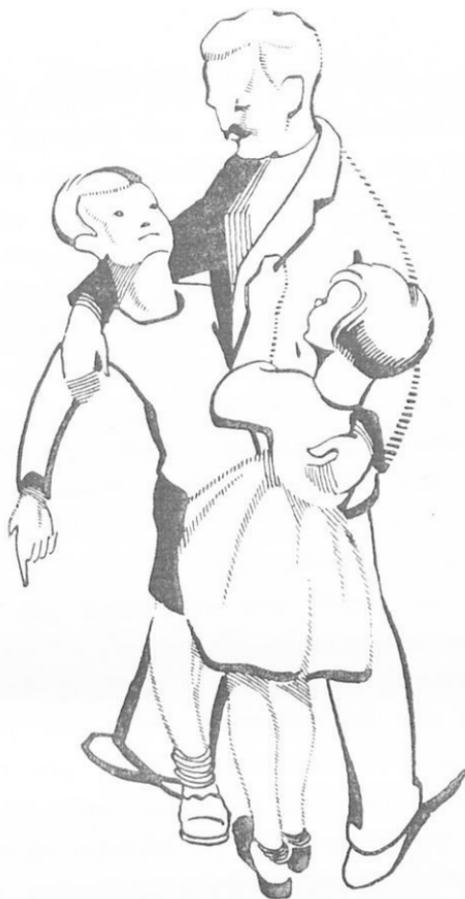
*Φύλαγε τὴ μητέρα στὴ ζωή.
Μποροῦμε τὰ παιδιά χωρὶς αὐτή;*

*Δίνε ὑγεία, Χριστέ μου, στὴ γιαγιά.
Τὸ ξέρεις πῶς χαϊδεύει τὰ παιδιά!*

*Βάστα καὶ τὸν παπούλη μας γερό.
Μᾶς λέγει παραμῦθια ἕνα σωρό!*

*Βόηθα κ' ἐμᾶς, Χριστέ μου, τὰ παιδιά
νὰ μὴ χαλνοῦμε κανενὸς καρδιά.*

Μ. Κλεάνθους - Παπαδημητρίου

Τὰ βράδια.

Τώρα τὸν χειμῶνα σκοτεινιάζει ἔνωρις καὶ ἡμεῖς τὰ παιδιά μαζεύομαστε ἔνωρις ἀπὸ τὰ παιχνίδια μας.

Πρῶτα μελετοῦμε λίγο, ἔπειτα ἐτοιμάζομε ὅτι ἔχομε νὰ πάρωμε μαζί μας τὴν ἄλλην ἡμέρα στὸ σχολεῖο.

Ἐγὼ φορῶ τὰ παλιά μου τὰ παπούτσια καὶ ἐτοιμάζω γιὰ τὴν ἄλλην ἡμέρα τὰ παπούτσια τοῦ σχολείου. Τὰ ξεσκονίζω καὶ τὰ βερνικῶνω. Καμμιά φορὰ

βερνικόνω και τὰ παπούτσια τῆς ἀδελφῆς μου. Ἐμαθα πιά και τὰ γυαλίζω ὥραϊα και γίνονται καθρέφτης. Ἡ ἀδελφή μου πάλι βοηθεῖ τὴ μητέρα σὲ μικροδουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ. Ἐτσι περνᾷ ἡ ὥρα χωρὶς νὰ τὸ καταλάβωμε.

Ἡ μητέρα ξέρεει τί ὥρα ἐπάνω κάτω ἐπιστρέφει ὁ πατέρας ἀπὸ τὴ δουλειὰ και μᾶς τὸ θυμίζει.

— Παιδιά, σὲ λίγο θὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας σας και πρέπει νὰ βρῆ στρωμένο τὸ τραπέζι.

Τὸ τραπέζι τὸ στρώνομε ἐμεῖς τὰ παιδιά ἐντελῶς μόνοι μας. Καὶ τὰ καταφέρνομε περίφημα.

Στὴν ἀρχὴ κάτι ἔλειπε πάντοτε. Πότε ἓνα κουταλάκι, πότε ἡ ἀλατιέρα, πότε κανένα πηροῦνι. Ἀλλὰ τώρα ὅλα τὰ θυμόμαστε στὴ σειρά και τὰ τακτοποιοῦμε ὥραϊα ὥραϊα και γρήγορα.

Ἐπὶ τέλους φθάνει και ὁ πατέρας ἀπὸ τὴ δουλειὰ. Ὅλοι μας μαζευνόμαστε γύρω του για νὰ τοῦ ποῦμε καλησπέρα. Ἐπειτα ἡ ἀδελφή μου τοῦ φέρνει τὶς παντόφλες του για νὰ ξεκουρασθῇ ὁ καημένος. Ἡ μητέρα πηγαίνει νὰ ἰδῇ για τὸ φαγὶ νὰ εἶναι ζεστὸ και ἐγὼ τοῦ δίνω τὴ βραδινὴ ἐφημερίδα του.

Ἀφοῦ φᾶμε, ὁ πατέρας διαβάζει ἀκόμη λίγο τὴν ἐφημερίδα, ἐνῶ ἐμεῖς ξεστρώνομε τὸ τραπέζι. Ἐπειτα ὁ πατέρας μᾶς μαζεύει γύρω του και μᾶς διηγεῖται τί τοῦ συνέβηκε τὴν ἡμέρα και τοῦ λέγομε κ' ἐμεῖς τὰ δικὰ μας τὰ νέα. Πολλὲς φορὲς μᾶς διαβάζει και καμμιάν ἱστορία κ' ἔπειτα πηγαίνομε νὰ κοιμηθοῦμε ὅλοι ἐνωρὶς, γιατί τὸ πρωὶ ὅλοι μας ἐνωρὶς πάλι θὰ ξυπνήσωμε.

Ἔρχεται ὁ πατέρας.

Πῆρε καὶ βραδιάζει
ἔκλεισεν ἡ ἀγορά.
Ἡ μητέρα σιάζει
τὸ τραπέζι μὲ χαρά.

Κάποιο σὰν κ' ἐμένα
περιμένει χαροπά.
Κάποιος γνωρισμένα
σιὴν ἐξώθηρα χτυπᾷ.

Ἄκουσέ τον κάτου,
μητερίτσα μου καλή.
Νὰ τὸ πάτημά του
τριίζει πάνω στὸ σκαλί.

Μύρισ' ὁ ἀγέρας,
ἔφεξε τὸ σπιτικό.
Ἔρχεται ὁ πατέρας
μὲ χαμόγελο γλυκό.

Γ. Βιζυηνός

Ἡ ἱστορία τοῦ παπποῦ.

— Παπποῦ, πές μας ἐσὺ ἀπόψε μιὰν ἱστορία, εἶπεν ἡ Φροσοῦλα καὶ ἀκούμβησε τὸ κεφάλι της στὸν ὄμο τοῦ παπποῦ της.

— Μὰ δὲν σᾶς φθάνουν οἱ ἱστορίες ποῦ σᾶς λέγει ἡ γιαγιά σας, παιδιά μου; εἶπεν ὁ παπποῦς.

— Καὶ ἡ γιαγιά μᾶς λέγει ἱστορίες, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ σένα θέλομε.

Στὸ τζάκι ἔφεγγε ἡ φωτιά καὶ ἐφώτιζε τὸν παπποῦ καὶ γύρω τὰ ἐγγόνια του.

— Αἶ, ἄς σᾶς πῶ ἐγὼ ἀπόψε, ἀλλὰ μόνο μιὰν ἱστορία.

* * *

— Ἦτο μιὰ φορὰ ἕνας βοσκὸς καὶ εἶχε πολλὰ πρόβατα. Μιὰ μέρα τὸν ἔπιασε στὸ βουνὸ πολὺ δυνατὴ βροχὴ. Ὁ βοσκὸς τότε ἐβιάσθηκε νὰ κατεβάσῃ τὰ πρόβατά του στὴ μάνδρα των.

Ὅταν ὁμως ἔφθασε στὸ ρέμα, εἶδε ὅτι εἶχε κατεβῆ τόσο νερὸ πὺν δὲν ἦτο γνωστικὸ νὰ ἀφήσῃ τὸ κοπάδι νὰ περάσῃ τὸ ρέμα μὲ τὰ πόδια του. Ἐκαμε λοιπὸν ἕνα γεφυράκι μὲ τὰ κλαδιὰ πὺν εἶχε σπάσει ἡ βροχὴ ἀπὸ τὰ δένδρα. Καταλαβαίνετε ὅτι τὸ γεφυράκι αὐτὸ ἦτο πολὺ στενὸ καὶ μόνο ἕνα πρόβατο ἤμποροῦσε νὰ περάσῃ στὴ φορὰ.

Οἱ βοσκοί, παιδιά μου, ἔχουν μεγάλη ὑπομονή, γιατί ζοῦν μὲ τὰ πρόβατα, τὰ πιὸ ὑπομονητικὰ πλάσματα στὸν κόσμῳ. Ἐκάθισε λοιπὸν ὁ βοσκὸς μας ἦσυχα ἦσυχα ἐπάνω σὲ μιὰ πέτρα καὶ ἐπερίμενε νὰ περάσουν τὰ τριακόσια πρόβατα.

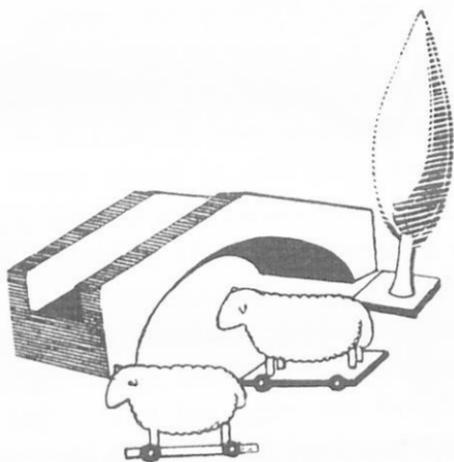
Μὲ αὐτὰ τὰ λόγια ἔσταμάτησε ὁ παπποῦς, ἄναψε τὸ τσιγάρο του, ἔκλεισε τὰ μάτια του καὶ ἄρχισε νὰ καπνίζει ἤσυχα ἤσυχα.

— Καὶ ἔπειτα, παπποῦ; εἶπαν τὰ παιδιά.

— Ἔπειτα τί; ἐρώτησεν ὁ παπποῦς.

— Πῶς τελειώνει ἡ ἱστορία;

— Μὰ γιὰ νὰ τελειώσει ἡ ἱστορία πρέπει νὰ περιμένουμε νὰ περάσουν τὸ γεφυράκι καὶ τὰ τριακόσια πρόβατα, εἶπεν ὁ παπποῦς, ἐξανάκλεισε τὰ μάτια του καὶ ἔκαμε πὼς ἐκοιμᾶτο...

Ἐὶν ἐκκλησία.

Κάθε φορά πού ἐξημέρωνε Κυριακή ἢ μεγάλη ἑορτή, ἡ μητέρα των τοὺς ἐξυπνοῦσεν ἔνωρίς.

— Αἶ, παιδιά, κτυποῦν οἱ καμπάνες, κάμετε γρήγορα. Νὰ προφθάσωμε, πρὶν ἀρχίση ἡ λειτουργία.

Καὶ τὰ παιδιά ἐπειοῦντο χαρούμενα ἀπὸ τὸ κρεββάτι καὶ ἐτραγουδοῦσαν ὅσο ἐντύνοντο.

*Εἰς τὸ βουνὸ ἐκεῖ ψηλὰ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἐρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲ χτυπᾷ
δὲν ἔχει ψάλτη οὔτε παπᾷ.*

A. Βλάχος

Ἄλλὰ ἡ ἐκκλησία των, ὁ Ἅγι-Γιώργης, εἶχε ὄχι μόνο ἓναν παπᾷ, ἀλλὰ δύο, μὲ ὠραῖα χρυσὰ ἄμφια, τὸν παπᾷ-Ἡλία καὶ τὸν παπᾷ-Προκόπη καὶ εἶχε καὶ δύο ψάλτες πού ἐτραγουδοῦσαν σὰν ἀηδόνια. Ἦτο μεγάλη ἐκκλησία ὁ Ἅγι-Γιώργης των.

Σήμερα ὁ Θανάσης ἐχαίρετο πιδ πολὺ ἀπὸ τις ἄλλες ἡμέρες, γιὰτὶ ὁ Βασίλης, ὁ ἐξάδελφός του, τοῦ εἶχε ὑποσχεθῆ νὰ τὸν πάρη καὶ αὐτὸν μέσα στὸ Ἱερό Βῆμα νὰ βοηθήση, ὅταν θὰ ἐγίνετο ἡ λειτουργία.

Ντὶν ντάν, ντὶν ντάν, κτυποῦν ἀκόμη χαρούμενα οἱ καμπάνες.

* * *

Πόσος πολὺς κόσμος εἶναι σήμερα στὴν ἐκκλησία! Ἡ Κυριαίτσα τοὺς βλέπει ὄλους νὰ προσεύχωνται σιωπηλοί. Δὲν ἀκούεται μιλιὰ, μόνο ἡ φωνὴ τοῦ παπᾷ-

Προκόπη πού
προσεύχεται μέ-
σα στὸ Ἱερό.
Πολλὲς φορὲς
ὡς τώρα ἢ μη-
τέρα των τοὺς
ἐξήγησε τὴ θεία
λειτουργία, ἀλ-
λὰ ἡ Κυριακί-
τσα δὲν μπορεῖ
ἀκόμη νὰ κα-
ταλάβῃ ὅλα ὅσα
ἀκούει.

Ἔχει τὰ
χέρια της σταυ-
ρωμένα καὶ κοι-
τᾷ τὴν εἰκόνα
τῆς Παναγίτσας
πού εἶναι ἀρι-
στερὰ στὴν Ἁ-
γία Πύλη καὶ
κρατεῖ στὴν ἀγ-
καλιά της τὸ
Χριστό. Στὸ κε-

φάλι της ἔχει ἓνα ὠραῖο στεφάνι ἀπὸ ἀσήμι καὶ ἓνα
μεγάλο κόκκινο κανδήλι καίει ἔμπρὸς στὸ εἰκόνημα.

Καὶ πόσα ἄλλα κανδήλια καὶ κεριὰ ἔμπρὸς σὲ
δλους τοὺς Ἁγίους μὲ τὰ χρυσὰ στεφάνια των καὶ τὰ
γλυκὰ των πρόσωπα!

Ἡ ἐκκλησία μοσχομυρίζει λιβάνι.

Οἱ ψαλμοδίες εἶναι τόσο δυνατὲς πού γεμίζουν
τὴν ἐκκλησία, σὰ νὰ θέλουν νὰ ἀνεβοῦν καὶ ἐπάνω

ἀπὸ τὸν τροῦλο, ὅπου εἶναι ζωγραφισμένος μέγας καὶ ὠραῖος ὁ Παντοκράτορας μὲ τοὺς Ἀποστόλους γύρω του μὲ τὰ μακριὰ ἄσπρα γένεια των καὶ μὲ ἄλλους πολλοὺς ἀγγέλους μὲ πτερά.

* * *

Τώρα ἀπὸ τὴν ἀριστερὴ θύρα τοῦ Ἱεροῦ βγαίνουν τὰ ἐξαπτέρυγα καὶ προχωροῦν ἀργὰ ἀργὰ καὶ πίσω των ἔρχονται ὁ παπᾶ-Ἡλίας μὲ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ὁ παπᾶ-Προκόπης μὲ τὸ θυμιατό.

Φθάνουν στὴ μέση τῆς ἐκκλησίας καὶ εὐλογοῦν τοὺς Χριστιανούς, ἐνῶ οἱ πιστοὶ γύρω σκύβουν τὸ κεφάλι των μὲ εὐλάβεια καὶ κάμνουν τὸ σταυρό των καὶ γονατίζουν οἱ περισσότερες γυναῖκες.

Ἡ λειτουργία ἐξακολουθεῖ ἀκόμη πολλὴν ὥρα. Πότε οἱ παπάδες προσεύχονται καὶ πότε οἱ ψάλτες τραγουδοῦν καὶ τὸ τραγούδι των ξαλαφρώνει τὶς καρδιὲς τῶν Χριστιανῶν καὶ τὶς γεμίζει μὲ ἀγάπη καὶ μὲ καλωσύνη.

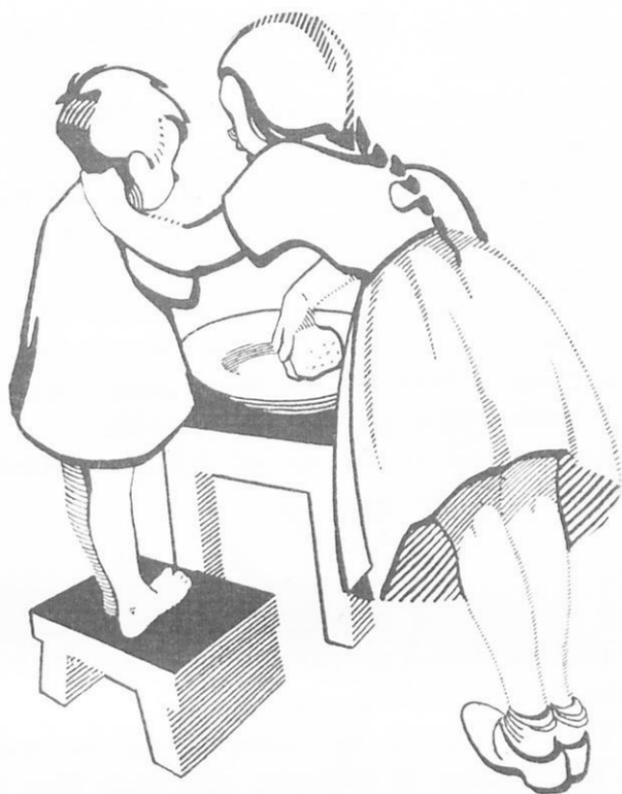
Μιὰ στιγμὴ ἡ Κυριακίτσα ἀκούει τὸ «Πιστεύω» καὶ ἔπειτα τὸ «Δι' εὐχῶν». Ἐπειτα ὁ παπᾶ—Ἡλίας προσεύχεται ἀπὸ τὴν Ὁραία Πύλη.

«Ἐπεὶ τῶν Πιστῶν τῆς ἀγίας ταύτης ἐνορίας... ὑπερ ἀσθενῶν καὶ ὁδοιπόρων...» καὶ ὅλος ὁ κόσμος προσεύχεται καὶ κάμνει τὸ σταυρό του.

Ἡ λειτουργία ἐτελείωσε. Ἡ ἐκκλησία ἀπολύει. Ὁ παπᾶ—Προκόπης τοὺς μοιράζει τὸ ἀντίδωρο καὶ λέγει. — «Εὐλογία Κυρίου καὶ ἔλεος ἔλθοι ἐφ' ὑμᾶς».

Ὅλοι τώρα βγαίνουν σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὴν ἐκκλησία καὶ πηγαίνουν στὰ σπίτια των.

Καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀγάπη εἶναι ζωγραφισμένα ἐπάνω στὰ πρόσωπά των.

Μανοῦρες.

— Μὰ στάσου ἤσυχα νὰ πλυθῆς σὰν καλὸ παιδί. Μὴ μὲ πιτσιλᾷς. Ὅλο τρέλλες θέλεις. Νά, ἔτοιμο εἶναι τὸ ἓνα τὸ αὐτάκι. Εὗγε σου. Τώρα καὶ τὸ ἄλλο.

Τί; Δὲν μπορεῖς νὰ κτενίσῃς τὰ μαλλάκια σου; Στάσου, νὰ σὲ βοηθήσω ἐγώ. Μά, παιδάκι μου, ἔχεις δίκαιο. Αὐτὰ δὲν εἶναι μαλλιά, αὐτὰ εἶναι κουβάρια. Πῶς τὰ ἔκαμες ἔτσι δά; Νά, πιάσε τώρα τὸ κτένι καὶ

σύρε το σιγά σιγά. Βλέπεις; Τώρα είσαι ένα καλοκτενισμένο άγοράκι.

Έμπρός τώρα τὸ ρουχάκι σου. Τὸ ένα χεράκι ἐπέρασε καὶ τὸ ἄλλο ἐπέρασε.

Μπά, μπά, τί βλέπω! Δακρυσμένα τὰ ματάκια σου; Εἶδες ποτὲ τὸ Μιχαλάκη ἀπὸ τὸ ἀντικρινὸ τὸ σπίτι νὰ κλαίη, ὅταν ντύνεται;

— Δὲν μπορῶ νὰ δέσω τὰ παπούτσια μου.

— Νὰ σοῦ δείξω. Νά, ἔδεσα ἐγὼ τὸ ένα, τώρα ἐσὺ θὰ δέσης τὸ ἄλλο. Νὰ ποῦ τὰ ἐκατάφερες περιφρημα. Εἶσαι, Νικάκη μου, ἕνα σωστὸ ἄγγελούδι.

Καὶ ἡ Φροσοῦλα ἔσκυψε καὶ ἐφίλησε τὸ ἀδελφάκι της καὶ στὰ δύο του μάγουλα.

* * *

Ἡ Λένα εἶναι 8 χρονῶν καὶ ὁμῶς καὶ αὐτὴ κάμνει τὴ μανούλα στὸ ἀδελφάκι της.

Ὅταν ἡ μητέρα της πηγαίνει στὴ δουλειά, σὲ αὐτὴν ἐμπιστεύεται τὸ ἀδελφάκι της, γιατί ξέρει ὅτι ἡ Λένα θὰ τὸ περιποιηθῆ καλύτερα καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια.

Σήμερα ἡ Λένα τὸ ἐπῆρε ἀγκαλιὰ καὶ τὸ περπατεῖ μέσα στὴν μικρὴ των αὐλή.

Ἄλλὰ τὸ μικρὸ εἶναι ἀνήσυχο. Ἡ Λένα βρῖσκει τὸν τρόπο νὰ τὸ διασκεδάση. Φτιάνει ἕνα καροτσάκι ἀπὸ σανιδάκια, τοῦ δένει ἕνα σπάγο καὶ τὸ σέρνει ἐπάνω κάτω στὴν αὐλὴ ἐμπρός στὸ ἀδελφάκι της. Πῶς γελᾷ εὐχαριστημένο τὸ μικρό!

Μὰ νὰ σὲ λίγο πάλι ἐκατισούφιασε τὸ προσωπάκι του. Τότε κάτι συλλογίζεται ἡ Λένα. Δένει τὸ σπάγο πίσω στὴ ζώνη τῆς ποδιᾶς της καὶ πηδᾷ σὰν ἄλογο ἐμπρός του χόπ, χόπ, χόπ, καὶ τὸ ἀδελφάκι της κτυπᾷ

τόρα τὰ χεράκια του, καὶ θέλει νὰ ἀνασηκωθῆ καὶ φωνάζει ὀλοένα ντί... ντί... ντί...

Δίχως ἄλλο ἢ μανούλα της, ἐπιστρέφοντας τὸ μεσημέρι στὸ σπιτάκι των κουρασμένη ἀπὸ τὴ δουλειά, θὰ μείνη πολὺ εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴ Λένα της.

Τὸ γαιδουράκι τοῦ Σάντσιο Πάντσια.

Στὴ γειτονιά μας ἦσαν πέντε παιδιά, ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλα καλὰ παιδιά. Τὸ καλύτερο ὅμως ἀπὸ ὅλα ἦτο ὁ Πίπη, ἓνα ἀγοράκι 7 χρονῶν. Ἦτο προθύμος πάντοτε νὰ κάμνη ὅτι τοῦ ἐζητοῦσαν. Τὸν εἶχαν μάθει λοιπὸν τὰ ἀδελφία του καὶ τὸν διέταζαν.

— Πίπη, δός μου λίγο νερό.

— Πίπη, βρές μου τὸ μολύβι.

— Πίπη, φέρε τὸ σκοῦφο μου.

— Πίπη, δός μου τὸ κτένι μου.

— Γιὰ νὰ σᾶς εἰπῶ! τοὺς εἶπε μὴν ἡμέρα ὁ πατέρας των. Δὲν θὰ παύσητε ἐπὶ τέλους νὰ διατάζετε τὸ ἀδελφάκι σας καὶ νὰ τὸ κουράζετε;

— Νὰ τὸ κουράζωμε; Μὲ τέτοια μικροπράγματα ὁ Πίπη δὲν κουράζεται, πατέρα, εἶπεν ἡ Νίνα. Ἐπειτα ὁ ἴδιος θέλει καὶ μᾶς τὰ κάμνει, ἐμεῖς δὲν τὸν ἀναγκάζομε. Δὲν εἶναι ἔτσι, Πίπη;

— Ναί, εἶπεν ὁ Πίπη μὲ μεγάλη καλωσύνη.

Τότε ὁ πατέρας των τοὺς εἶπε γιὰ τὸ γαιδουράκι τοῦ Σάντσιο Πάντσια.

* * *

Μιὰ φορὰ καὶ ἓναν καιρὸ ἦτο ἓνας ἄνθρωπος, ὁ Σάντσιο Πάντσια. Ἦτο τόσο καλὸς πὺν ποτὲ δὲν ἐκακοκάρδιζε οὔτε τὸν ἑαυτό του, οὔτε καὶ τοὺς ἄλλους καὶ γι' αὐτὸ ἦτο παχὺς καὶ στρογγυλός, σωστὸ βαρελάκι.

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ Σάντσιο Πάντσια εἶχε ἓνα γαιδουράκι πὺν πολὺ τὸ ἀγαποῦσε.

Ἐνα βράδυ ἐπέστρεφε ἀπὸ τὸ ἀμπέλι του καὶ

ἔσερνε ἀπὸ πίσω του τὸ γαϊδουράκι του φορτωμένο μὲ δύο κοφίνια μὲ σταφύλια. Στὸ δρόμο ἐσυνάντησε ἕνα φίλο του.

— Δὲν μοῦ κάμνεις τὴ χάρη, τοῦ εἶπεν ὁ φίλος του, νὰ μὲ ἀφήσης νὰ φορτώσω στὸ γαϊδουράκι σου αὐτὰ τὰ ξύλα; Δὲν εἶναι βαριά, μὴ φοβᾶσαι, καὶ ἔδειξε τὰ ξύλα ποὺ ἐκουβαλοῦσε στὴ ράχη του.

Λίγο μακρύτερα ἐσυνάντησε ἕναν ἄλλο φίλο του

ποὺ τὸν ἐπαρακάλεσε νὰ φορτώσῃ στὸ γαϊδουράκι του ἕνα καλάθι ὀπωρικά. Δὲν εἶναι βαριά, τοῦ εἶπε, μὴ φοβᾶσαι.

Παραπέρα ἕνας τρίτος συγχωριανὸς του τοῦ ἐζήτησε νὰ βάλῃ τὴν τσάπα του ἐπάνω στὸ γαϊδουράκι. — Τί βάρος μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἕνα τσαλί!—, ἕνας τέταρτος νὰ βάλῃ ἕνα δέμα, ἕνας πέμπτος ἕνα ζευγάρι παπούτσια— ἦσαν τόσο ἐλαφρά!—, καί... καί... ὡς που τὸ καη-

μένο τὸ γαῖδουράκι τόσο ἐπαραφορτώθηκε πὸν ἐσωριά-
σθηκε στὴ γῆ καὶ δὲν ἐξανασηκώθηκε.

— Ἔτσι εἶναι, εἶπε στὸ τέλος ὁ πατέρας των, μισὰ
γελώντας καὶ μισὰ συλλογισμένος, ὅλα αὐτὰ τὰ μικρὰ
φορτία, οἱ μικρὲς ἐνοχλήσεις, οἱ μικροδουλειὲς πὸν ὅλες
μαζὶ κάμνουν ἓνα φορτίο βαρὺ καὶ ἀνυπόφορο καὶ γιὰ
τοὺς ὤμους καὶ γιὰ τὴν καρδιά. Καταλαβαίνετε, παιδιά;

Τὸ ἰδιόβροσο κουνελάκι.

Ὅκτὼ ἄσπρα κουνελάκια ἦσαν χωμένα στὸ βάθος στὸ σπιτάκι των γύρω στὴ μανούλα των ὀλόασπρη κι αὐτῇ.

Κανένas των δὲν ἐκινεῖτο καὶ ὀλόκληρη ἡ οἰκογένεια, ἔτσι στρωτὴ καὶ ἀκίνητη, ἔμοιαζε μὲ ἓνα κομμάτι χιόνι πὸν ἔπεσε ποιὸς ξέρει ἀπὸ ποῦ μέσα στὸ σπιτάκι αὐτό.

Ἐξαφνα ἓνας ἐλαφρὸς θόρυβος ἀκούσθηκε καὶ μὲ μιᾶς ἀνασηκώθηκαν οἱ ἄσπρες μυτίτσες των, κάποια αὐτάκια ἐκινήθηκαν ὄρθια καὶ ἡ κυρὰ κουνέλα ἔστρεψε τὸ κεφάλι της καὶ τὰ μεγάλα κόκκινα μάτια της ἐπῆγαν καὶ ἤλθαν δεξιὰ καὶ ἀριστερά.

Ἐνα καλὸ χέρι εἶχε ρίξει ἐκεῖ κοντὰ φύλλα ἀπὸ λάχανα γιὰ τὸ μεσημεριανὸ φαγί των. Ἡ κυρὰ κουνέλα ἔκαμε ἓνα πήδημα καὶ ἐκάλεσε τὰ μικρὰ της νὰ φάγουν.

— Ἐμπρός, ἐμπρός, κοιτᾶτε πόσο εἶναι τρυφερὰ αὐτὰ τὰ λαχανόφυλλα! τοὺς λέγει. Καὶ τρώγει αὐτὴ καὶ τρώγουν καὶ τὰ μικρὰ.

Ἐνα δμως κουνελάκι κάμνει ἐξάιρεση.

— Ὅλο λάχανο, ὄλο λάχανο, τὸ ἐβαρέθηκα, μητέρα, λέγει καὶ ἀποτραβιέται μόνου στὴ γωνιά.

Οὔτε ἡ μητέρα του, οὔτε καὶ τὰ ἀδελφάκια του βέβαια ἔδωκαν προσοχὴ στὰ λόγια του. Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖνο δὲν δίνει καμμία σημασία στὸ φαγί των.

— Σὰν τοὺς ἀρέση ἄς τὸ τρώγουν, μονολογεῖ.

Ἐτελείωσε τὸ γεῦμα καὶ ἐμαζεύθηκε καὶ πάλι ἡ οἰκογένεια στὸ βάθος στὸ σπιτάκι της. Καὶ πάλι μοιάζει μὲ ἓνα κομμάτι χιόνι πὸν ἔπεσε ποιὸς ξέρει ἀπὸ ποῦ μέσα στὸ σπιτάκι αὐτό.

* * *

Κατόπι ἀπὸ μισὴ ὥρα ἔνα ἄσπρο πραγματάκι χωρίζεται ἀπὸ τὴν οἰκογένεια. Εἶναι τὸ νησιτικὸ κουνέλι πὺ ξεμακραίνει σιγὰ σιγὰ. Οἱ ἄλλοι οὔτε ἐκινήθηκαν. Εἶναι ἐπάνω στὴ χώνευση.

Τὸ κουνελάκι μας κάτι ψάχνει, ψάχνει. Σὲ λίγο βρίσκει παραπεταμένο στὴ γωνιά ἕνα κοτσάνι ἀπὸ λάχανο. Ἦτο τόσο πολὺ σκληρὸ πὺ τὸ εἶχαν παρατήσει τὰ ἀδελφάκια του.

Τὸ κουνέλι μας τὸ δαγκώνει καὶ τὸ ξύνει καὶ τὸ μασσοῦλᾷ καὶ ἡ εὐχαρίστηση εἶναι ζωγραφισμένη στὸ προσωπάκι του.

Τὶ περίεργο πράγμα αὐτὴ ἡ ὄρεξη! Τώρα πιά δὲν τοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι λάχανο, τόσο εἶναι γλυκό! Καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερο τοῦ φαίνεται πὺς εἶναι καὶ κοτσάνι!

Κάμε ὅτι δὲν κοιτᾶς.

— Ὑπομονή, παιδάκι μου, αὐτὸ σὲ συμβουλεύω. Θὰ βαρεθῆ καὶ ὁ ἴδιος καὶ θὰ παύσῃ τὰ πειράγματα.

— Εὐκόλα τὸ λέγεις αὐτό, παπποῦ, ἀλλὰ εἶναι ἀνυπόφορος. Καὶ ὅταν κάμνωμε ἀνάγνωσι καὶ ὅταν γράφωμε καὶ ὅταν μᾶς ἐξηγῆ ὁ δάσκαλός μας, ὁ Νάσος πάντα κάτι θὰ κάμῃ.

Πότε μὲ ἐρωτᾷ γιὰ τοῦτο, πότε γιὰ τὸ ἄλλο, πότε λέγει ἐξυπνάδες γιὰ νὰ μὲ κάμῃ νὰ γελάσω, πότε κόβει κοκοράκια ἀπὸ χαρτὶ καὶ μᾶς τὰ δείχνει, πότε μοῦ τραβᾷ ἀπὸ πίσω τὸ γιαικᾶ, πότε μὲ σκουντᾷ μὲ τὸ πόδι του. Πόσες φορὲς δὲν μοῦ ἤλθε νὰ τὸν μαρτυρήσω!

— Καὶ ἔκαμες πολὺ καλὰ ὅτι δὲν τὸ ἔκαμες. Καθένα παιδί δὲν πρέπει νὰ προδίδῃ τὸ συμμαθητὴ του, τὸν διέκοψε ὁ παπποῦς. Κάμε ὅτι δὲν κοιτᾶς. Εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος γιὰ νὰ βαρεθῆ καὶ νὰ παύσῃ νὰ σὲ ἐνοχλῆ.

Δύο ἀγόρια.

Σήμερα ἡ κυρὰ Μαριγῶ ἐτελείωσε γρήγορα γρήγορα τίς δουλειᾶς τοῦ σπιτιοῦ της, ἐντύθη καὶ ἐπῆγε στὸ σχολεῖο γιὰ νὰ ρωτήσῃ τὸν κ. Γεωργόπουλο, τὸν δάσκαλο, πῶς πάει ὁ Τάκης, τὸ παιδί της, στὰ μαθήματά του.

Νά την κατεβαίνει κιόλας τὴ σκάλα τοῦ σχολείου. Πετᾷ ἀπὸ τὴ χαρὰ της καὶ θέλει νὰ τὴν εἰπῆ σὲ ὅλο τὸν κόσμο.

— Τί καλὰ λόγια μοῦ εἶπεν ὁ κύριος Γεωργόπουλος γιὰ τὸ παιδί! λέγει στὴν κυρὰ Ἀνθή, τὴν ἐπιστάτισσα.

— Τοῦ ἀξίζει, κυρὰ Μαριγώ, τῆς ἀπαντᾶ ἢ κυρὰ Ἀνθή. Εἶναι παιδί τακτικό, ἐργατικό, εὐγενικό σὲ ὄλους μας.

Αὐτὴ τῆ στιγμῇ ἀνεβαίνει τὶς σκάλες τοῦ σχολείου καὶ ἡ κυρὰ Κατίνα. Τὴν ἐφώναξεν ὁ δάσκαλος γιὰ τὸ παιδί της, τὸ Μανώλη. Χαιρετᾶ τὶς δύο γυναῖκες καὶ περνᾶ.

Ἡ κυρὰ Ἀνθή σκύβει τότε καὶ λέγει ψιθυριστὰ στὴν κυρὰ Μαριγώ.

— Αὐτὴ ἡ κακομοῖρα! Ὁ Μανώλης της δὲν πάει καθόλου καλά. Ὅχι ὅτι δὲν ἔχει μυαλὸ αὐτὸ τὸ παιδί, γιὰτὶ ἐγὼ τὸ προσέχω τί διαβολάκι εἶναι στὸ διάλειμμα, ἀλλὰ δὲν θέλει, φαίνεται, νὰ μελετήσῃ.

— Τί λύπη γιὰ τὴν καυμένη τὴν κυρὰ Κατίνα! ἀπαντᾶ ἢ κυρὰ Μαριγώ. Αὐτὰ ποῦ μοῦ λέγεις, κυρὰ Ἀνθή, χαλοῦν καὶ τὴν ἰδική μου τὴ χαρά. Σχεδὸν ντρέπομαι τώρα ὅτι εἶμαι ἐγὼ τόσο χαρούμενη, ἐνῶ αὐτή...

Καὶ ἔφυγε ἡ κυρὰ Μαριγώ χωρὶς νὰ τελειώσῃ τὸ λόγος της.

Τρία παιδιά.

Μιάν ημέρα τρία παιδιά έπροχωροῦσαν μαζί για τὸ σχολεῖο.

Τὸ ἓνα εἶπε:

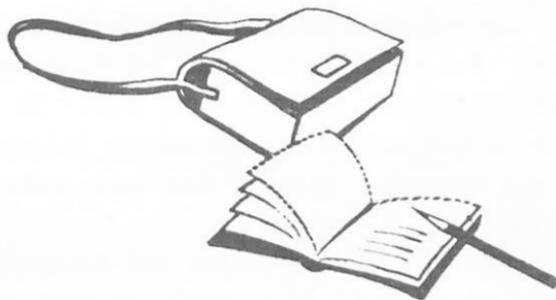
— "Ἄν κάμω καλὰ τὰ μαθήματά μου αὐτὴ τὴν εβδομάδα, ὁ παποῦς μου μοῦ εἶπε ὅτι θὰ μοῦ δώσει 5 δραχμές.

Τὸ δεύτερο παιδί εἶπε:

— "Ἐγὼ θὰ προσπαθῆσω νὰ τὰ κάμω καλὰ, γιατί ξέρω πόσο χαίρεται ὁ πατέρας μου, ὅταν παίρνω καλοὺς βαθμούς.

Τὸ τρίτο ἀναστέναξε καὶ εἶπε:

— "Ἐγὼ δὲν ἔχω οὔτε παπποῦ, οὔτε πατέρα. Καὶ ὅμως καὶ ἐγὼ θέλω νὰ πάρω καλοὺς βαθμούς.

Ἡ καταιγίδα.

Εἶναι ἀπόγευμα. Ἐξω φυσᾶ δυνατὸς ἄνεμος. Στὸν οὐρανὸ εἶναι πολλὰ μαῦρα σύννεφα καὶ ὀλοένα πληθαίνουν. Καὶ ὅσο πληθαίνουν τὰ σύννεφα, τόσο ὀλιγοστεύει τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Τὰ παιδάκια κάμνουν μάθημα, ἀλλὰ ὁ νοῦς των δὲν εἶναι στὰ λόγια τῆς δασκάλισσας. Ἀκούουν τὸ βοητὸ τοῦ ἀνέμου ποὺ φυσᾶ ἔξω μανιασμένος.

Τρίζουν τὰ παράθυρα, τρίζουν καὶ οἱ θύρες. Βοῦοι, ἀκούεται. Νομίζεις ὅτι ὄλο τὸ σχολεῖο θὰ πέση. Καὶ τὰ δένδρα λυγίζουν ἐδῶ, ἐκεῖ. Σὰν κυνηγημένα τὰ πουλιὰ ζητοῦν νὰ βροῦν κάπου νὰ κρυφθοῦν.

Ὁ οὐρανὸς ἔγινε κατάμαυρος. Φαίνεται σὰ νὰ ἐνύχτωσε. Τὰ παιδιά ἀρχίζουν νὰ φοβοῦνται. Δύο τρία κορίτσια μαζεύονται τρομαγμένα τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο.

Πολλὰ παιδιά σηκώνονται στὸ πόδι. Καὶ ἡ δασκάλισσα κατέβηκε καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἔδρα της καὶ ἐπλησίασε στὸ παράθυρο.

Γιὰ μιὰ στιγμή ὁ ἄνεμος σὰ νὰ ἔπαυσε νὰ φυσᾶ, ὅπως ἓνας ἄνθρωπος ποὺ κρατεῖ τὴν ἀναπνοή του. Κ' ἔξαφνα, μονομιᾶς φωτίζεται ἡ τάξη. Τὰ παιδιά κλείουν τὰ μάτια καὶ ὅταν τὰ ἀνοίγουν βλέπουν στὸν οὐρανὸ μιὰ σπασμένη γραμμὴ ἀπὸ φῶς ποὺ χάνεται στὴ στιγμή.

Ἐνα δυνατὸ κράκ ἀκούεται καὶ ὕστερα βροντᾶ ὁ οὐρανός, σὰ νὰ κυλᾶ βαρὺ ἀμάξι σὲ πέτρινο πεζοδρόμιο. Ἐπειτα ἀρχίζει δυνατὴ βροχή.

Μερικὰ παιδιά διασκεδάζουν μὲ τὴν καταιγίδα. Οἱ ἀστραπὲς γίνονται συχνότερες. Οἱ βροντὲς

έξακολουθοῦν. Ὁ ἀέρας βουτίζει ἀτελείωτα. Οἱ δρόμοι ἔγιναν ποτάμια.

Ἄλλὰ ὅσο περνᾷ ἡ ὥρα, οἱ ἀστραπὲς καὶ οἱ βροντὲς γίνονται πρὸ ἀδύνατες καὶ ἀρχίζουσι νὰ φεύγουν καὶ τὰ σύννεφα.

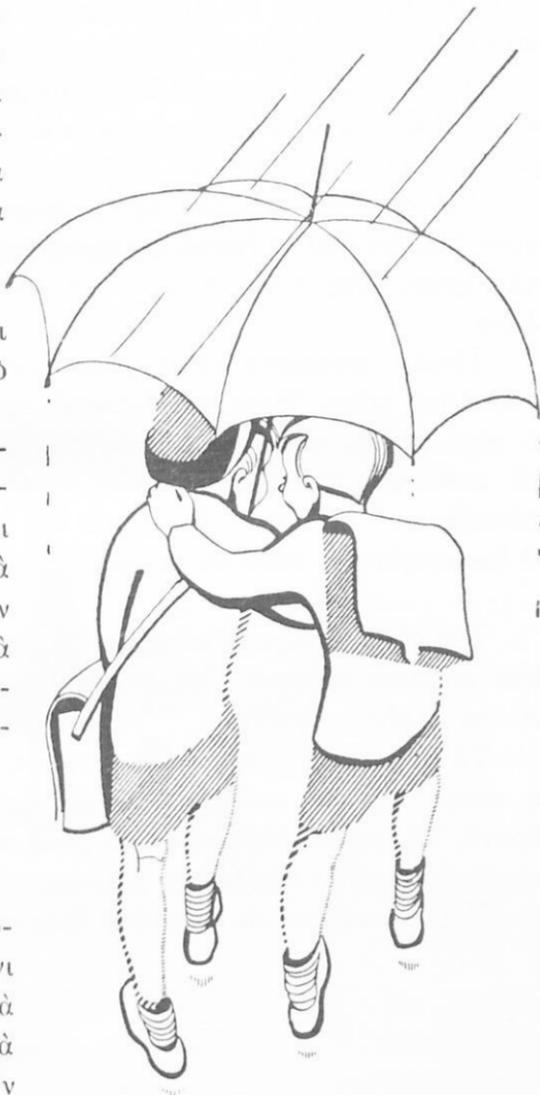
Ἡ βροχὴ ὀλιγοσιτεύει. Τὰ παιδιά πλησιάζουν τώρα στὰ παράθυρα γιὰ νὰ ἰδοῦν.

Στοὺς δρόμους ποτάμι τρέχει ἀκόμη τὸ νερό.

Δύο τρεῖς διαβάτες, πρὸ εἰχαν καταφύγει κάτω ἀπὸ μιὰ στέγη, ξεκινοῦν νὰ πᾶνε στὰ σπίτια των, ἀλλὰ χώνονται μέσα στὰ νερά.

* * *

Ἡ ὥρα περνᾷ. Τὸ κουδούνι κτυπᾷ γιὰ νὰ σχολάσουν τὰ παιδιά. Φεύγουν

ὄσα παιδιά ἔχουν ὀμβρέλες. Τὰ ἄλλα περιμένουν νὰ περάσῃ ἐντελῶς ἡ βροχή.

Δύο παιδιά ἐξεκίνησαν κάτω ἀπὸ τὴν ἴδια ὀμβρέλα. Τάκ, τάκ, στάζει ἡ βροχὴ ἐπάνω στὴν ὀμβρέλα καὶ ἀπὸ τὶς ἄκρες τῆς πέφτει τὸ νερὸ κόμπο κόμπο ἐπάνω στὸν κοῦκο των.

Τὰ παιδιά εἶναι πολὺ εὐχαριστημένα. Κοντοστέκονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ πηδοῦν πότε πότε γιὰ νὰ μὴ χωθοῦν στὰ νερά.

Γιὰ δές, τὰ χρώματα τῶν τοίχων τῶν σπιτιῶν ἔχουν ἀλλάξει ἀπὸ τὴ βροχὴ. Κάτι σπίτια, ποὺ ἐφαίνοντο πρὶν ἄσπρα, εἶναι τώρα πράσινα καὶ τριανταφυλλιά καὶ κίτρινα.

Πολλὰ κεραμίδια εἶναι χαλασμένα καὶ τὸ νερὸ στάζει ἀπὸ κάτω. Ἔτσι στὸ λιακωτὸ τοῦ κυρ Θανάση τὸ νερὸ ἔσταξε τόσο πολὺ, ποὺ ἐπλημμύρισε τὴν παλιὰ μισογκρεμισμένη φωλιὰ τῶν χελιδονιῶν καὶ τὴν ἀπογκρέμισε. Ἦθελα νὰ ἤξερα ποῦ θὰ καθίσουν, δταν θὰ ξαναγυρίσουν, αὐτὰ τὰ πουλιά!

Τὴν ἄλλην ἡμέρα ἐξαναβγῆκε ὁ ἥλιος. Τὰ δένδρα εἶναι πράσινα πράσινα. Τάκ, τάκ, στάζει ἀκόμη τὸ νερὸ ἀπὸ τὰ κλαδιά.

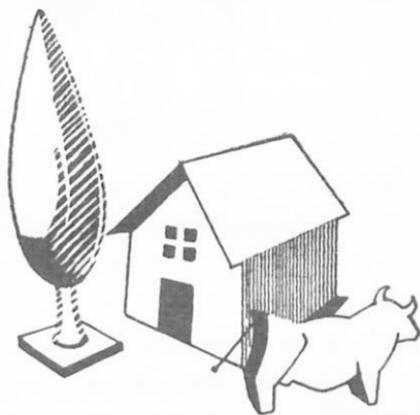
Τὰ χορταράκια, ποὺ ἦσαν γερμένα, ἐξανασήκωσαν τὶς κορφοῦλες των καὶ κοιτάζουν περίεργα τὸ γαλάζιο οὐρανό. Τὰ νερὰ ἐπλήθαιναν στὸ ρέμα καὶ γουργουρίζουν καὶ σέρνουν πέτρες καὶ χώματα.

Πέρα ἀκούεται τὸ τραγούδι ἐνὸς παιδιοῦ.

Ἡ βροχή.

Βροχούλα πέφτω στὸ βουνό,
ποτάμι θὰ γενῶ.
Τρυπῶ, τρυπῶ μὲ ὑπομονή
καὶ σκάβω καὶ περνῶ.
Πηδῶ τρελλά, κνλῶ ἀργά,
καρπίζω τὰ χωριά
καὶ δίνω στοὺς ἀνθρώπους βιό,
ἀσήμι καὶ φλωριά.

Μ. Κλεάνθους-Παπαδημητρίου

Ἑβραῖωλες.

Ἔρχονται. Ὅλα τὰ παράθυρα ἀνοίγουν. Ὅλα τὰ
παιδιά τρέχουν νὰ ἰδοῦν.

Νά την ἢ μουσική! Κοίταξε τί μεγάλο τύμπανο!
Καὶ πῶς γυαλίζουν οἱ σάλπιγγες!

Νὰ τώρα καὶ ὁ στρατός! Πρῶτος ὁ λοχαγὸς μὲ τὸ
σπαθί, ἔπειτα ὁ σημαιοφόρος μὲ τὴ σημαία. Τί ώραῖα

πού είναι, ἄσπρη καὶ γαλάζια, μεταξωτή! Λάμπει στὸν ἥλιο. Κοίτα πῶς τὸ ἀεράκι τῆ φυσᾶ καὶ τὴν κυματίζει!

Ἔπειτα ὁ στρατός. Πόσοι στρατιῶτες! Ἐγέμισε ὁ δρόμος! Περπατοῦν ὄρθιοι, ὑπερήφανοι, τέσσαρες τέσσαρες στὴν κάθε σειρᾶ, ὅλοι μὲ τὸ ἴδιο βῆμα καὶ ἔχουν τὸ ὄπλο στὸ δεξιό των ὦμο καὶ τὸ γιλιὸ στὸ ἀριστερὸ πλευρό. Καὶ περνοῦν, παλληκάρια γερά, μαυρισμένα καὶ ὠραῖα.

* * *

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας δεκάξι παιδιὰ παίζουν τοὺς στρατιῶτες στὸ δρομάκι των. Περπατοῦν καὶ αὐτὰ ὄρθια καὶ ὑπερήφανα. Σωστοὶ στρατιῶτες.

Μπά, μπά! ὁ Ἀναστάσης εἶναι ἐμπρός, μὲ ὄρθιο τὸ σπαθὶ ἀπὸ καθαρὸ ἀτσάλι. Γιὰ δές, ἔχει τυλίξει τὴν κόψη του μὲ ἀσημένιο χαρτί! Ἄ! γι' αὐτὸ λάμπει ἔτσι!

Καὶ ἔρχονται ὀπίσω τὰ ἄλλα τὰ παιδιὰ, τέσσαρα τέσσαρα, μὲ τὸ τουφέκι... ἀπὸ χονδρὸ ραβδί. Ἐχουν στὴ μέση γιὰ ζώνη ἓνα σπάγο καὶ κρεμασμένη στὸ ἀριστερό των πλευρὸ ἀπὸ τὸ σπάγο μιὰ θήκη ἀπὸ ἐφημερίδα μὲ ἓνα σπαθὶ μέσα ἀπὸ ξύλο. Καὶ περνοῦν καὶ κοιτάζουν ὑπερήφανα τὸν κόσμον πού τὰ βλέπει μὲ χαρά. Πόσο εἶναι χαριτωμένα!

— Μοῦ ἀρέσει νὰ βλέπω τὰ παιδιὰ νὰ παίζουν τοὺς στρατιῶτες, εἶπεν ἓνας κύριος στὸν πλαγινό του. Αὐτὰ τὰ παιδιὰ, ὅταν μεγαλώσουν, θὰ γίνουν δίχως ἄλλο καλοὶ στρατιῶτες, ἀφοῦ ἀπὸ τώρα, δές τα, περπατοῦν τόσο παλληκαρίσια!

Αὐτὴ τῆ στιγμή βγαίνει ἀπὸ τὸ σπῆτι του τρεχᾶτος ὁ Περικλῆς ἀνεμίζοντας στὸ χέρι του μιὰ σημαία. Αὐτὴ μόνον τοὺς ἔλειπε γιὰ νὰ εἶναι σωστὸς στρατός.

Τὴν εἶχε κάμει μόνος του. Καὶ ἦτο τόσο ὠραῖα καμωμένη, μὲ τόσο τέχνη καὶ μὲ τόσο ἀγάπη! Δὲν ἦτο μικρὴ σὰ τὴν παλάμη σας, ἀλλὰ μεγάλη σὰν ὄλο τὸ μάκρος τοῦ χεριοῦ σας, ἀπὸ γυαλιστερὸ χαρτὶ ἄσπρο καὶ γαλάζιο σκοῦρο καὶ μὲ ἓνα κοντάρι τυλιγμένο καὶ αὐτὸ ἐπίσης μὲ σκοῦρο χαρτί.

Ὁ Ἀναστάσης τρέχει ἀμέσως κοντὰ του, τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν τοποθετεῖ ἔμπρὸς ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες του.

Τώρα πιά εἶναι σωστὸς στρατός! Καὶ τὰ παιδιὰ εἶναι ἀκόμη πιὸ ὑπερήφανα καὶ τὰ μάτια των λάμπουν ἀπὸ χαρὰ ἀκόμη πιὸ πολύ.

Ἡ σημαία.

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρούζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ
καὶ περήφανα δακρῶζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Δόξα ἀθάνατη στολίζει
κάθε θεία σου πτυχὴ
καὶ μαζί σου φτερουγίζει
τῆς Πατρίδας ἡ ψυχὴ.

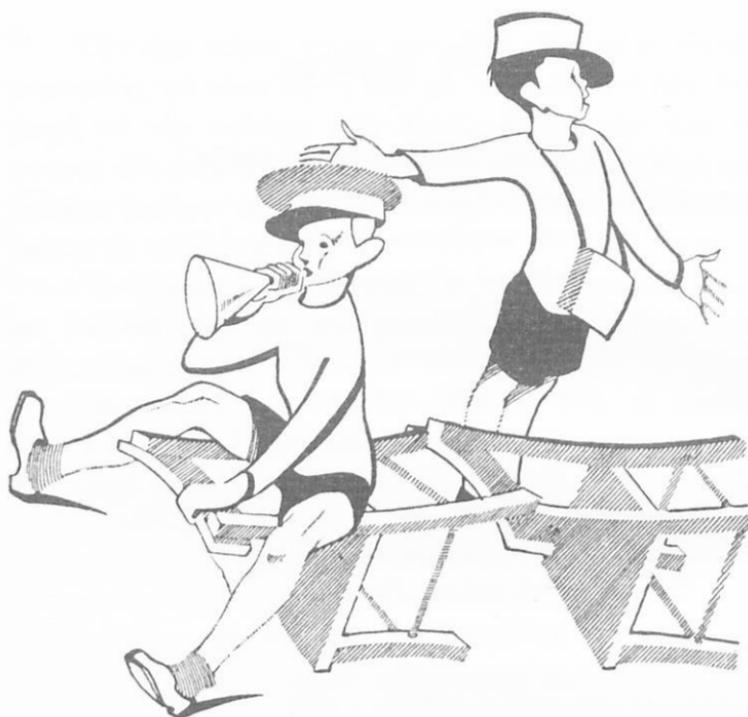
Ὅταν ξάφνου σὲ χαϊδεύη
τ' ἀγεράκι τάλαιφρό,
μοιάζεις κῶμα πὸν σαλεύει
μὲ χιονόλευκον ἀφρό.

Κι ὁ Σταυρός, πὸν λαμπυρίζει
στὴν ψηλὴ σου κορυφή,
εἶν' ὁ φάρος πὸν φωτίζει
μιὰν ἐλπίδα μας κορυφή.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου χτυπῶ,
σὺν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰ μητέρα σ' ἀγαπῶ.

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀναιβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
«Νᾶσαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή!»

Ι. Πολέμης

Ἀθήνα!

— Ἐμπρὸς γιὰ τὴν Ἀθήνα! ἐφώναζε ὁ Σπύρος πὸν ἔκαμνε τὸ σταθμάρχη. Ὁ Τάκης ἔκαμνε τὸν ὀδηγὸ καὶ ὁ Γιώργος ἐπωλοῦσε τὰ εἰσιτήρια.

Ὅλα εἶναι ἔτοιμα. Τού, τού, τού, ἀκούσθηκε ἓνα σφύριγμα.

— Στὸ καλὸ, καλὸ ταξίδι, λέγουν τὰ παιδιά πὸν εἶναι οἱ συγγενεῖς καὶ τοὺς ξεπροβοδοῦν.

Πούφ, πούφ, πούφ, ξεκινᾷ ὁ σιδηρόδρομος. Πρῶτα πάει ἀργά, ἰδές, περνᾷ ἓνα γεφυράκι καὶ ἔπειτα προχωρεῖ γρήγορα.

— Ἀθήνα! ἐφθάσαμε, φωνάζει πάλι ὁ σταθμάρχης.

— Καλῶς τους, καλῶς τους, φωνάζουν καὶ οἱ συγγενεῖς πού τοὺς περιμένουν τώρα στὸ σταθμὸ.

— Τί κάμνετε καὶ φωνάζετε ἔτσι; ἐρώτησεν ἡ μητέρα τοῦ Πέτρου πού ἄνοιξε αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὴ θύρα καὶ ἐστάθηκε στὸ κατώφλι.

Τί ἔκαμναν;

Ἔλες οἱ καρέκλες ἦσαν ἀναποδογυρισμένες στὸ πάτωμα, ἢ μία ὀπίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἢ καθεμιὰ καὶ ἓνα βαγόνι. Τὶς εἶχαν δέσει μεταξύ των μὲ τὶς ζώνες των καὶ τὶς ἔσερναν.

— Ἄ, γι' αὐτὸ εἶναι αὐτὸς ὁ θόρυβος! εἶπεν ἡ μητέρα τοῦ Πέτρου πού δὲν ἤμποροῦσε νὰ κρύψῃ τὸ γέλιο της.

Ἄδῃναι.

Πόσος κόσμος, Θεέ μου! Γερᾶτοι οἱ δρόμοι. Ἄλλοι πᾶνε καὶ ἄλλοι ἔρχονται, ὅλοι των βιαστικοί. Κανένας των δὲν μὲ προσέχει. Ἄλλὰ καὶ ἐγὼ κανένα των δὲν χαιρετῶ, γιατί δὲν γνωρίζω κανένα.

Στοὺς δρόμους κυκλοφοροῦν τράμ. Ἐπιβάτες ἀνεβαίνουν, ἐπιβάτες κατεβαίνουν. Αὐτοκίνητα καὶ λεωφορεῖα περνοῦν γρήγορα γρήγορα καὶ ἀφήνουν ὀπίσω των μυρωδιὰ ἀπὸ βενζίνα.

Πῶ, πῶ, πῶ, τί ψηλὰ σπίτια. Τρία καὶ τέσσαρα καὶ ἕξι πατώματα. Καὶ κάτω εἰς τὸ εἰσόγειό των σειρὰ τὰ μαγαζιά. Τί δὲν βλέπεις στίς προθῆκες των! Ἐπι-

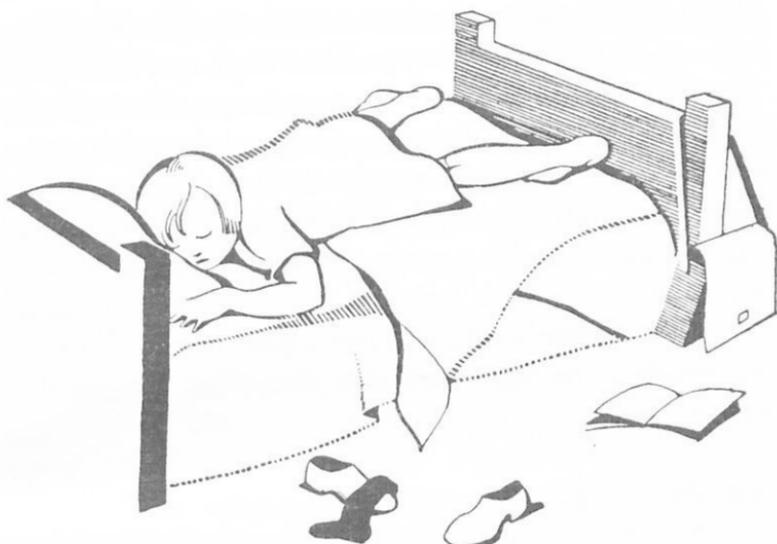
πλα, πιατικά, ἄνθη, φορέματα, ζωγραφιῆς ὡς καὶ ἀσημικά καὶ χρυσαφικά καὶ διαμαντικά.

Πόσοι ἄνθρωποι θὰ κάθονται μέσα σὲ αὐτὰ τὰ μεγάλα σπίτια! Ἀλλά, χωρὶς ἄλλο, ὅσοι κάθονται στὰ χαμηλὰ πατώματα θὰ ἔχουν πολὺ ὀλίγον ἥλιο μέσα στὸ σπίτι των, γιὰ τὸν κρύβουν τὰ ἀντικρινὰ τὰ σπίτια ποὺ εἶναι καὶ αὐτὰ ψηλά. Κι' ἂν ἔχουν καὶ παιδιά; Θὰ εἶναι χλωμὰ καὶ ἀδύνατα τὰ καημένα!

Ἀλλὰ γιὰ κοίτα αὐτὴ τὴν ὠραία τὴν πλατεῖα! Στὴ μέση ἓνα πολὺ ὠραῖο καὶ μεγάλο ἄγαλμα μὲ πολλὰ λουλούδια γύρω στὴ βάση του καὶ γύρω του παίζουν τὰ παιδιά.

— Ἦσυχα, παιδιά, ὄχι τρέλλες, ἀκούω νὰ τοὺς λέγουν οἱ ἰδικοὶ των. Σᾶς κοιτάζει ὁ κόσμος!

Εὐλογημένο τὸ χωριό μου μὲ τὴν ἀπλοχωριά του καὶ τὴν καλωσύνη του, ὅπου ἐπαίζαμε μικροὶ καὶ ἐπηδούσαμε καὶ ἐτρέχαμε καὶ κόσμο ἐχαλούσαμε! Ὅλα τὰ λειβάδια καὶ ὅλα τὰ λοφάκια ἦσαν οἱ ἰδικές μας πλατεῖες!

Κάθε ωρᾶγμα σὴν δέση του.

Σχεδὸν κάθε πρωτὶ ἤρχετο ἡ Ἀννίτσα στὸ σχολεῖο ἀργότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα τὰ παιδιά. Ἡ μητέρα της τῆς ἐφώναζε ὅτι ἔπρεπε νὰ βιασθῆ καὶ ἡ Ἀννίτσα ἔτρεχε καὶ ἐλαχάνιαζε ὡς πού νὰ φθάσῃ στὸ σχολεῖο. Τὴν ἐμάλωνε καὶ ἡ δασκάλισά της, ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος; Τὸ ἴδιο ἐγένετο κάθε ἡμέρα.

— Ἐξυπνοῦσεν ἀργότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα τὰ παιδιά; θὰ μὲ ρωτήσετε. Ὅχι. Ἐξυπνοῦσε τὴν ἴδια ὥρα. Ἀλλὰ πόση ὥρα ἐχρειάζετο ὡς πού νὰ ἐτοιμασθῆ!

Καὶ πὼς νὰ μὴ χρειάζεται τόσην ὥρα! Ἦρχετο ἀπὸ τὸ σχολεῖο τὸ ἀπόγευμα κάθε ἡμέρα καὶ ἐπετοῦσε τὰ πράγματά της σὲ ὄλες τὶς γωνιές. Ποῦ νὰ θυμηθῆ πὰ ἔπειτα ποῦ τὰ ἐπέταξε! Καὶ ὅταν τὸ βράδυ ἐπήγαινε νὰ κοιμηθῆ, ἔρριχνε τὸ ἐπανωφόρι της ἐδῶ, τὸ φου-

στάνι της πιό πέρα, τὶς κάλτσες τὴ μιὰν ἐδῶ, τὴν ἄλλη ἐκεῖ, τὰ παπούτσια της στὴν ἄλλη ἄκρη.

Καὶ νὰ σᾶς πῶ καὶ τὸ ἀστειότερο; Ἐκὼς καὶ τὸν ἑαυτὸ της ἔρριχνε ὅπως τύχη ἐπάνω στὸ κρεβάτι της, τὸ ἓνα χέρι ἐδῶ, τὸ ἄλλο πόδι ἐκεῖ καὶ ἦτο ὑποχρεωμένη ἢ μητέρα της νὰ ἔρχεται κάθε νύκτα πολλὲς φορὲς γιὰ νὰ τὴν σκεπάξῃ, γιὰτὶ ἐπετοῦσι στὸν ὕπνο της χάμω τὰ σκεπάσματα καὶ ἦτο φόβος νὰ κρυολογήσῃ.

Φαντάζεσθε λοιπὸν τί ἐγίνετο κάθε πρωτὶ! Ἐπρεπε νὰ μαζεύσῃ τὰ πράγματά της ἀπὸ ὅλες τὶς γωνιὲς καὶ νὰ ντυθῇ.

— Τὰ βιβλία μου, τὰ βιβλία μου!, ἐφῶναζε τὴ τελευταία στιγμὴ.

Καὶ τότε ὅλοι ἐβοηθοῦσαν νὰ μαζευθοῦν τὰ βιβλία ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ἡ Ἄννίτσα ἔφθανε ἐπὶ τέλους στὸ σχολεῖο της!

* * *

Ἄν ὅμως ἢ μητέρα της, μὲ τὴ μεγάλη της καλωσύνη, δὲν εἶχε βαρεθῇ ἀκόμη αὐτὴ τὴν καθημερινὴ τὴν ἱστορία, ὅμως ἢ μεγάλη της ἀδελφὴ, ἢ Σοφία, ἀγανακτοῦσε κάθε πρωτὶ.

— Μητέρα, μητέρα, ἔτσι τὴν κακομαθαίνομε. Ἄφρησέ μου τὴν ἐμένα καὶ θὰ σοῦ τὴν διορθώσω μιὰ χαρά, τῆς εἶπεν ἓνα πρωτὶ.

— Ἄκου λέει, παιδάκι μου. Θὰ μοῦ κάμῃς μάλιστα καὶ μεγάλη χάρη, γιὰτὶ ἐγώ, μὲ τὶς δουλειὲς ποὺ ἔχω ὅλη μέρα, δὲν μπορῶ νὰ ἔχω τὸ νοῦ μου ὅλο στὴν Ἄννίτσα. Καὶ ὡς αὐτοῦ ποὺ ἔφθασε τὸ κακό, χρειάζεται ἓνας ἄνθρωπος νὰ τὸ κάμῃ δουλειά του γιὰ νὰ τὴν διορθώσῃ ἀπὸ αὐτὴ τὴν κακὴ της συνήθεια.

Αἶ, λοιπὸν ἡ Σοφία τὸ ἔκαμε δουλειά της. Καὶ τὴν ἐδιόρθωσε τὴν Ἀννίτσα μὴ χαρά!

Κάθε ἀπόγευμα ποὺ ἡ Ἀννίτσα ἔφθανε ἀπὸ τὸ σχολεῖο καὶ ἐσκόρπιζε τὰ πράγματά της ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἡ Σοφία ἐπερίμενε νὰ ἀρχίσῃ πρῶτα ἡ Ἀννίτσα νὰ τρώγῃ μὲ ὄρεξιν τὸ δειλινὸ της καὶ τῆς ἐφώναζε.

— Ἀννίτσα, ἔλα νὰ σηκώσῃς τὸ καπέλο σου καὶ νὰ τὸ βάλῃς στὴν κρεμάστρα, ἦ,

— Ἀννίτσα, βάλε τὴ σάκα σου στὴ θέση της.

Ἀκόμη καὶ ὅταν ἡ Ἀννίτσα κατέβαινε στὸν κῆπο των γιὰ νὰ ἰδῇ τὶς γλάστρες της, καὶ τότε ὁ Σοφία ἐφώναζε.

— Ἐλα γρήγορα, Ἀννίτσα, νὰ μαζεύσῃς τὰ τετραδιά σου, ἦ,

— Γρήγορα τὸ ἐργόχειρό σου στὸν τόπο του.

— Θὰ ἔλθω, ἐφώναζε ἡ Ἀννίτσα προσπαθώντας νὰ ξεφύγῃ.

— Τώρα ἀμέσως, σὲ περιμένω, ἐπέμενε ἡ Σοφία καὶ ἡ Ἀννίτσα ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ὑπακούσῃ.

Ἀλλὰ πολὺ συχνὰ ἡ Σοφία δὲν ἐσταματοῦσε ἔως ἐδῶ. Ἐπήγαινε ἡ ἴδια νὰ ἰδῇ μὲ τὰ μάτια της, ἂν ἡ Ἀννίτσα τὰ εἶχε βάλει στὴ θέση των. Καὶ εὔρισκε ὅτι ἡ Ἀννίτσα, ἀπὸ τὴ βία της νὰ ἀποτελειώσῃ τὸ φαγὶ της ἢ νὰ ξαναγυρίσῃ στὶς γλάστρες της, πότε ἄφηνε ἀνοικτὸ τὸ συρτάρι μὲ τὰ τετραδιά της, πότε ἐσκόρπιζε ἔξω ἀπὸ τὴ σάκα τὰ μισὰ της πράγματα, πότε ἐκρεμοῦσε τὸ ἐπανωφόρι της ἀπὸ τὸ ἕνα τὸ μανίκι καὶ ἄλλα τέτοια.

Τότε ἡ Σοφία τὴν ἐξαναφώναζε καὶ ἡ Ἀννίτσα ἐδιόρθωνε γιὰ δευτέρα φορὰ τὶς ἀκαταστασίες της.

Ἔτσι ἡ καλὴ αὐτὴ Μοῖρα, ποὺ τὴ λέγουν Τάξη, ἐχαμογέλασε ἐπὶ τέλους καὶ στὴν Ἀννίτσα μας καὶ τῆς

ἔφερε μάλιστα καὶ ἓνα μεγάλο δῶρο: νὰ τὴν ἀγαποῦν ἀκόμη περισσότερο ὅλοι στὸ σπίτι των.

Καὶ αὐτὸ τὸ δῶρο δὲν τὸ ξεχνᾷ ποτὲ ἡ Ἀννίτσα ὅτι τὸ χρεωστεῖ στὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν καλὴ θέληση τῆς ἀδελφῆς της τῆς Σοφίας.

Ἐχορικὴ ἑορτή.

Σήμερα τὰ παιδιά ἐξύπνησαν πολὺ ἔνωρις. Ἔχουν μεγάλη ἀνυπομονησία καὶ μεγάλο καρδιοκτύπι. Τάχα θὰ ἐπιτύχη ἡ ἑορτὴ τῆς τάξης των;

Ὅλα τὰ ἐτοίμασαν τὶς τελευταῖες ἑβδομάδες, ὡς καὶ τὰ εἰσιτήρια! Ἔβαλαν 50 λεπτὰ τὸ εἰσιτήριο γιὰ τὰ παιδιά ἀπὸ τὶς ἄλλες τάξεις. Μὲ τὰ χρήματα ποὺ θὰ μαζεύσουν, θὰ ἀγοράσουν βιβλία ὥραϊα γιὰ τὴ βιβλιοθήκη των νὰ τὰ διαβάσουν ὅλα τὰ παιδιά μὲ τὴ σειρά.

Ἐστόλισαν καὶ τὴ τάξη των μὲ σχέδια ποὺ τὰ ἔκαμαν τὰ ἴδια καὶ μὲ χρωματιστὰ χάρτινα λουλούδια ποὺ τὰ ἔκαμαν καὶ αὐτὰ μόνα των.

Τὸ κάθε παιδί νιώθει ὅτι πρέπει νὰ βάλῃ ὅλα τὰ δυνατά του γιὰ νὰ ἐπιτύχη ἡ ἑορτὴ.

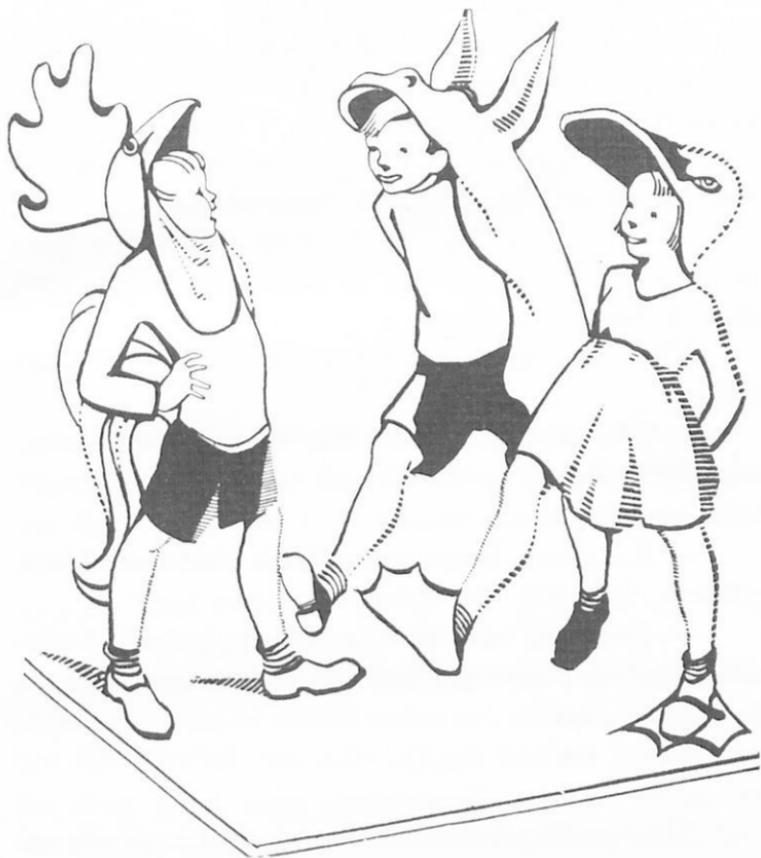
* * *

Σιγὰ σιγὰ γεμίζει ἡ αἴθουσα. Πῶ! πῶ! ἦλθαν νὰ τοὺς ἴδουν καὶ τὰ μεγάλα τὰ παιδιά!

Ἄλλα θαρρετὰ καὶ ἄλλα ντροπαλὰ λέγουν τὸ καθενα τὸ μέρος των. Ποιήματα, μονολόγους, τραγούδια.

Και τώρα αρχίζει ή κωμωδία. Τήν ἔκαμαν και αὐτήν μόνα των τὰ παιδιὰ πού θὰ τήν παίξουν και ἐτοίμασαν μάλιστα και τὰ ρούχα των.

Παίζουν τήν ἄλεπού πού ἔκλεψε τὶς κότες και τὶς

ἐπῆγε σιτὸ μάγειρα γιὰ νὰ τὶς ψήση, ἀλλὰ ἐπιιάσθηκε στήν παγίδα. Ἡ Ἐλένη εἶναι ἡ ἄλεπού, ἡ κυρὰ Μαριά. Ὁ Κωστάκης εἶναι ὁ μάγειρας και ὁ Τάσος κάμνει τήν παγίδα.

Ἡ ἄλεπού, φορτωμένη μὲ τὶς κότες, βιάζεται νὰ

πάη στὸ μάγειρα. Καθὼς τρέχει, χράπ, ἡ παγίδα τῆς τσακώνει τὴν οὐρά. Ἡ ἀλεποῦ πολεμᾷ νὰ ξεφύγη, ἀλλὰ τῆς ξεκολλᾷ ἡ οὐρά καὶ ὁ Τάσος τὴν τσακώνει ἀπὸ τὸ φουστάνι.

Χά, χά, χά γελοῦν ὄλα τὰ παιδιά.

Νά, ἔρχεται τώρα τρεχᾶτος καὶ ὁ κύρ Μέντιος, ὁ γάϊδαρος τοῦ νοικοκύρη, κινώντας τὸ κεφάλι του καὶ τὰ μεγάλα του αὐτία. Τὸν κάμνει ὁ Σπύρος.

Ὅπισω ἔρχεται καμαρωτὸς ὁ κόκορας μὲ τὰ κόκκινα λειριά του. Τὸν κάμνει ὁ Δημητράκης.

Ἐπειτα κουνιστὴ καὶ λυγιστὴ μιὰ ἄσπρη χήνα μὲ τὴ μεγάλη μύτη τῆς καὶ τὰ πλατιά τῆς πόδια. Αὐτὴ εἶναι ἡ Παρασκευούλα.

Ὅλοι τῶν τριγυρίζουν τὴν ἀλεποῦ καὶ τὴν περιπαίζουν.

— Οὔγ, οὔγ, φωνάζει ὁ κύρ Μέντιος, ἐκακόπεσες, κυρὰ Μαριά! καὶ κινεῖ τὰ αὐτία του. Δὲν σοῦ ἄρεζαν ὠμές, τίς ἤθελες καὶ ψημένες!

— Κικιρίκου, Μαριά! φωνάζει ὁ κόκορας. Τώρα, μάλιστα, ἦλθε καὶ ἡ σειρά σου!

— Γκά, γκά, γκά, φωνάζει καὶ ἡ χήνα καὶ ἀνεβοκατεβάζει τὴ μύτη τῆς. Καλὲ τί βλέπω, κυρὰ Μαριά, ἐσὺ χωρὶς οὐρά!

Καὶ ἡ ἀλεποῦ ἀρχίζει νὰ κλαίη ἀπὸ τὸ κακό τῆς!

Ἡ κωμωδία ἐτελείωσε. Ὅλα τὰ παιδιά γελοῦν καὶ φεύγουν εὐχαριστημένα. Τὰ παιδιά ἀπὸ τὴν Β' τάξη λάμπουν ἀπὸ χαρά. Καὶ ἐπέρασαν ὥραϊα καὶ ἐμάζευσαν καὶ ἀρκετὰ χρήματα.

Χιόνι.

Ήσυχία μεγάλη ὄλη τὴ νύκτα. Τίποτε δὲν ἀκούεται ἔξω στὸ δρόμο. Κάμνει ὁμως πολὺ κρύο καὶ ὄλοι θέλουν καὶ ἄλλα σκεπάσματα.

Τὸ πρωτὶ φωνὲς ἀκούονται στὴν αὐλή.

— Χιόνι, χιόνι!

Τὰ παιδιὰ τρέχουν ἀμέσως στὸ παράθυρο. Τὰ τζάμια εἶναι θαμπὰ ἀπὸ τὸ χιῶτο ποὺ κάθεται ἐπάνω των.

Τὰ σκουπίζουν καὶ τί βλέπουν! Θεέ μου! Αὐτὴ δὲν εἶναι πιά ἡ πόλη ποὺ ἐγνωρίζαμε. Αὐτὴ εἶναι ὄλη κατάσπρη καὶ τὰ κεραμίδια καὶ τὰ πεζούλια καὶ οἱ δρόμοι καὶ τὰ δένδρα. Ὅλα τὰ ἔχει σκεπάσει τὸ χιόνι, δύο τρεῖς πιθαμές, ἀφραῖτο, κατάσπρη.

Ἄραιοι περνοῦν οἱ ἄνθρωποι στὸ δρόμο. Στὰ ἐπανωφόρια των ἐπάνω πέφτει τὸ χιόνι καὶ τὰ κάμνει ἄσπρα καὶ τὰ πόδια των βουλιάζουν μέσα στὸν ἄσπρη δρόμο.

Ὁ οὐρανὸς ἔχει χαμηλώσει πολὺ καὶ εἶναι σὰ νὰ κάθεται ἐπάνω στὰ κεραμίδια. Εἶναι σταχτής.

Τὸ χιόνι δὲν παύει κι' ὄλο πέφτει. Ἄλλο εἶναι σὰ μικρὲς ἄσπρες μυγίτσες, πού ὀλοένα πετοῦν τρελλὰ στὸν ἀέρα, καὶ ἄλλο εἶναι μεγαλύτερο σὰν πούπουλο κάτωσπρο, σὰν κομματάκια βαμβάκι, σὰν ἄσπρες πεταλοῦδες.

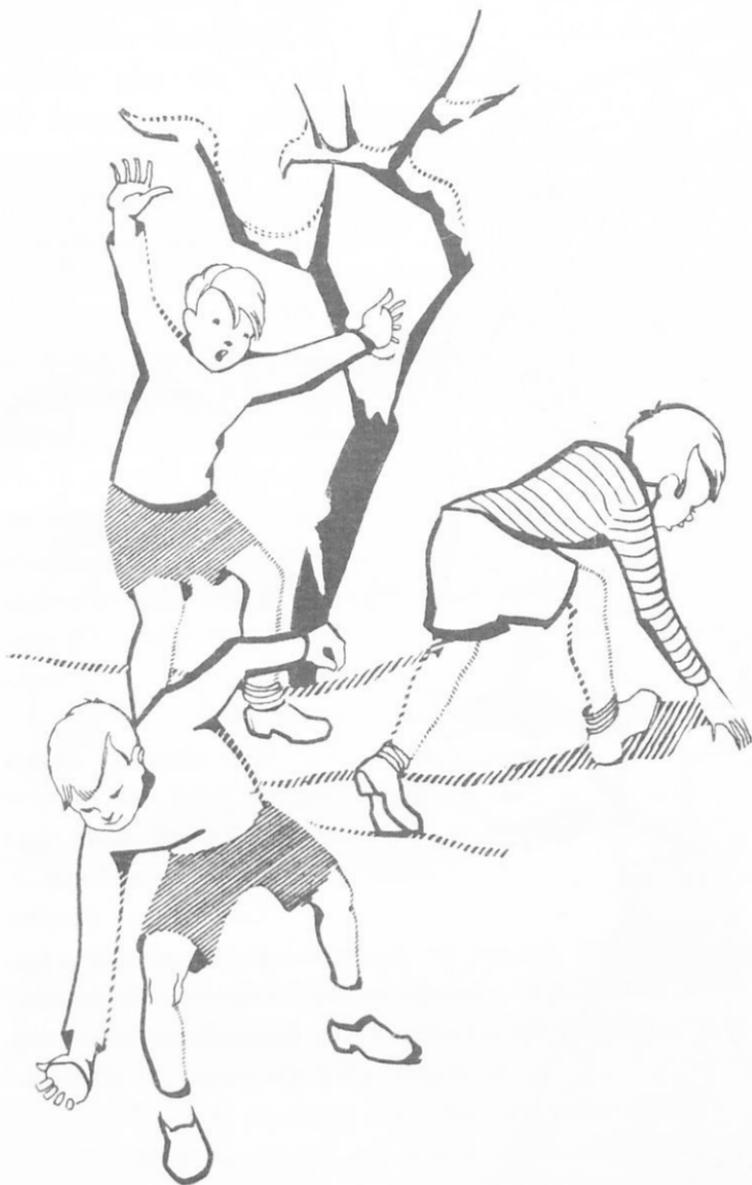
Ἡ Νίτσα τὸ βλέπει καὶ θέλει νὰ φωνάξη ἀπὸ τὴ χαρὰ της. Θέλει νὰ βγῆ ἔξω, νὰ πηδήση ἐπάνω στὸ χιόνι, νὰ τὸ πιάσῃ μὲ τὴ φούκτα της, ἔτσι ἀφρᾶτο, ἀφρᾶτο, νὰ ἀφήσῃ νὰ πέσῃ χιόνι ἐπάνω στὰ μαλλιά της!

Κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρο περνᾷ ἓνας γεροβοσκὸς μὲ τὴν κάπα του. Μὲ τέτοιο κρῦο τὰ πρόβατα θὰ ἐπάγωναν ἔξω καὶ τὰ κατεβάζουν κοντὰ στὰ σπίτια καὶ κοντὰ στὴ θάλασσα πού εἶναι ζεστότερα.

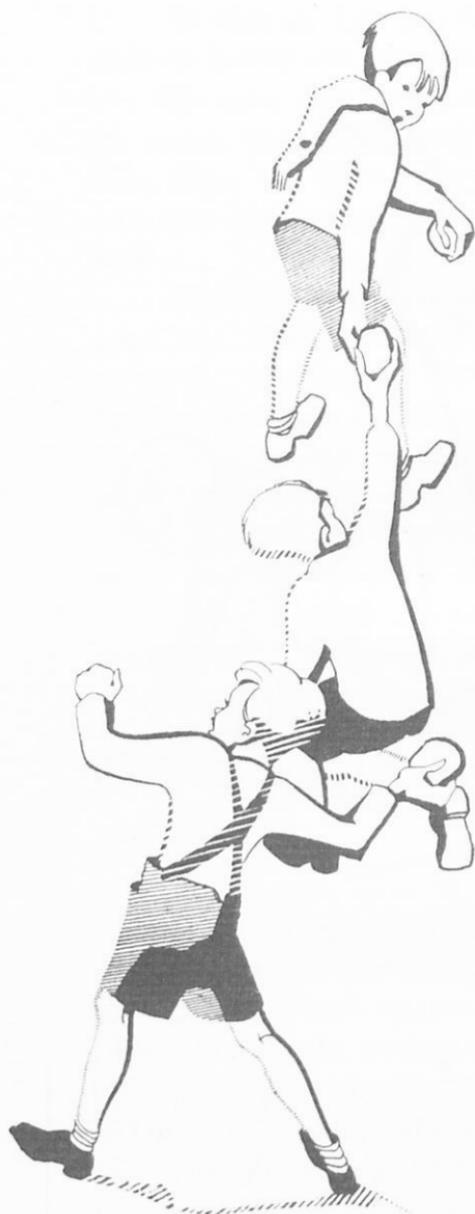
Ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν κάπα του ὁ βοσκὸς ἔχει ἓνα μικρὸ ἀρνάκι, πολὺ μικρὸ, πού τώρα μόλις ἐγεννήθηκε, καὶ τὸ κεφαλάκι του προβάλλει λίγο ἀπὸ τὴν κάπα. Ὁ βοσκὸς τὸ κρατεῖ στὴν ἀγκαλιά του γιὰ νὰ τὸ ξεστάνῃ, ὅπως ἡ μητέρα τὸ παιδί.

* * *

Ἡ Νίτσα δὲν κρατιέται πιά. Βάζει τὸ ἐπανωφόρι της γρήγορα καὶ βγαίνει ἔξω. Νά, ἐκεῖ εἶναι καὶ ἄλλα παιδιὰ, ἀγόρια καὶ κορίτσια. Καὶ ρίχνονται ὅλα στὸ χιόνι. Ἄλλο παιδί φτιάνει μικρὲς μπάλες. Ἄλλο σιβάζει πολὺ χιόνι σὲ μιὰ γωνιά καὶ κάμνει βουναλάκια. Ἄλλα πάλι πετροβολιοῦνται μὲ τὸ χιόνι. Σὲ λίγο ἀρχίζει ἓνας χιονοπόλεμος, μὲ χαρούμενες φωνὲς καὶ γέλια, μὲ γλιστρήματα καὶ μὲ πεσίματα ἐπάνω στὸ χιόνι. Τότε ἀλλοίμονο! Προφθαίνουσι οἱ ἄλλοι καὶ σοῦ τρίβουν

Σε λίγο αρχίζει ένας χιονοπόλεμος.

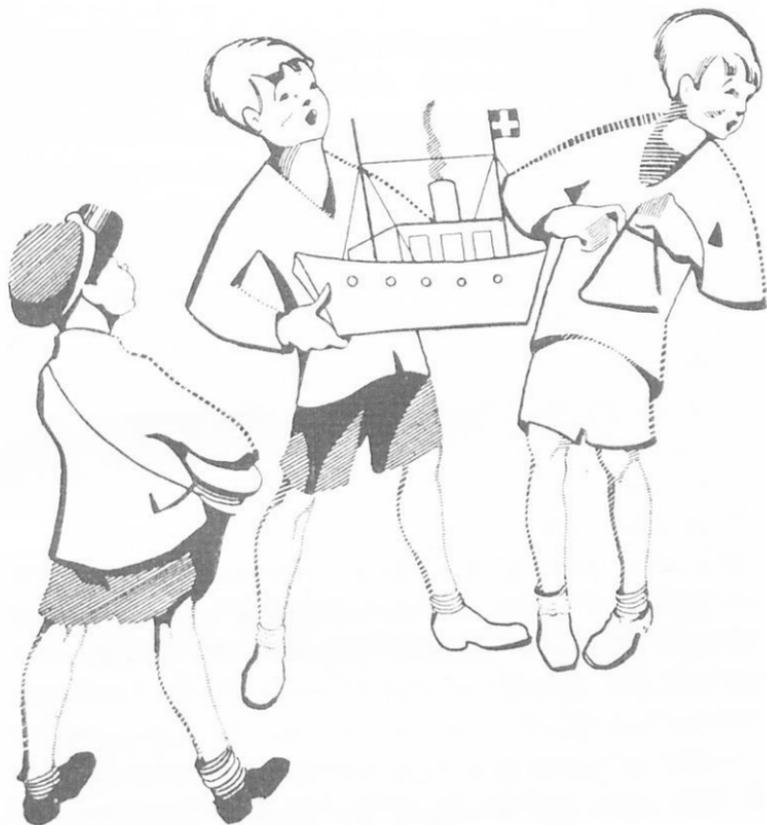

μὲ τὸ χιόνι τὸ πρόσωπο. Τί κρύο πού εἶναι στὴν ἀρχή, μὰ πῶς ἀνάβει ἔπειτα τὸ πρόσωπο! Τὰ μάγουλά των εἶναι κατακόκκινα καὶ τὰ μάτια των λάμπουν. Τὰ χέρια ὁμως εἶναι παγωμένα καὶ πονοῦν.

Μὲ τέτοιο χιονοπόλεμο τὰ κορίτσια φθάνουν ὡς μέσα στὸ περιβόλι τῆς Νίτσας. Ἐκεῖ ὅλες οἱ γλάστρες εἶναι σκεπασμένες μὲ τὸ χιόνι καθὼς καὶ ὅλα τὰ μικρὰ δένδρα καὶ φυτά. Τὰ παιδιά τὰ κοιτοῦν καὶ συλλογίζονται.

«Τὰ καημένα! Εὐτυχῶς τὸ χιόνι θὰ τὰ φυλάξῃ, γιατί τὸ κρύο ἤμποροῦσε νὰ τὰ καύσῃ.»

Ἔπαιξαν καὶ ἔκαμαν τρέλλες ἕως τὸ μεσημέρι. Καί᾽ ἂν δὲν τὰ ἐφώναζαν, θὰ ἐξεχνοῦσαν ἀκόμη καὶ νὰ φάγουν.

Τὰ κάλανδα.

Τέτοιαν ἡμέρα σήμερα τὰ παιδιὰ βρίσκονται σὲ κίνηση. Μοιρασμένα σὲ συντροφιεὺς γυρίζουν στὰ σπίτια καὶ στὰ μαγαζιά γιὰ νὰ εἰποῦν τὰ κάλανδα. Ἔλλα κρατοῦν βαπόρι καὶ ἄλλα ἐκκλησιά.

— Νὰ τὰ εἰποῦμε; ἐρωτοῦν σὲ κάθε σπίτι.

— Μᾶς τὰ εἶπαν καὶ ἄλλοι, ἄλλὰ εἰπῆτε τα καὶ σεῖς, τοὺς λέγουν.

Τὸ καλύτερο βαπόρι εἶναι τῆς συντροφιάς τοῦ

Δημήτρη. Είναι σκούρο γαλάζιο καὶ ἄσπρο, μὲ μιὰ
ώραία σημαία.

Τὸ σηκώνουν ὁ Κώστας καὶ ὁ Θανάσης.

Ὁ Κώστας κτυπᾷ τὸ τύμπανο ντουμντούμ,
ντουμντούμ.

Ὁ Θανάσης κτυπᾷ τὸ τρίγωνο ντίν, ντίν, ντίν, ντίν.

Τὸ βαπόρι βγάζει κλπνὸ καὶ, ὅπως τὸ κινουῖν,
νομίζεις ὅτι ἀρμενίζεις μέσα στὴ θάλασσα. Καὶ τρα-
γουδοῦν:

- Ἅγιος Βασίλης ἔρχεται ἀπὸ τὴν Καισαρεία,
βαστᾷ εἰκόνα καὶ σταυρό, χαρτὶ καὶ καλαμάρι,
τὸ καλαμάρι ἔγραφε καὶ τὸ χαρτὶ ἐμίλει:*
— *Βασίλη, πόθεν ἔρχεσαι καὶ πόθε κατεβαίνεις;*
— *Ἀπὸ τῆ μάνα μ' ἔρχομαι καὶ σὸ σκολειὸ πηγαίνω.*
— *Κάτσε νὰ φᾶς, κάτσε νὰ πῆς, κάτσε νὰ τραγουδήσης.*
— *Ἐγὼ γράμματα μάθαινα, τραγούδια δὲν ἤξαιρω.*
— *Καὶ σὰν ἠξέρεις γράμματα, πές μας τὴν ἄλφα-βῆτα.
Καὶ σὸ ραβδί ἀκούμπησε νὰ πῆ τὴν ἄλφαβῆτα.
Καὶ τὸ ραβδί ἦταν ξερὸ καὶ βλάστησε κλωνάρια,
καὶ πάνω στὰ κλωνάρια του πέρδικες ἐλαλοῦσαν.
Δὲν ἦταν μόνο πέρδικες, μόν' καὶ περιστερᾶκια.*
— *Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι ποῦθαμε πέτρα νὰ μὴ ραγίσῃ
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ χίλιους χρόνους νὰ ζήσῃ*

Γυρίζουν ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι ἕως τὴ νύκτα. Στὸ
σπίτι τοῦ γιατροῦ εἶπαν καὶ τοῦτο τὸ τραγούδι:

*Ἀφέντη μας εὐγενικέ, πῶχεις μεγάλη χάρη,
ποῦ σ' ἔχομε στὸν τόπο μας σὰν τὸ λαμπρὸ φεγγάρι,
ἄνοιξε τὸ πονγκάκι σου τὸ μαργαριταρένιο,
κι ἄπλωσε τὸ χερᾶκι σου τὸ μοσκοβολισμένο
κι ἂν εἶν' ἀσῆμι, ρίξε το, ἀφέντη νὰ τὸ δοῦμε
κι ἂν ἔχῃς καὶ γλυκὸ κρασί, στείλε το νὰ τὸ πιοῦμε'*

— Κρασί δὲν ἔχομε, εἶπε γελώντας ὁ γιατρός, ἀλλὰ ἔχομε ἀσήμι. Καὶ τοὺς ἔδωκε ἓνα τάληρο.

— Μποροῦμε νὰ σᾶς πληρώσωμε καὶ μὲ γλυκά; τοὺς εἶπαν σὲ ἓνα ἄλλο σπίτι.

— Ἔ, τὰ δεχόμεθα καὶ αὐτά, εἶπαν γελώντας τὰ παιδιά.

Τὴν νύκλα τοῦ Ἱ-Βασίλη.

Στὸ σπίτι τοῦ κυρ Βαγγέλη ἔκοψαν ἀπόψε στὸ τραπέζι τὴ βασιλόπητα. Πρῶτα τὸ κομμάτι τῆς Παναγίας, ἔπειτα τοῦ Χριστοῦ, ἔπειτα κατὰ σειρὰ τοῦ σπιτιοῦ, τοῦ πατέρα, τῆς μητέρας, τῶν παιδιῶν καὶ τῶν πτωχῶν. Καθένας πὺν ἔπαιρνε τὸ κομμάτι του, τὸ ἐψιχούλιαζε γρήγορα γιὰ νὰ ἰδῆ ἂν τοῦ ἔπεσε τὸ νόμισμα. Ὁλόκληρο εἶχε μείνει μόνο τὸ κομμάτι τῶν πτωχῶν.

— Ἀνοιξτε το καὶ αὐτὸ νὰ ἰδοῦμε, εἶπε τότε ὁ πατέρας.

Τὸ ἀνοιξαν καὶ εὗρηκαν μέσα τὴν ἀσημένια τὴ δραχμὴ. Ὅλοι τοὺς ἐχάσθηκαν πολὺ πὺν ἔπεσε στοὺς πτωχοὺς. Ἀλλὰ εἶναι τόσο πολλοί! Ποιοὺς θὰ τὴν πρωτοπάρῃ;

— Ὅποιος πρωτοκτυπήσῃ στὴν ἐξώπορτα, εἶπεν ἡ μητέρα.

* * *

Τὰ μικρὰ ἀδελφάκια τῆς Βάσως ἀπόψε δὲν νυστάζουν καθόλου.

Κρατοῦν ἀνοικτὰ τὰ μάτια των. «Τί θὰ τοὺς φέρῃ

ἄραγε ὁ Ἄϊ-Βασίλης;» συλλογίζονται. Ὅμως λίγο λίγο ἀρχίζουν τὰ ματάκια των νὰ κλείουν. Ἐνύσταξαν. Ἐνα ἔνα τὰ παίρνει ἢ μανούλα των καὶ τὰ φέρνει στὸ κρεββάτι των. Τὰ ξεντύνει καὶ τὰ γονατίζει νὰ κάμουν τὴν προσευχή των στὸ Θεό. Ἐπειτα τὰ σκεπάζει ἀπαλὰ ἀπαλὰ.

Ὁ Τάκης ἀποκοιμιέται ἀμέσως, ἀλλὰ ὁ μικρούλης ὁ Μίμης περιμένει νὰ ἀκούσῃ τὸ τακτικό του τὸ νανούρισμα. Καθισμένη δίπλα του ἢ μανούλα του τοῦ τραγουδεῖ:

*Κοιμήσου σὺ, παιδάκι μου,
κ' ἐγὼ σὲ νανουρίζω,
κ' ἐγὼ τὴν κούνια σου κουνῶ
γλυκὰ νὰ σὲ κοιμίζω.
Μὴ χτυπᾶτε, μὴ βροντᾶτε,
τὸ παιδάκι μου κοιμᾶται.*

*Ἐλα, ὕπνε, κ' ἔπαρέ το κι ἄμε το σὰ περβόλια
καὶ γέμισε τὸ στήθος του τριαντάφυλλα καὶ ρόδα.
Τὰ ρόδα νὰν' τῆς μάνας του, τὰ μῆλο τοῦ κυροῦ του
καὶ τ' ἄσπρα τὰ τριαντάφυλλα ἄς εἶναι τοῦ ρουνοῦ του.*

*Νάνι, νάνι, νάνι, νάνι
κι ὅπου τοῦ πονεῖ νὰ γιάνη.*

* * *

Τώρα ὅλοι κοιμοῦνται. Ἡσυχία εἶναι παντοῦ. Μόνο ὁ Ἄϊ-Βασίλης περπατεῖ στοὺς σκοτεινοὺς δρόμους.

Ἄσπρος εἶναι, ἄσπρα φορεῖ καὶ ἄσπρα εἶναι τὰ γένεια του. Γέρνει ἀπὸ τὴν κούραση καὶ ἀπὸ τὸ βάρος.

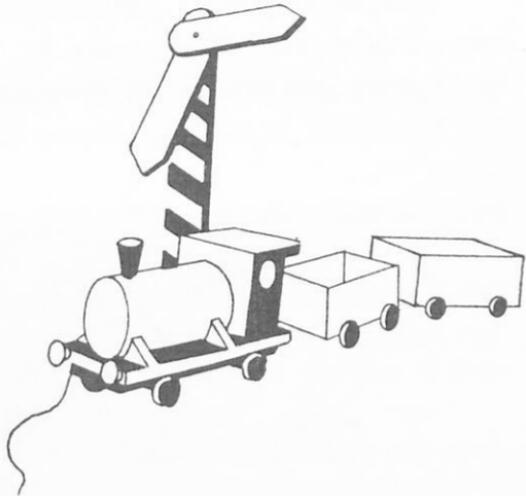

Ἐκ τῶν μακρινῶν
χωρῶν ἐξέκίνησε μὲ τὸ
ραβδί καὶ μὲ ἓνα με-
γάλο σακούλι στὴ πλά-
τη του. Κουβαλεῖ χίλια
καλὰ γιὰ τὰ παιδιά.
Περνᾷ βουνά, περνᾷ
πεδιάδες, ποτάμια καὶ
λαγκάδια γιὰ νὰ προ-
φθάσῃ τὴν πρωτοχρο-
νιά. Ἄμα κουρασθῆ,
καθίζει σὲ μιὰ πέτρα,
ξεκουράζεται, καὶ πάλι
παίρνει τὸ δρόμο του.

Εἶναι γέρος καὶ
κουράζεται εὐκόλα. Μὰ

ἡ ἀγάπη του στὰ παιδιά τοῦ δίνει δύναμη. Πρέπει
νὰ προφθάσῃ τὴ νύκτα τῆς πρωτοχρονιάς.

Ἄγγελοι πᾶνε ἔμπρὸς καὶ ἄγγελοι πίσω του. Πη-
γαίνει στὸ κά-
θε σπίτι πὺν εἶ-
ναι παιδιά καὶ
στέλλει μὲ τοὺς
ἀγγέλους του τὰ
δῶρα πὺν τοὺς
ἔφερε. Ἔτσι
προχωρεῖ στὴ
σειρά, ὥσπου νὰ
ἀφήσῃ τὰ δῶρα
του γιὰ ὅλα τὰ
παιδιάκια.

Σὰν ἔφθασε στὸ σπίτι τοῦ κὺρ Βαγγέλη ἐσκέφθηκε.
« Ἐδῶ μέσα κάθεται ἡ Βάσω. Εἶναι νοικοκυρούλα.
Θὰ τῆς ἀφήσω ἓνα μικρὸ μαγειρεῖο νὰ μαγειρεύη γιὰ
τις κοῦκλες της. Εἶναι ἀκόμη καὶ τὸ ὄνομά της αὔριο.
Νὰ λοιπὸν καὶ αὐτὸ τὸ μαντήλι μὲ τὰ μῆλα καὶ μὲ τὰ
φουντούκια.

Ἔστειλε καὶ γιὰ τὰ ἀδελφάκια της ὠραῖα παι-
γνιδάκια.

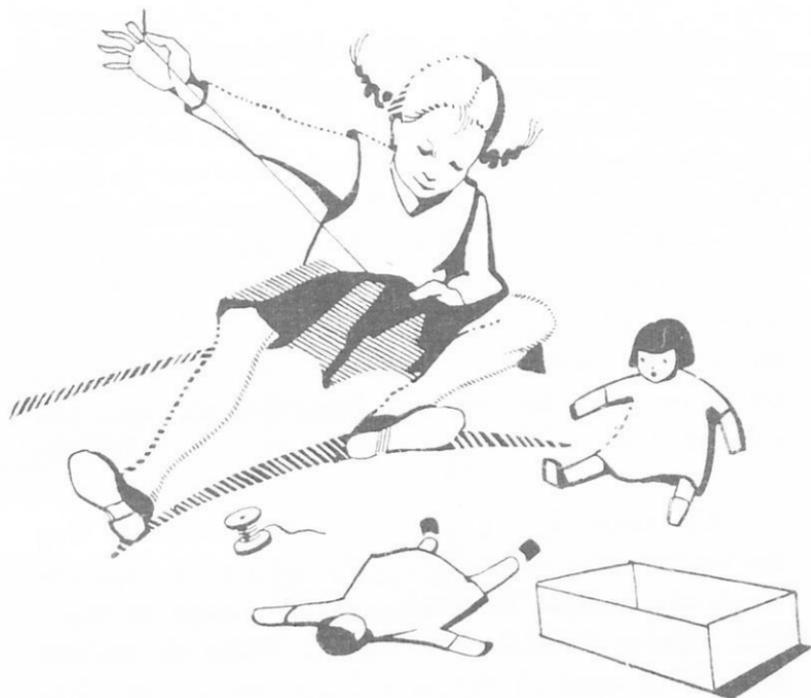
Ἐπροχώρησε παραπέρα. Ὅταν ἔφθασε στὴν ἄκρη
τῆς μικρῆς πολιτείας, ἀναγνώρισε τὸ σπίτι τοῦ κὺρ Μή-
τρου, τοῦ ἀμαξᾶ.

— Ἐφθάσαμε καὶ στὸ σπίτι τοῦ Γιώργου, εἶπεν ὁ
Ἄι-Βασίλης. Αὐτὸς θέλει χρωματιστὰ μολύβια. Τοῦ
ἀρέσει νὰ ζωγραφίζη. Θέλει ἀκόμη νὰ ἔχη καὶ ἐκεῖνο
τὸ βιβλίον μὲ τὰ παραμύθια. Αὐτὸ ὁμως ξέρω ὅτι θὰ
τοῦ τὸ δωρήσῃ ὁ παπποῦς του.

Ὅταν ὁ Ἄι-Βασίλης μοιράσῃ τὰ δῶρα του σὲ
ὅλα τὰ παιδιά, ξεκουράζεται ὀλίγον.

Ἐπειτα παίρνει τὸ ραβδάκι του καὶ γυρίζει πάλι
στὴν πατρίδα του. Μῆνες πάλι θὰ μαζεύῃ δῶρα γιὰ
νὰ τὰ φέρῃ στὰ παιδιά τὸν ἄλλο χρόνον.

Οἱ κοῦκλες τῆς Φωτοῦλας.

Καθισμένη χάμω ντύνει ἡ Φωτούλα τὶς κοῦκλες τῆς. Εἶναι ὅλες στὴ σειρά. Ἡ Ρήνα, ἡ Πόπη, ὁ Γιάννης, ἡ Μπεμπέκα.

Σήμερα πρέπει ὅλες νὰ εἶναι ὠραῖα ντυμένες, γιατί εἶναι μεγάλη ἑορτή.

Σήμερα εἶναι τὰ βαπτίσια τῆς Μπεμπέκας ποὺ κοιτάζει ἐκεῖ στὴν ἄκρη μὲ τα μεγάλα μαῦρα μάτια τῆς.

Ὅλες τὶς κοῦκλες τῆς τὶς ἀγαπᾷ τὸ ἴδιο ἡ Φωτούλα, γιατί ὅλες εἶναι παιδιά τῆς.

Ἄλλὰ πὺν πολὺ ἀγαπᾷ τὴ Μπεμπέκα, γιατί εἶναι μικρὴ, πολὺ μικρὴ ἢ καημένη.

Ἡ Φωτούλα ἔχει ἔμπρός της διάφορα κουτιά, γεμάτα μὲ χρωματιστὰ καὶ φαντακτερὰ κομμάτια ἀπὸ φορέματα. Ντύνει μιὰ μιὰ τὶς κοῦκλες της καὶ τὶς στολίζει ὅσο μπορεῖ καλύτερα. Νά, ἡ Ρήνα καὶ ἡ Πόπη εἶναι κιόλας ἕτοιμες. Τώρα εἶναι ἡ σειρά τοῦ Γιάννη.

— Καὶ σύ, κῆρ Γιάννη, λέγει στὸν κοῦκλο της, νὰ μὴν κάμνης σὰν τρελλός, οὔτε νὰ ξεφωνίζης. Ἄλλιῶς ἡ μητέρα σου σὲ βάζει ὄρθιο στὴ γωνιά, τιμωρία, καὶ μάλιστα δὲν σοῦ δίνει καὶ γλυκό. Νὰ τὸ ξέρης! Τοῦ κουμπώνει τὰ ροῦχα του, τοῦ διορθώνει τὸ γιακᾶ του καὶ τοῦ δένει τὸ λαιμοδέτη του.

Καὶ τώρα εἶναι ἡ σειρά τῆς Μπεμπέκας της. Ἔνα τριανταφυλλένιο προσωπάκι. Δυὸ μαῦρα λαμπερὰ ματάκια, σὰν ἀστέρια. Κατσαρὰ μαλλιά. Ἄσπρο πουκαμισάκι. Κανένα ἀγγελάκι θὰ τῆς τὸ ἔφερε τὸ παιδάκι αὐτό. Ἔνα πρωὶ τὸ εὑρῆκε στὸ προσκέφαλό της. Σήμερα θὰ τὸ βαπτίσουν. Θὰ τὸ ποῦν Τριανταφυλλίτσα. Ὅνομα καὶ πρᾶγμα.

Τὰ ρουχαλάκια του εἶναι ἕτοιμα. Καὶ τί δὲν τοῦ ἔρραψε! Ἄσπρο μπατιστένιο μεσοφοράκι, τριανταφυλλί φουστανάκι, ἔπανωφοράκι κόκκινο! Τώρα ὁμως δὲν θὰ τὸ ντύσῃ. Θὰ τὸ τυλίξῃ μόνο σὲ ἓνα γαλάζιο πανί.

— Χρυσό μου κοριτσάκι! τοῦ λέγει, δὲν θὰ κλαίης, δταν σὲ βουτήξουν στὴν κολυμβήθρα! Τὸ νερὸ δὲν θὰ καίῃ, τὸ ἀκούς;» Καὶ τὸ φιλεῖ στὰ ὠραῖα του κόκκινα μάγουλα.

Τώρα ἀνοίγει ἡ Φωτούλα τὴ θύρα καὶ φωνάζει τὰ ἄλλα παιδιὰ ποὺ εἶναι καλεσμένα στὰ βαπτίσις.

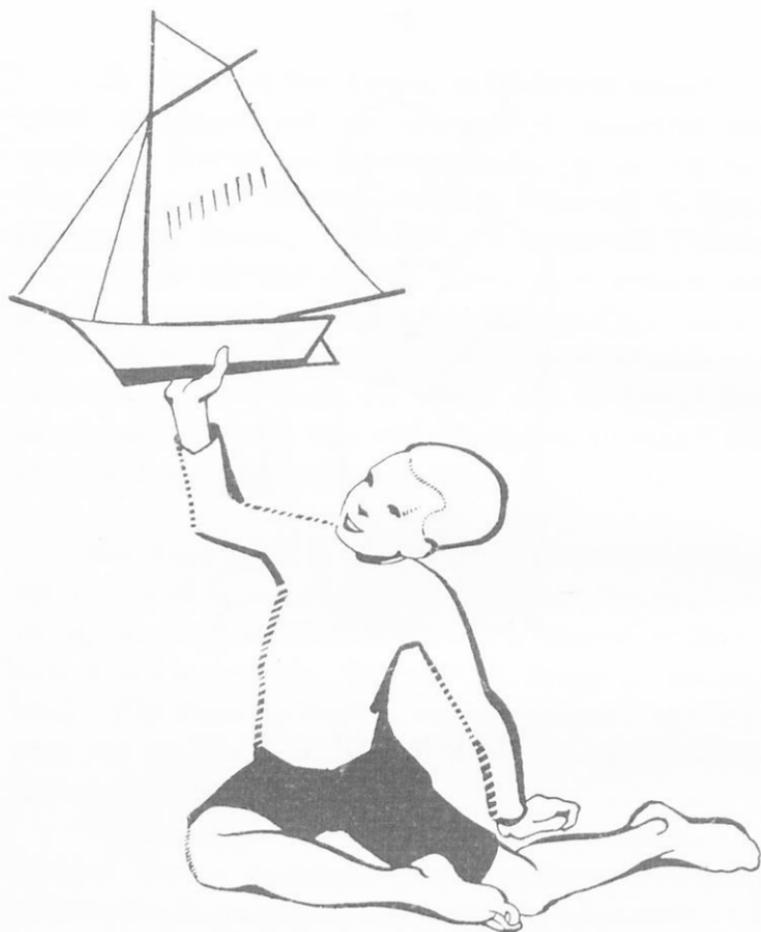
Νά την ἔρχεται καὶ ἡ Κυριακίτσα. Αὐτὴ θὰ γίνῃ ἡ νουνὰ τῆς Μπεμπέκας της.

Ἡ κούκλα μου.

*Στὴν ἀγκαλιὰ νανουρίζω τὴν κούκλα μου,
εἶναι παιδάκι μου, τὴν ἀγαπῶ.
Ὅλομερίς τὴ φροντίζω, τὴ νοιάζομαι
κι ὅταν κοιμᾶται κοντὰ ξαγροπνῶ.
Σὰν λέγει μαμά,
ἀηδόνι μιᾶ.
Ἔχει δυὸ μάτια πὸν μοιάζοντε θάλασσα
κι ἔχει χρυσάφι χυτὸ σὰ μαλλιὰ.*

Μ. Κλεάνθους-Παπαδημητρίου

Παιχνιδάκια.

Κοιτάξτε τή Μαρίκα. Έπληρε λίγα ξυλαράκια παραπεταμένα στο σπίτι των. Από τὸ ἕνα ἔκαμε μιὰ βαρκούλα, ἀπὸ τὸ ἄλλο ἕνα βαγονάκι καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα ἕνα καρτσάκι.

Νά την τώρα παίζει μὲ ἕνα ξυλαράκι. Τὸ στήνει ὀρθιο καὶ γίνεται καραγκιοζάκι, τὸ βάζει πλάγια καὶ γί-

νεται κωδωνοστάσιο, τὸ τυλίγει μὲ λίγα κουρελάκια καὶ γίνεται μωρό.

Νά την τώρα πού προσθέτει στή μιὰν ἄκρη του ὀλίγο βαμβάκι καὶ τὴν κάμνει στρογγυλή καὶ τὴ τυλίγει μὲ ἓνα πανάκι καὶ τὴ δένει σφικτὰ καὶ ζωγραφίζει ἐπάνω ματάκια καὶ φρυδάκια καὶ στοματάκι καὶ ράβει καὶ λίγα μαλλάκια καὶ κάμνει τὸ κεφαλάκι τῆς Λιλῆς, τῆς κουκλίτσας τῆς.

Παίρνει τώρα ἓνα ἄλλο ραβδάκι, τὸ δένει σταυρωτὰ μὲ τὸ πρῶτο καὶ νά τὰ χεράκια τῆς Λιλῆς.

Τώρα φαντάζεσθε πιά πόσα φουστανάκια θὰ ράψῃ ἀπὸ κουρελάκια ἢ Μαρίκα τῆς Λιλῆς!

Ἄμῃ ὁ Πέτρος; Αὐτὸς δὰ εἶναι σωστὸς μάστορας! Ὅχι βαρκούλα, ἀλλὰ ὀλόκληρο καράβι, τόσα δὰ, ἔκαμε μὲ τὰ χέρια του. Τοῦ ἔβαλε καὶ πανιά, ὡς καὶ φλόκο τοῦ ἔβαλε.

* * *

Ξύλα, χαρτιά, χαρτόνια, κουτιά, πανιά καὶ ὅτι ἄλλο θὰ εὑρετε, παιδιά, νά τὰ ὑλικά. Σφυράκι, ὀλίγα καρφιά, μολύβια, κλωστὲς καὶ ἄλλα τέτοια, νά τὰ ἐργαλεῖα. Καὶ τὸ καλύτερο ἐργαλεῖο εἶναι τὰ δύο σας χέρια. Καὶ τὸ σπουδαιότερο ἐργαλεῖο εἶναι τὸ μυαλό σας. Αὐτὸ εἶναι τὸ μαγικὸ ραβδί γιὰ νὰ ἔχετε ὅσα παιχνίδια θέλετε. Δοκιμᾶστε το, ἂν θέλετε.

Ἡ Μάτσα.

Θὰ νομίζετε βέβαια ὅτι ἡ Μάτσα ἦτο κανένα γατὶ ὀλίγων μηνῶν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ τρελλὰ γατάκια ποὺ κυνηγοῦν τὸ χαρτένιο ποντικάκι, παιχνιδιάρικα καὶ χαριτωμένα.

Ἄλλὰ ὄχι. Ἡ Μάτσα ἦτο μιὰ γάτα, οὔτε πολὺ νέα, οὔτε πολὺ γριά, ὀλόκληρη γκρίζα μὲ μεγάλα πράσινα μάτια, ἀδύνατη καὶ δειλή. Τὴν ἀκούσαμε μιὰ βραδιὰ νὰ γρατζουνίζει στὴ θύρα μας καὶ ἀνοίξαμε. Καὶ ἡ Μάτσα ἐμβῆκε.

Ἐπερπάτησε σιγὰ σιγὰ, τόσο ἀπαλά, τόσο ἀθόρυβα πού, ἂν δὲν τὴν ἐβλέπαμε ὅτι ἐπερπατοῦσε, δὲν

θά τὸ ἐπιστεύαμε. Εἶδε σὲ ὄλο τὸ δωμάτιο σὰ νὰ ἐρωτοῦσε «ποῦ εἶμαι;» καὶ ἐγύρισε τὰ μάτια τῆς ἐπάνω μας, γύρω γύρω, σὰ νὰ ἤθελε νὰ καταλάβῃ μὲ ποιὸν ἀνθρώπου εἶχε νὰ κάμῃ. Τὰ μάτια τῆς ἔδειχναν τόση καλωσύνη πού τὴν ἐσυμπαθήσαμε μὲ μιᾶς.

— Μάτσο, μάτσο, τῆς εἶπα καὶ ἤλθε ἀργὰ καὶ ἐστάθηκε ἐμπρὸς μου. Τὴν ἐχάϊδευσα. Ἔνα σωρὸ γκρίζες τρίχες ἔμειναν στὸ χέρι μου. Ἐμαδοῦσε τὸ τρίχωμά τῆς, ἀπὸ ἀδυναμία φαίνεται. Δίχως ἄλλο θὰ εἶχε ὑποφέρει πολὺ αὐτὸ τὸ γατὶ τὸν τελευταῖο καιρὸ. Εἶχαν φύγει οἱ ἰδικοὶ τῆς; Ἦτο ἄρρωστη; Ποιὸς τὸ ἤξερε;

Τῆς ἐδώσαμε καὶ ἔφαγε. Ἄλλὰ ἔφαγε πολὺ ὀλίγο. Τὸ γατὶ δὲν εἶχε ὄρεξη. Καὶ τὴν ἐκρατήσαμε. Τὴν ἐβγάλαμε Μάτσο, γιὰτὶ μὲ αὐτὸ τὸ μάτσο, μάτσο τὴν ἐπρωτογνωρίσαμε.

* * *

Καὶ τώρα θὰ τὸ πιστεύσετε, παιδιά; Σὲ ὀλίγο καιρὸ ἡ Μάτσο ἔγινε μιὰ ὠραία γάτα. Ἐπάχυνε. Τὸ τρίχωμά τῆς δὲν ἐμαδοῦσε πιά. Ἐγίνε στρωτό, στρωτό καὶ γυαλιστερό. Τὰ μάτια τῆς ἐγυάλισαν καὶ αὐτὰ καὶ ἐπῆραν ζωή, ἡ οὐρά τῆς ἐσηκώθηκε ὄρθια. Ἡ Μάτσο εἶχε ξαναβρῆ ἀνθρώπους νὰ τὴν ἀγαποῦν καὶ ἡ ἀγάπη μας εἶχε κάμει αὐτὸ τὸ θαῦμα.

Ὅταν ἐκάθεται κουλουριασμένη στὴν πολυθρόνα τῆς μητέρας, ἔμοιαζε ἴδιο γκρίζο γουναρικό, ἀπαλό, βελουδένιο, γυαλιστερό. Τὶ ὠραία γάτα, ἔλεγαν ὅσοι τὴν ἔβλεπαν.

Ὅμως ἡ Μάτσο δὲν ἀγαποῦσε νὰ παίξῃ. Ἐπροσπαθοῦσα νὰ τῆς κάμω κανένα παιχνιδάκι, ὅταν ἐτύχαινε νὰ εἶναι ξαπλωμένη στὴν ποδιά μου, ἀλλὰ ἡ

Μ.Κλ. Παπαδημητρίου, Ἡ χαρὰ τοῦ παιδιοῦ, Ἀναγνωστικὸ Β' Δημοτ., Ἔκδ. α' 1934 7

Μάτσα, τὸ ἐκαταλάβαινα, δὲν τὸ ἤθελε. Ποτὲ ὁμως δὲν ἐθύμωσε, δὲν μὲ ἐγρατσούνισε.

“Ὅταν ἄπλωνε καμμιά φορὰ τὰ πόδια τῆς ἐπάνω μας, ἐμάζεψε τὰ νύχια τῆς μέσα στὸ δέρμα τῆς. Θὰ ἐνόμιζε κανένας ὅτι αὐτὸ τὸ ζῶο δὲν εἶχε καθόλου νύχια. Καὶ ἐπερπατοῦσε πάντοτε σιγά, ἀθόρυβα, ἕνα ἕνα βῆμα, σὰν ἀρχοντοπούλα πού ἐπερπατοῦσε ἀργὰ μὲ μεταξωτὰ παπουτσάκια ἐπάνω σὲ παχιά χαλιά.

* * *

— Ὡς τόσο ἡ Μάτσα δὲν ἦτο ἐντελῶς εὐχαριστημένη. Κάτι τῆς ἔλειπε. Καὶ αὐτὸ τὸ κάτι τὸ ἀπόκτησε μὴν ἡμέρα. Ἡ Μάτσα ἀπόκτησε τρία γατάκια, ἕνα ἴδιο καὶ ἀπαράλλακτο σὰν καὶ ἐκείνη, ἕνα ὀλόασπρο — φαντασθῆτε! — καὶ ἕνα ἀσπρόγκριζο. Πῶς τὰ ἐνανούριζε μρ... ὀλημέρα! Δὲν εἶχες παρὰ νὰ τὴν ἰδῆς γιὰ νὰ καταλάβῃς πόσο ἦτο εὐτυχισμένη.

Ἄλλὰ σὲ ὀλίγες ἡμέρες ἀπόκτησε ἡ Μάτσα καὶ ἕνα τέταρτο γατάκι, ἀλλὰ αὐτὸ ἦτο προγονάκι, γεννημένο ἀπὸ ἄλλη μάνα. Μιὰ ἡμέρα τὸ εὐρῆκε ὁ Μπούμπης στὴ γωνιά τοῦ δρόμου μας πεταμένο καὶ ἐνιαούριζε ἀδύνατα καὶ ἐσύρετο χάμω.

— Μὰ δὲν μᾶς ἔφθαναν τὰ τρία γατιά καὶ θέλεις καὶ ἄλλο; εἶπεν ἡ μητέρα μας, ὅταν εἶδε τὸν Μπούμπη νὰ τὸ κουβαλῆ.

— Ἄχ, μανούλα, ἄς τὸ κρατήσωμε. Θὰ πεθάνη τὸ καημένο! ἔκλαιε ὁ Μπούμπης.

Τοῦ ἐδώσαμε γάλα. Ἦτο πολὺ μικρὸ καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ τὸ πιῆ.

— Νὰ τὸ πᾶμε στὴ Μάτσα, εἶπεν ἡ μητέρα. Θὰ τὸ δεχθῆ ἄραγε νὰ τὸ βυζιάξῃ;

Ἐπήγαμε καὶ τὸ ἀφήσαμε ἔξω ἀπὸ τὸ πανέρι πὺ ἦτο ἡ Μάτσα μὲ τὰ γατάκια τῆς καὶ ἐφύγαμε. Ἐξαναγυρίσαμε σὲ 1-2 ὥρες καὶ τί εἶδαμε νομίζετε; Τὸ γατάκι ἐβύζαινε μὲ τὰ ἄλλα τρία καὶ ἡ Μάτσα τὸ εἶχε ἀγκαλιασμένο μὲ τὸ ἐμπροστινὸ πόδι τῆς!

Αἶ, τίς χαρὲς τοῦ Μπούμπη ἀκόμη τίς θυμοῦμαι. Ἀγκάλιασε τὴ μητέρα μας καὶ ἐγελοῦσε καὶ τὴν ἐφιλοῦσε καὶ ἡ μητέρα μας ἐγελοῦσε καὶ ἐκείνη.

* * *

Καὶ σὲ λίγο καιρὸ ἐγίνε, παιδιά μου, τὸ δεύτερο τὸ θαῦμα. Ἡ Μάτσα ἄρχισε νὰ παίζη μὲ τὰ γατάκια τῆς. Νὰ παίζη, ἀκοῦτε; Ἐνιαούριζε ὥρες καὶ τὰ ἐμάθαινε νὰ τρέχουν ἀπὸ ἐδῶ, ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ ὅταν ἐκουράζοντο πιά καὶ ἐξαπλώνοντο τὰ μικρά, τὰ ἐγλειφε ἡ Μάτσα ἕνα ἕνα καὶ τὰ ἐγυάλιζε, τὰ ἐγυάλιζε καὶ ἐκεῖνα ἐπαιζαν μὲ τὰ αὐτιά τῆς καὶ μὲ τὰ μουστάκια τῆς. Καὶ ἡ Μάτσα ἐμισόκλεινε τὰ μάτια τῆς καὶ τὰ ἐγλειφε καὶ τὰ ἐγλειφε καὶ τὰ μάτια τῆς, τὸ πιστεύετε; ἐγελοῦσαν, ὅταν μᾶς ἐκοίταζε.

Τὰ γαλάκια.

Ρόδινη γλῶσσα, μύτη, ἀφτάκια
ροδίνα νύχια κοφτερά,
ξυπνὰ τὰ μάτια, λαμπερά,
σὸ στρῶμα παίζουν τὰ γατάκια.

Ὠραῖα, λουσμένα, παστρικά,
πηδοῦν, κυλιοῦνται, γρατσουνίζουν,
καὶ πότε πότε ρουθουνίζουν
μέσ' στ' ἄσπρα τους γονναρικά.

Κι ἡ μάνα τους ἐκεῖ μπροστὰ
γυρτή, τὰ μάτια σφαλιστά,
σὰν ἡμερο, ἀγαθὸ λιοντάρι,

σὰν τίγρη πὸν δὲν ἔχει ὀργή,
δλη καμάρι καὶ στοργή
πανέμορφο ὕπνον ἔχει πάρει.

Z. Παπαντωνίου

Ὁ Μωμόμωπος.

Ἦτο μικρός, μικρός, τόσος δά, ὅταν μᾶς τὸν ἔφεραν. Μιὰ χονδρὴ μυτίτσα, κοιλίτσα παχουλή καὶ κοντὰ καὶ μικρὰ ποδαράκια, ἴδιο γουρουνάκι. Καὶ ἦτο ἄσπρος ἄσπρος καὶ ρουφοῦσε φφ.. φφ.. τὸ γαλατάκι πού τοῦ ἐδίναμε.

Ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα ὁ Μπόμπης ἐμεγάλωνε. Τί παιχνίδια, τί χαρὲς! Ὑδρες ἐξαπλώνετο στὸν ἥλιο ἀνάσκελα στὴν πλάτη του καὶ ἔπαιζε μὲ τὰ ποδαράκια του. Σιγὰ σιγὰ ἄρχισε νὰ μᾶς γνωρίζῃ.

— Μπόμπη, ἐφώναζαμε καὶ ἐστήλωνε τὰ αὐτιά του καὶ ἐκινουῦσε πολλές φορὲς τὴν οὐρά του δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ ὅσο καὶ περισσότερο ἐχαίρετο, τόσο καὶ τὴν ἐκινουῦσε πιὸ πολύ.

Τώρα ἄρχισε νὰ βγάξῃ κᾶτι ψιλές, ψιλές, γκριζες βοῦλες στὸ κορμάκι του, ἢ τρίχα του ἔγινε πιὸ μακριά, τὰ αὐτάκια του ἐμεγάλωσαν μαῦρα μαῦρα καὶ στὸ ἄσπρο προσωπάκι του ἔλαμπαν τὰ μαῦρα ματάκια του καὶ ἡ μαύρη μυτίτσα του. Ἰδια ζωγραφιά.

Ἐπειτα κᾶτι ἄσπρες ἀκροῦλες μυτερὲς ἐπρόβαλαν στὰ οὔλα του καὶ ἐμεγάλωσαν καὶ ἔγιναν δυὸ σειρὲς ἄσπρα ὠραῖα δοντάκια, μαργαριταρένια, ἓνα ἓνα στὴ σειρά. Πόσα καλτσάκια τοῦ Θεοδωράκη μας δὲν ἔφαγε ἔως νὰ μεγαλώσουν τὰ δοντάκια αὐτά!

Ὁ Μπόμπης ἦτο πολὺ καλός. Ἐτρωγε τὸ φαγάκι του ὀλόκληρο, ἀλλὰ δὲν ἦτο λαίμαργος. Δὲν ἐπέιραζε καθόλου τὰ καναρίνια μας καὶ οὔτε καὶ τὴ γατούλα μας. Καὶ ἔπαιζε ὥρες μὲ τὰ παιδιά. Ἄχ! πῶς ἔπαιζε μὲ τὰ παιδιά κάτω ἀπὸ τὴν κληματαριά!

Καὶ ὅμως ἄρχισε ἀργότερα νὰ κυνηγᾷ σὰν τρελλὸς

ὄλες τις γάτες μεσ' τῇ γειτονιά. Τίς ἀνέβαζε ψηλά στὰ δένδρα καὶ τοὺς φράκτες, καί, ἂν δὲν τὸν ἐπαίρναμε μὲ τῇ βία, ὄρες ἐκάθετο ἀπὸ κάτω καὶ τις ἐγαύγιζε. Ὅμως γι' αὐτὴ τὴν κακὴν του τὴ συνήθεια δὲν ἔπταιε ὁ Μπόμπης, ἔπταιε ἡ Μουτσαχίνα, ἡ γατούλα τοῦ πλαγινοῦ

μας τοῦ σπιτιοῦ. Ἐπῆγε μιὰ μέρα ὁ Μπόμπης μας νὰ τὴν χαϊδεύσῃ καὶ ἐκείνη τὸν ἄρπαξε ἀπὸ τὰ μάτια. Ἄ, ἔτσι εἶσαι; Στάσου λοιπὸν κ' ἐγώ. Καὶ ἀπὸ τότε ὄλες οἱ ξένες γάτες ἦσαν Μουτσαχίνες γιὰ τὸν Μπόμπη μας.

* * *

Τοῦ ἄρρεσε νὰ ξαπλώνεται στὰ πόδια μου.

— Μπόμπη, ἐμεγάλωσες καὶ εἶσαι βαρὺς καὶ μὲ ἐνοχλεῖς, τοῦ ἔλεγα καὶ ἐτραβοῦσα τὰ πόδια μου καὶ ὁ Μπόμπης ἀναστέναζε ἴφ.. Τοῦ ἐχαλοῦσα, βλέπετε, τὴν ἡσυχία του. Ἀλλὰ σιγὰ σιγὰ ἐτεντώνετο πάλι καλὰ καλὰ καὶ ἐξαπλώνετο πάλι φαρδὺς πλατὺς ἐπάνω στὰ πόδια μου.

Ἄμῃ τὰ γαυγίσματά του; Ἄλλιῶς ἐγαύγιζε ὅταν ἐθύμωνε, ἀλλιῶς ὅταν ἄνοιγε ξένος τὴ θύρα μας, ἀλλιῶς ὅταν ἐγαύγιζαν ἄλλα σκυλιὰ καὶ τοὺς ἀπαντοῦσε, ἀλλιῶς ὅταν ἐζητοῦσε νὰ τοῦ δώσω κανένα παξιμάδι, ἀλλιῶς ὅταν ἄκουε νὰ περνᾷ αὐτοκίνητο. Ὁ Μπόμπης εἶχε τρεῖς γλῶσσες νὰ μιλῇ. Ἐμιλοῦσε μὲ τὰ μάτια του, ἐμιλοῦσε μὲ τὸ γάβ, γάβ του, ἐμιλοῦσε μὲ τὴν οὐρά του. Καταλαβαίνετε πιά τώρα πόσα μᾶς ἔλεγε!

“Όταν ἐμεγάλωσε, ἔγινε πολὺ ὠραῖο σκυλί, ὑψηλὸ καὶ ἄσπρο, μὲ μεγάλη τρίχα, μὲ μικρὲς μαῦρες βουῦλες στὸ σῶμα του καὶ μὲ ὠραία φουντωτὴ καὶ ὄρθια οὐρά.

Ἦτο καὶ λαγωνικό. Κάθε φορὰ πού ἐπέστρεφε ἀπὸ τὸ κυνήγι μὲ τὸν κύριό του, εἶχε τὰ πόδια του πληγωμένα ἀπὸ τὸ τρέξε τρέξε μέσα στὰ θυμάρια καὶ στὰ ἀγκάθια. “Όταν ἐπηγαίναμε περίπατο καὶ ἄκουε καμμιὰ τουφεκιά, ἔκαμνε σὰν τρελλός. Καὶ ὁμως μιὰν ἡμέρα πού εὐδῆκαμε ἓνα πουλάκι πληγωμένο μέσα σὲ ἓνα θάμνο, οὔτε κἄν τὸ ἐπείραξε.

— Εὐγε, Μπόμπη μου, ἔτσι, νὰ λυπᾶσαι τὰ καημένα τὰ πουλάκια, τοῦ εἶπα καὶ αὐτὸς μοῦ ἐκίνησε τὴν οὐρά. «Μάλιστα, μάλιστα» μοῦ ἀποκρίθηκε.

Θὰ ἐγίνετο ἓνα μεγάλο βιβλίο, ἂν σᾶς ἔλεγα καὶ γιὰ ὅλα τὰ ἄλλα χᾶδια του, γιὰ τὶς ἐξυπνάδες του καὶ γιὰ τὴ μεγάλη ἀγάπη καὶ ἀφοσίωση πού εἶχε σὲ ὅλους μας.

Οἱ δὺὸ φίλοι.

‘Ο σκύλος λέει τῆς γάτας:
«Τὰ νύχια σου ἐτοιμάζεις,
φυσᾶς καὶ καμπουριάζεις.
Μὰ τί ἔχεις καὶ θυμώνεις;
Ὡς πότε οἱ τσακωμοί;
Κι ἐκεῖνη: «Μὴ ζυγώνεις,
σὲ σκίζω στὴ στιγμὴ!»

— «Γιὰ στάσον, λέει ὁ σκύλος,
«δὲ θέλεις νὰ εἶμαι φίλος;

Μιλῶ στὰ σοβαρά»
καὶ κούναε τὴν οὐρά.
«Τρωγόμαστε βδομάδες,
παίρνεις καὶ δίνεις ξύλο.
Ἄς πάψουν οἱ καυγάδες
καὶ δέξουν με γιὰ φίλο.
Δὲν σκέφτηκες κομμάτι
πὼς ἀπ' τὴ γαρίνια αὐτὴ
θὰ μείνω μ' ἓνα μάτι,
θὰ μείνης μ' ἓνα ἀφτί;»

Ἡ γάτα μὲ ἡσυχία
τὸ πόδι κατεβάζει
τοῦ σκύλου ἢ ὁμιλία
σὲ συλλογὴ τὴ βάζει.
Λόγο τιμῆς ἐδῶσαν
ἦταν ἐχθροί, φιλιῶσαν
ξεχάσαν τι ἔχει γίνει.
Συντιρόφεψαν. Εἰρήνη.

«Βλέπω καλά; εἶχε χάξι!»
τ' ἀφεντικὸ φωνάζει.
«Ποιοὶ νᾶναι οἱ δυὸ ἐκεῖ κάτω,
πὸν τρωῶνε στὸ ἴδιο πιάτο;»

.Ζ. Παπαντωνίου

Ανόπιος θυμός.

— 'Ανδρέα, 'Ανδρέα, εἶπεν ἡ μητέρα του μὲ τῇ συνηθισμένη καλωσύνη της. Ποτὲ δὲν σὲ ἐφантаζόμουν ἄξιο νὰ κάμης τέτοια ἀνοησία!

— 'Ἦθελα νὰ ἦσουν στὴ θέση μου, ἀπάντησε ὁ 'Ανδρέας.

— "Αν ἦμουν στὴ θέση σου καὶ ἔκαμνα ὅτι ἔκαμες ἐσύ, θὰ ἦμουν καὶ ἐγὼ ἀνόητη, οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγο.

— Λοιπὸν νομίζεις ὅτι...

— "Ἐλα, ἔλα, πῆγαινε τώρα στὴ δουλειά σου...

Ὁ 'Ανδρέας κατέβασε τὰ μάτια του καὶ ἐβγήκε ἀργὰ ἀπὸ τὸ δωμάτιο.

Μὰ τί ἔκαμε; ἐρωτᾶτε τώρα βέβαια ἐσεῖς τὰ παιδιά.

Μιὰ ἀπὸ τὶς ἀνοησίες ἐκεῖνες πού συχωριέται νὰ τὶς κάμουν μόνο πολὺ μικρὰ παιδιά. Ἐκτυποῦσε τὰ πόδια του καὶ ἐφώναζε:

— Μὰ νὰ βρέχη σήμερα Κυριακή! Καὶ πῶς θὰ πᾶμε στὸν "Αἰ-Γιάννη τὸν Κυνηγό; Αὐτὴ τὴν ἐκδρομὴ μᾶς τὴν ὑποσχεθήκατε τώρα καὶ δύο ἐβδομάδες. Τὴν ἐπεριμέναμε πῶς καὶ πῶς! Καὶ ἔσφιγγε τὶς γροθιές του ἐπάνω στὸ παράθυρο πού τὸ ἐκτυποῦσε ἀπ' ἔξω ἡ βροχὴ καὶ ἐζωγράφιζε ἐπάνω του ποταμάκια πού ἐκυλοῦσαν καὶ ἔφευγαν.

Κατόπι ἀπὸ πολλὴν ὥρα ἔπαυσαν τὰ κλαύματα. Καὶ ὁμοῦς ὁ 'Ανδρέας ἐξακολουθοῦσε ἀκόμη νὰ κοιτᾷ μὲ μάτια βουρκωμένα τὴ βροχὴ πού ἔπεφτε ἐπίμονα τὰκ, τὰκ, τὰκ ἐπάνω στὰ παράθυρα.

Μιὰ στιγμή ἐμβῆκε στὸ δωμάτιο ὁ πατέρας του.

— Μὰ νομίζεις, 'Ανδρέα, ὅτι μπορεῖς νὰ ἐμπο-

δίσης τὴ βροχή, γιατί εἶναι Κυριακὴ κ' ἐμεῖς θέλομε νὰ πᾶμε ἐκδρομὴ; εἶπε χαμογελώντας.

Καὶ ὁ Ἄνδρέας τὶ νὰ κάμη; ἐχαμογέλασε καὶ αὐτός.

Ἄσοκριές.

Ὁ Σπύρος, ἡ Ἀγγελικὴ, ὁ Γιώργος, ὁ Θανάσης καὶ ἡ Λένα ἐδῶ καὶ λίγες μέρες ἔχουν μεγάλα μυστικά. Ὅλο πᾶνε μόνοι των καὶ σιγομιλοῦν καί, ἅμα τοὺς πλησιάσῃ κανένας συμμαθητῆς των, ἀλλάζουν ὁμιλία.

Στὸ σπίτι τῆς Ἀγγελικῆς τὶς τελευταῖες ἡμέρες χάνονται διάφορα πράγματα. Πότε τὸ ψαλίδι, πότε ἡ κουβαρίστρα, πότε καμμιά κορδέλα. Ἐχάθηκε καὶ τὸ παλιὸ σάλι τῆς μαμᾶς. Ἡ γιαγιά ὅμως κάτι ξέρει καὶ χαμογελά.

Τὰ παιδιά θέλουν νὰ γίνουν μασκαράδες. Ὅλοι εὐρίσκονται σὲ δουλειά. Ράβουν, κόβουν, κολλοῦν. Ἐτοιμάζουν γένεια, μουστάκια, τσάντες, καπέλα, μάσκες καὶ ἄλλα τέτοια. Ἐφθασε τέλος ἡ Κυριακὴ. Στὸ σπίτι τοῦ Γιώργου τί γέλια καὶ φωνές ἦσαν ἐκεῖνα! Τοὺς βοηθοῦν γιὰ νὰ ντυθοῦν ἡ Μαρίκα, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Γιώργου, γιατί δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ γίνης καλὸς μασκαράς. Τοῦ ἐνὸς

τοῦ γλυστροῦν τὰ γένεια, τοῦ ἄλλου τοῦ ξεκολλοῦν τὰ μουστάκια. Τὸ καπέλο τῆς κυρίας πρέπει νὰ σταθῆ καλὰ στὸ κεφάλι της. Ἐπὶ τέλους οἱ μασκαράδες εἶναι ἔτοιμοι.

Νά, μιὰ κυρία μὲ ἓνα ἄσπρο καπέλο μὲ περὰ καὶ ἓνα φουστάνι κόκκινο μὲ οὐρὰ πράσινη σὰ νὰ εἶναι κανένα παγόνι! Παπούτσια μεγάλα μὲ τακούνια, πού κτυποῦν τὰκ, τὰκ καὶ ὄλο στραβώνουν. Μὲ τὸ ἓνα χέρι της σηκώνει τὴν οὐρὰ της καὶ μὲ τὸ ἄλλο κρατεῖ μιὰ κί-

τρηνη τσάντα. Καί τὸ καπέλο τῆς εἶναι χωστὸ ὡς τ' αὐτιά καὶ ὡς τὰ μάτια καὶ τυλιγμένο μὲ γαλάζιο βέλο. Αὐτὴ ἢ κυρία εἶναι ὁ Γιώργος!

Κοντὰ τῆς περπατεῖ ἕνας πολὺ ἀστεῖος κύριος, μὲ μικρὰ μικρὰ βήματα καὶ μὲ μπαστοῦνι στὸ χέρι. Ἄλλὰ δὲν ξέρει καθόλου νὰ τὸ ἀνεβοκατεβάζει, ὅπως τὸ κάμνουν σοβαρὰ οἱ κύριοι οἱ σωστοί. Εἶναι ἕνας κύριος κοντὸς καὶ χονδρός, ἕνας κοντορε-

βιθοῦλης, μὲ σκληρὸ καπέλο καὶ μὲ γυαλιὰ στὰ μάτια γιὰ νὰ φαίνεται σπουδαῖος! Ἄλλὰ τὰ γυαλιὰ συχνοπέφτουν ἀπὸ τὴ μυτίτσα του. Αὐτὸς ὁ κύριος εἶναι γιαντρός καὶ εἶναι ἡ Ἄγγελικὴ. Καὶ ὄλο ξεροβήχει μὲ μιὰ χονδρὴ φωνή, ὅπως συνηθίζει νὰ βήχη ὁ θεῖος τῆς ὁ γιαντρός.

Ἐπειτα ἔρχεται μιὰ γριούλα πὺν ἔκαμπούριασε ἀπὸ τὰ χρόνια. Ἔχει γιὰ μαλλιὰ ἄσπρο βαμβάκι καὶ φορεῖ τσεμπέρι στὸ κεφάλι. Ἀκουμβᾶ στὸ ραβδί τῆς καὶ τρέμει, ὅταν περπατῇ. Αὐτὴ εἶναι ἡ Λένα.

Ὅπισω τῆς ἔρχεται ὁ Σπύρος, μὲ ἕνα σενδόνη ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια, δεμένο στὴ μέση του μὲ ἕνα κόκκινο ζωνάρι. Αὐτὸς εἶναι ἀράπης ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν Ἄραπιὰ καὶ τὸν ἔχουν μουτζουρώσει μὲ καπνιὰ καὶ ὄλο του τὸ πρόσωπο!

Ὁ Θανάσης πάλι εἶναι γαλατᾶς. Τσαρούχια μὲ φοῦντες, πανταλόνι, καὶ ἐπάνω του μιὰ κοντὴ φούστα καὶ ἓνα μικρὸ τόσο δὰ σκουφὶ στὴν κορυφὴ τοῦ κεφαλίου του. Κρατεῖ στὸ ἓνα του χέρι ἓνα ἑκατοστάρικο μέτρο γιὰ νὰ μετρᾷ τὸ γάλα καὶ στὸ ἄλλο ἓνα τενεκεδένιο δοχεῖο μὲ νερὸ ἀσβεστωμένο ποὺ τάχα εἶναι τὸ γάλα.

Ἔτσι γυρίζουν σὲ ὅλα τὰ γνωστά των σπίτια. Ἀλλὰ ποῦ νὰ τοὺς γνωρίσουν! Γιατὶ τὰ παιδιά δὲν ὁμιλοῦν μὲ τὴν ἰδική των τὴ φωνή. Ὅμιλοῦν ὅπως ὁ Φασουλῆς.

Ὅπου πᾶνε τοὺς δίνουν γλυκὸ καὶ τοὺς λέγουν καὶ τοῦ χρόνου. Τώρα ἐγὼ λέγω ὅτι σὲ μερικὰ σπίτια τοὺς ἐγνώρισαν, ἀλλὰ ἔκαμαν ὅτι δὲν τοὺς ἐγνώρισαν γιὰ νὰ μὴν τοὺς χαλάσουν τὴν καρδιά.

Ἔσεῖς τί λέγετε;

Ὁ χειμώνας ἐπέρασε.

Πῶς περνοῦν οἱ ἡμέρες! Ὁ χειμώνας ἐπέρασε, ἀφοῦ ἐβάσταξε τρεῖς ὀλόκληρους μῆνες, Ἰανουάριο, Φεβρουάριο καὶ Μάρτιο. Πόσα ἔγιναν σὲ αὐτοὺς τοὺς τρεῖς μῆνες!

Πρῶτα πρῶτα εἶχαμε πολλές ἐορτές. Τὸν Ἅγιον Δημήτρη, πὺ ἐορτάζει ὁ πατέρας μου, τὰ Χριστοῦγεννα, τῶν Φώτων, τοῦ Ἁγίου Γιαννίου, τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, πὺ ἐορτάζει τὸ σχολεῖο μας.

Ἐπειτα ἐγὼ εἶχα τὰ γενέθλιά μου καὶ ἡ Ἀννίτσα μας τὴν ὀνομαστικὴ τῆς ἐορτῆς. Ἐπήραμε καὶ δῶρα καὶ μᾶς ἔγραψε καὶ ἡ μητέρα μας καὶ καινούργια φορέματα.

Ὅλα αὐτὰ ἦσαν εὐχάριστα.

Ἀλλὰ καὶ γιὰ πόσα πράγματα δὲν ἐλυπηθήκαμε! Ἐγὼ ἔσπασα τὸ βαποράκι μου. Ἡ Μαρίκα μας ἐγλύσθηρε στὰ χιόνια καὶ ἐκτύπησε τόσο τὸ χέρι τῆς, πὺ ἔγινε κατάμαυρο καὶ τῆς ἐπονοῦσε γιὰ πολλές ἡμέρες.

Ὁ πατέρας ἐκρουολόγησε καὶ ἀρρώστησε καὶ ἀκόμη βήχει. Καὶ τὸ χειρότερο ἀπὸ ὅλα: ὁ θεῖος μου ὁ Μήτσος, ὁ ἀδελφὸς τῆς μητέρας μου, ἐπέθανε στὸ χωριὸ καὶ ἡ μητέρα μου ἔκλαυσε ὅταν τὸ ἔμαθε καὶ ἐλυπηθήκαμε ὅλοι μας πολὺ πολὺ.

Πόσες χαρὲς καὶ πόσες λύπες δὲν φέρουν μαζί των οἱ ἡμέρες πὺ περνοῦν!

* * *

Τρεῖς μῆνες εἶν' ἡ ἀνοιξη καὶ τρεῖς τὸ καλοκαίρι.
Τρεῖς εἶναι τὸ χινόπωρο καὶ τρεῖς βαρὺς χειμῶνας.

Ὡς τ' Ἄγιαντιοῦ, τρυγόνα,
εἶν' ἡ φούργια τοῦ χειμῶνα
κι ἀπὸ κεῖ καὶ πίσω, χιόνα,
κορφοκόβεται ὁ χειμῶνας.

Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίση,
καλοκαίρι θὰ μυρίση·
μ' ἂν τὸ δώση καὶ κακιώση,
μεσ' τὸ χιόνι θὰ μᾶς χώση.

Δεκέμβρης.

Μήγα μου σαρακοσιάτη
καὶ καλὲ Χριστουγενιάτη.

Γενάρης.

Ἀρχιμηριά, καλλιχροσιά
μὲ σύγκρουα καὶ μὲ παγωνιά.

Φλεβάρης.

Φλεβάρης, κοντσοφλέβαρος.
μικρός, μικρὸς καὶ κούντουρος.

Δημοτικά

Οἱ γλάστρες τῆς Μοσχούλας.

Ἡ Μοσχούλα εἶχε δυὸ ἰδικές της γλάστρες. Στὴ μιά εἶχε φυτεύσει ἓνα φασολάκι καὶ στὴν ἄλλη ἓνα βολβὸ ἀπὸ λαλέ.

— Αὐτὸ ἐδῶ εἶναι τὸ περιβόλι μου μὲ τὰ λαχανικά, ἔλεγε, δείχνοντας τὴν πρώτη γλάστρα, καὶ αὐτὸ ἐδῶ εἶναι ὁ κῆπος μου μὲ τὰ λουλούδια καὶ ἔδειχνε τὴ δευτέρα.

— Χμ... ἔκαμνε πειρακτικὰ ὁ Ἄγγελῆς. Τί μπορεῖ νὰ φυτρώσῃ ἀπὸ ἓνα τόσο ξηρὸ φασολάκι καὶ ἀπὸ ἓνα τόσο δά βολβό;

Ἄλλὰ ἡ Μοσχούλα εἶχε δίκαιο. Τὸν Μάρτη ἐβγήκαν στὴ γλάστρα μὲ τὸ φασόλι δυὸ φυλλαράκια καὶ στὴ γλάστρα μὲ τὸ βολβὸ δυὸ πράσινες γλωσσίτσες.

— Εἶναι ἀγριόχορτα, ξερρίζωσέ τα, εἶπεν ὁ Ἄγγελῆς.

— Μὴν τὰ ἐγγίξης! ἐφώναζε ἡ Μοσχούλα, ἐσὺ δὲν ξέρεις ἀπὸ αὐτά!

— Ἐσὺ δὲν ξέρεις ποὺ περιμένεις κάτι σπουδαῖο ἀπὸ αὐτὲς τὶς γλάστρες!

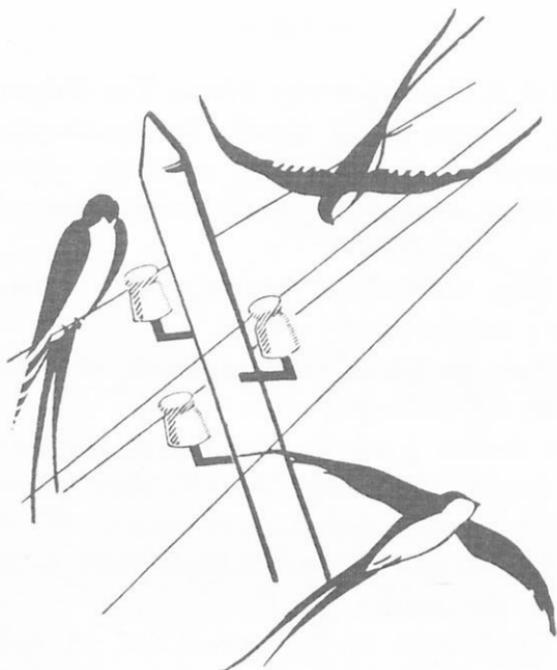
Τὸν ἄκουσε ἡ μεγάλη των ἀδελφή καὶ ἐπλησίασε.

— Λυποῦμαι γιὰ σένα, Ἄγγελῆ, γιατί ἡ Μοσχούλα ἔχει δίκαιο νὰ περιμένη αὐτὸ τὸ θαῦμα.

— Μὰ ἂν ἦτο τὸ φασόλι ξερό; εἶπεν ὁ Ἄγγελῆς κάμνοντας τὸν σοφὸ.

— Ξηρό, ἀλλὰ ὄχι πεθαμένο. Καί, νά, ἐφύτρωσε, ὅπως βλέπεις. Καὶ ἡ ἀδελφή των ἄρχισε νὰ σκαλίζει μὲ ἓνα ξυλαράκι γύρω γύρω στὸ μικρὸ φυτὸ μὲ μεγάλη προσοχή. Τότε εἶδε ὁ Ἄγγελῆς ὅτι τὰ φυλλαράκια ἤρχοντο ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ φασολάκι ποὺ εἶχε φουσκώσει καὶ εἶχε ἀνοίξει καὶ ἔμοιαζε μὲ δυὸ σακουλάκια μὲ τροφή γιὰ τὸ μικρὸ φυτὸ.

— Εἶδες ὅτι τὸ φασολάκι δὲν ἦτο πεθαμένο; εἶπεν ἡ ἀδελφή των. Κάθε σπόρος, ἀκόμη καὶ ὁ πιὸ μικρός, ἔχει μέσα του τὴ δύναμη νὰ βλαστήσῃ, στὴν ἀρχὴ ἓνα μικρὸ φυτὸ, ἀλλὰ ποὺ καὶ αὐτὸ εἶναι ἰκανὸ νὰ μεγαλώσῃ καὶ νὰ δώσῃ καρπὸ μὲ τὴ σειρὰ του.

Ξαναἤθδαν!

— Νά τα, νά τα, μητέρα! Ξαναἤλθδαν, ἔλεγεν ὁ Τάκης ἕνα πρωτὶ κτυπώντας τὰ χέρια του.

— Ποιά, παιδί μου;

— Τὰ χελιδόνια! Κοίτα, πετοῦν τώρα ἐπάνω στὰ κεραμίδια μας.

— Θα ψάχνουν δίχως ἄλλο γιὰ τὴν παλιά των τὴ φωλιά.

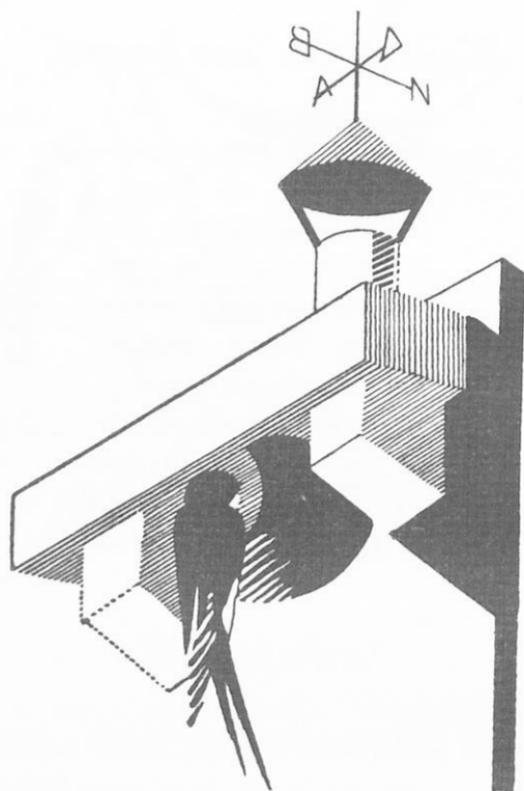
Βίτ, βίτ, βίτ ἐκλωθογύριζε ἡ Χελιδόνα ὄλο και χαμηλότερα, ὡς που τιτίβισε χαρούμενα. «Ἐδῶ εἶναι, ἐδῶ εἶναι!» και ἐκτύπησε τὰ πτερά της μὲ χαρά.

Ὅλιγη λάσπη ἐδῶ, καμμιά τριχούλα ἐκεῖ, ἕνα ἀκόμη ξυλαράκι σὲ αὐτὴ τὴν ἄκρη και μέσα ἕνα στρωματάκι ἀπὸ πούπουλα. Νά την ἡ φωλιά, ἔτοιμη κιόλας και ζεστὴ γιὰ τὰ ἀυγουλάκια της.

Χελιδονάκι μου γοργό.

Χελιδονάκι μου γοργό,
ποῦρνες ἀπ' τὴν ἔρημο,
τί καλά μᾶς ἔφερες;
«Τὴν ὑγιὰ καὶ τὴ χαρὰ
καὶ τὰ κόκκινα τ' αὐγά».
Μάρτη, Μάρτη βοροχερὲ
καὶ Ἀπρίλη δροσερέ,
τὰ πουλάκια κελαηδοῦν,
τὰ δεντρούκια φύλλα ἀνθοῦν,
τὰ πουλάκια αὐγά γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νὰ τὰ κλωσοῦν.

Ι. Βηλαρεῶς

Φωλισες.

Νομίζετε ότι τὰ πουλάκια κτίζουν τὴ φωλίτσα των ὅπου καὶ ὅπως τύχη; Κάθε ἄλλο. Διαλέγουν πάντοτε τὸ μέρος ποῦ θὰ μποροῦν νὰ τὴν κρύψουν καλὰ καλὰ γιὰ νὰ μὴ φαίνεται καὶ νὰ μποροῦν νὰ εὐρίσκουν καὶ τροφή γιὰ τὰ πουλάκια τους.

Τὰ χελιδονάκια τὶς κτίζουν στὶς κρυφές γωνιές ἐπάνω στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν.

Οἱ σπῆνοι μέσα σὲ πυκνὰ δένδρα, σὲ κλαδιὰ διχα-

λωτά. Οί κορυδαλοὶ στὶς ρίζες πυκνῶν θάμνων. Οἱ τσαλαπετεινοὶ στὶς κουφάλες τῶν δένδρων, οἱ μελισσοφάγοι μέσα σὲ πυκνὰ χόρτα στὶς ὄχθες τῶν νερῶν, τὰ πετροχελίδονα στὶς χαραμάδες τῶν βράχων.

Καὶ τὶς κτίζουν μὲ τόση τέχνη καὶ μὲ τόσο φθηνὰ ὑλικά! Μὲ λιθαράκια, μὲ τριχοῦλες, μὲ πούπουλα, μὲ φρύγανα, μὲ ἀγκαθάρια, μὲ ἀχυράκια, μὲ πετερά, ἄμμο, χῶμα καὶ ἄλλα τέτοια. Ἄλλα πουλιὰ μὲ τοῦτα, ἄλλα μὲ ἐκεῖνα.

Μοῦ παραγγεῖλε τὸ ἀηδόνη.

*Μοῦ παραγγεῖλε τὸ ἀηδόνη
μὲ τὸ πετροχελιδόνη
νὰ τοῦ χτίσω τὴ φωλιά του
μέσα σὰ βασιλικά του,
νὰ τὴ χτίσω μὲ τὴν τάξη
γύρω-γύρω μὲ μετάξι.
Τοῦ παραγγεῖλα κ' ἐγὼ
«Τὸ μετάξι εἶν' ἀκριβό».
Μοῦ παραγγεῖλε κ' ἐκεῖνο
«Ὅσα κάνει ἐγὼ τὰ δίνω».*

Δημοτικὸ

Μικρούλα χίζω μιὰ φωλιά.

*Μικρούλα χίζω μιὰ φωλιά,
μὲ ἀγάπη, μαστοριά.
Τσίον, τσίον, τσίον, τσίον, τσίον,
τσίου, τσίον, τσίον, τσίον, τσίον,
Μιὰ φωλίτσα γιὰ μικρὰ πουλιά.*

*Δὲ χίζω πέτρινη φωλιά,
μὰ χίζω βολικιά.
Τσίον, τσίον, τσίον, τσίον, τσίον
τσίου, τσίον, τσίον, τσίον, τσίον
Μὲ κλαράκια, πούπουλα, μαλλιά.*

*Μικρούλα θάναι αὐτὴ ἢ φωλιά,
ζεστὴ σὰν ἀγκαλιά.
Τσίον, τσίον, τσίον, τσίον, τσίον
τσίου, τσίον, τσίον, τσίον, τσίον
Ὅλο ἀγάπη καὶ μוסκοβολιά.*

Μ. Κλεάνθους - Παπαδημητρίου

Ὁ μικρὸς σωῖνος.

Τὸ πρῶτο πὺν ἔνοιωσε ἦτο ὄτι κάτι τὸν ἔσφιγγε καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ κινήση καθόλου τὸ κορμάκι του. Ἐμποροῦσε νὰ κινήση μόνο τὴ μυτίτσα του καὶ μὲ αὐτὴν ἐκτυποῦσε ἀντίκρυ σὲ ἓνα τοῖχο. "Α, ἂν δὲν ἦτο ἐκεῖ αὐτὸς ὁ τοῖχος πὺν τοῦ ἐκλείε τὸ δρόμο του! Ἐκτυποῦσε, ἐκτυποῦσε ὡς πὺν ἄνοιξε μιὰ τόση δὰ τρυπίτσα.

— Ζήτω! ἐσυλλογίσθηγε. Τώρα ἔχω δροσερὸν ἀέρα.

Τώρα μάλιστα ἤμποροῦσε νὰ κινήση καὶ τὰ ποδαράκια του. Καὶ κατόπι ἀπὸ μισὴν ὥρα ἐβγήκε κιόλας ἀπὸ τὸ αὐγὸ καὶ ἐκάθισε στὴ ζεστὴ φωλίτσα του.

Μὲ περιέργεια ἐκοίταξε ὄλα γύρω του. Κάτι μεγάλα πράσινα πράγματα ἐκρέμοντο γύρω του.

"Α, ἄ, τί νὰ ἦτο ἄρα γε αὐτὸ τὸ μεγάλο τὸ πουλί πὺν τοῦ ἔλεγε φιλικὰ πίπ, πίπ, πίπ καὶ ἔπαιρνε μὲ προσοχὴ τὰ σοφλῖα ἓνα ἓνα καὶ τὰ ἐπειτοῦσε ἔξω ἀπὸ τὴ φωλιά; Καὶ τί νὰ ἦτο ἄρα γε καὶ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο τὸ πουλί, πὺν ἐπετοῦσε γύρω του καὶ ἐτραγουδοῦσε τόσο ὠραῖα καὶ τόσο δυνατά, πὺν τὸ μικρὸ πουλάκι ἀναγκάσθηγε γιὰ μιὰ στιγμὴ νὰ κλείση τρομαγμένο τὰ ματάκια του;

Καὶ μὲ μιᾶς ἄρχισε, θεέ μου, νὰ αἰσθάνεται ἄσχημα. Αἰσθάνθηγε πόνο βαθιὰ στὸ στομαχάκι του καὶ ἄνοιξε τὸ στοματάκι του καὶ ἐφώναξε ὄσο ἠμπόρεσε.

Τότε ἐπέταξε μακριὰ ἓνα ἀπὸ τὰ μεγάλα τὰ πουλιὰ καὶ σὲ λίγο ἐγύρισε πάλι ὀπίσω καί, ὄταν ὁ μικρὸς σπῖνος ἐξανάνοιξε τὸ στοματάκι του γιὰ νὰ φωνάξη ἀπὸ πόνο, τὸ μεγάλο τὸ πουλί τοῦ ἔχωσε στὸ στόμα κάτι χονδρὸ καὶ μαλακό.

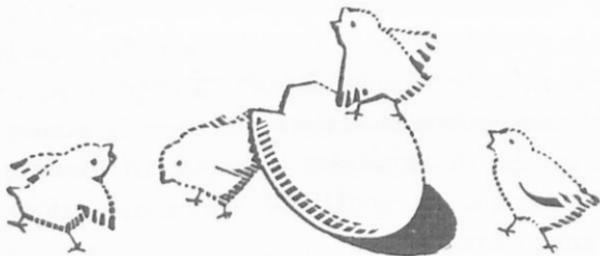
Καὶ τὸ μικρὸ πουλάκι ἀναγκάσθηκε νὰ τὸ καταπιῇ καὶ ἔπαυσε γιὰ λίγο καὶ ὁ πόνος του. Ἄλλὰ νὰ πού ἔξανάρχισε πάλι νὰ πονῇ τὸ στομαχάκι του καὶ τὸ μεγάλο πουλὶ τοῦ ἔχωσε καὶ πάλι κάτι μέσα στὸ στόμα του.

Αὐτὸ ἔξακολούθησε ἕως τὸ βράδυ. Τότε τὸ μικρὸ πουλάκι ἐνύσταξε πολὺ, ἐχώθηκε μέσα στὰ πούπουλα τῆς φωλίτσας του καὶ ἀποκοιμήθηκε.

Τὰ κολοσουγάκια.

Ἦταν τόσο πρὶν καλὰ
μέσ' στ' αὐγά μας τὰ ζεστά!
Δὲν χωροῦσαν πιά στερνὰ
τὰ κορμιά μας μεσ' σ' αὐτά!
Μιά γερὴ τοιμπιὰ στὸ γύρω
κι ὅλα νὰ μας μεσ' στὸν ἥλιο!
Τώρα εἴμαστε πουλιὰ
μὲ φτερὰ καὶ μὲ λαλιά!

Μ. Κλεάνθους-Παπαδημητρίου

Τὸ σσιλάκι μὲ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους.

Μιά φορά καὶ ἓναν καιρὸ ἦτο ἓνας πολὺ ὠραῖος κόκορας μὲ τὸ λειρὶ κόκκινο, κόκκινο καὶ μὲ μιὰ φωνὴ τόσο δυνατή, πού τὸ πρωὶ ἐξυπνοῦσε ὅλη τὴ γειτονιά.

Ἡ κυρά του, πού ἤθελε νὰ κοιμᾶται πολὺ, εἶπε μιὰν ἡμέρα στὴν ὑπερέτριά της.

— Τί ἐνοχλητικὸς πού εἶναι αὐτὸς ὁ κόκορας! Δὲν τὸν σφάζομε;

Τὸ ἄκουσε ὁ κόκορας καὶ ἐσυλλογίσθηκε: «Καλὰ θὰ κάνω νὰ τὸ βάλω στὰ πόδια». Ἐπήδησε στὸ δρόμο καὶ ἐξεκίνησε γιὰ τὴν Ἀθήνα.

Πάει, πάει, βρῖσκει μιὰ γάτα δεμένη σὲ ἓνα δένδρο καὶ ἔτρεμε ἀπὸ φόβο.

— Κουμπάρα, γιατί τρέμεις ἔτσι; τὴν ἐρώτησε.

— Γιατὶ δυὸ κακὰ παιδιὰ μὲ ἔδεσαν σ' αὐτὸ τὸ δένδρο καὶ ἔφυγαν. Ἄν γυρίσουν ὀπίσω, ποιὸς ξέρει τί θὰ πάθω!

— Παλιόπαιδα! εἶπεν ὁ κόκορας καὶ ἔλυσε τὸν κόμβο μὲ τὴ μύτη του. Ἐγὼ πάω γιὰ τὴν Ἀθήνα. Κουκουρίκου! Ἐρχεσαι καὶ σύ;

— Βέβαια, βέβαια, εἶπεν ἡ γάτα καὶ ἐξεκίνησαν.

Προχωροῦν, προχωροῦν καὶ συναντοῦν ἓνα σκυλὶ πού ἔτρεχε λαχανιασμένο μὲ τὴ γλῶσσα ἀπ' ἔξω.

— ὦ, ὦ, κουμπάρε, πού τρέχεις ἔτσι; τὸ ἐρώτησαν.

— Μὲ κνηγᾶ τὸ ἀφεντικό μου μὲ τὴν σκούπα, γιατί ἔπιασα ἀπὸ τὸ λαιμὸ μιὰ ξένη κότα πού ἔτρωγε τὸ κεχρί μας, εἶπε τὸ σκυλί.

— Ἐμπρός, ἐμεῖς πᾶμε γιὰ τὴν Ἀθήνα. Κουκουρίκου! Ἔρχεσαι καὶ σύ;

— Βέβαια, βέβαια, εἶπε τὸ σκυλί καὶ ἐξεκίνησαν.

Προχωροῦν, προχωροῦν καὶ συναντοῦν ἓνα ἀδύνατο γαῖδουράκι καὶ ἔκλαιε.

— Γιατί κλαῖς; τὸ ἐρώτησαν.

— Γιατί τὸ ἀφεντικό μου λέγει ὅτι ἐγέρασα καὶ θέλει νὰ μὲ πουλήσῃ.

— Μὴν κλαῖς, καημένε. Ἐμεῖς πᾶμε γιὰ τὴν Ἀθήνα. Κουκουρίκου! Ἔρχεσαι καὶ σύ;

— Βέβαια, εἶπε τὸ γαῖδουράκι καὶ ἐξεκίνησαν.

Προχωροῦν, προχωροῦν καὶ βλέπουν μιὰν ὥραϊα κατοῖκα, πὸν ἐκτυποῦσε σ' ἓνα δένδρο τὰ κέρατά της καὶ ἔκλαιε μὲ μεγάλη ἀπελπισία καὶ ἐφώναζε: «Τὰ ὥραϊα μου τὰ κατοικάκια! Τὰ ὥραϊα μου τὰ κατοικάκια!».

— Τί ἔπαθαν τὰ κατοικάκια σου; τὴν ἐρώτησαν μὲ συμπόνια.

— Τὰ ἐπούλησε τὸ ἀφεντικό μου στὸν κρεοπώλη καὶ αὐτὸς τὰ ἔσφαξε, εἶπεν ἡ κατοῖκα καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ ἀναπνεύσῃ ἀπὸ τὰ δάκρυα.

— Τί μπορεῖς νὰ κάμῃς, κουμπάρα; εἶπεν ὁ κόκορας. Καὶ ἐμένα θὰ μὲ ἔτρωγε ἡ κυρά μου, ἂν δὲν ἔφευγα. Ὅλοι μας ἐδῶ εἴμεθα δυστυχισμένοι. Ἐμπρός, ἐμεῖς πᾶμε γιὰ τὴν Ἀθήνα. Κουκουρίκου! ἔρχεσαι καὶ σύ;

Ἡ κατοῖκα ἐσφούγγισε τὰ δάκρυά της μὲ τὸ γέλιο της καὶ εἶπε.

— Τώρα πιά! Βέβαια ἔρχομαι καὶ ἐγώ.

Στὸ μεταξύ ἐσουρούπωσε καὶ τὰ ζῶα ἄρχισαν νὰ φοβοῦνται. Ἄλλὰ ὁ κόκορας εἶπε.

— Εἴμεθα πέντε. Τὶ φοβᾶσθε; Ἀφῆστε με νὰ εὔρω ἐγὼ τὸ δρόμο. Ἐσκαρφάλωσε σὲ ἓνα δένδρο καὶ ἐκοίταξε γύρω καὶ πέρα.

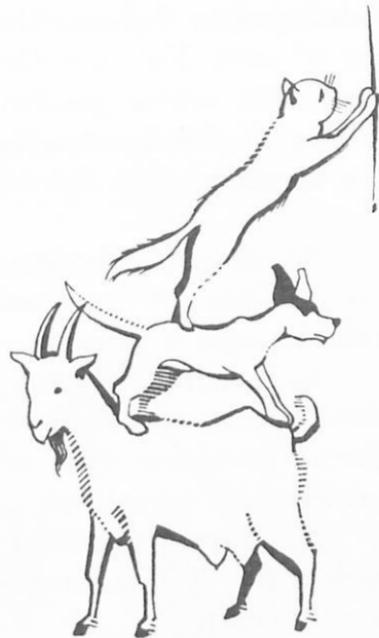
— Βλέπω ἓνα μικρὸ φῶς πολὺ μακριά, εἶπε. Ὅπου εἶναι φῶς, εἶναι καὶ σπίτι, καὶ ὅπου εἶναι σπίτι, εἶναι καὶ ἄνθρωποι. Θάρρος, κουμπάροι, κάποιος καλὸς ἄνθρωπος θὰ εὔρεθῆ καὶ γιὰ μᾶς.

Στὸ μεταξύ ἄρχισε νὰ νυκτώνῃ καὶ ὁ κόκορας ἐνύσταξε καὶ μόλις ἐπερπατοῦσε. Ἐξύπνησε, βλέπετε, πολὺ ἐνωρὶς τὸ πρωῖ. Τὶ νὰ κάμουν λοιπόν; Ἐστάθηκαν στὴ σειρὰ ἡ γάτα, τὸ σκυλί, ἡ κατσίκα καὶ τὸ γαῖδουράκι καὶ ὁ κόκορας, πηδώντας ἀπὸ σκαλί σὲ σκαλί ἐπάνω σ' αὐτὴ τὴ σκάλα, ἐσκαρφάλωσε ἐπάνω στὸ γαῖδουράκι, ἐκούρνιασε στὴ ράχη του καὶ ἀποκοιμήθηκε.

Προχωροῦν καὶ φθάνουν τέλος σὲ ἓνα μοναχικὸ σπίτι μέσα στὸν κάμπο. Ἄνθρωπος ψυχῆ. Μόνο σὲ ἓνα του παράθυρο ἔφεγγε φῶς.

Τὸ γαῖδουράκι ἔλεγε νὰ κτυπήσουν ἀμέσως τὴ θύρα, ἀλλὰ ἡ κατσίκα δὲν ἤθελε, γιὰτὶ ἐφοβεῖτο.

— Σταθῆτε, σύντροφοι, εἶπεν ἡ γάτα. Ἐγὼ, πὺν βλέπω καλύτερα τὴ νύκτα ἀπὸ σᾶς, νὰ ἰδῶ πρῶτα ἀπὸ τὸ παράθυρο σὰν τί ἄνθρωποι εἶναι

μέσα. Μόνο βοηθήστε με ὀλίγο νὰ φθάσω στὸ παράθυρο.

Αὐτὴ τὴ φορὰ ἀπὸ κάτω ἐστάθηκε ἡ κατσίκα, ἐπάνω τὸ σκυλὶ καὶ στὴν κορφή ἡ γάτα καὶ ἔφθασαν στὸ παράθυρο.

— Βλέπω ἓνα μεγάλο δωμάτιο καὶ καίει μέσα φωτιά. Ἄ, νὰ ἓνας γέρος καὶ μιὰ γερόντισσα. Κάθονται ὁ ἓνας ἀντίκρου στὸν ἄλλον καὶ τὰ λέγουν. Ἄλλὰ φαίνονται καλοὶ ἄνθρωποι. Ἐμπρός, νὰ κτυπήσωμε τὴ θύρα, τοὺς εἶπεν ἡ γάτα. Καὶ ἐκτύπησαν.

— Δόστε μας φιλοξενία γιὰ ἀπόψε, ἐπαρακάλεσαν, ὅταν τοὺς ἄνοιξαν.

— Ποῦ θὰ βάλωμε ὄλα αὐτὰ τὰ ζῶα; εἶπεν ἡ γυναῖκα. Καὶ μὲ τί θὰ τὰ θρέψωμε; Ἐμεῖς καλὰ καλὰ δὲν ἔχουμε νὰ φᾶμε!

— Ἄς κοιμηθοῦν ἀπόψε σὲ μιὰ γωνιὰ καὶ αὔριο βλέπομε, εἶπεν ὁ γέρος. Ὅσο γιὰ φαγί, κάτι θὰ εὔρεθῆ καὶ γι' αὐτά. Καὶ τοὺς ἔδωκε νὰ τσιμπήσουν κάτι.

Ἄλλὰ ποῦ νὰ χορτάση μὲ λίγες μπουκιὲς τὸ γαῖδουράκι μας! Ἀπὸ πεῖνα δὲν ἐκοιμήθηκε τὸ κακόμοιρο ὄλη τὴ νύκτα.

Ὁ κόκορας ἐξύπνησε πρῶτ' πρῶτ' Κουκουρίκου!

— Τώρα θὰ ἔχωμε καὶ τὸν κόκορα νὰ μᾶς ἐξυπνᾷ, εἶπε πάλι ἡ γυναῖκα.

— Καλύτερα, γυναῖκα, θὰ εἶναι τὸ ρολόγι μας, εἶπεν ὁ γέρος καὶ ἄνοιξε τὴν ἐξώπορτα καὶ ἔβγαλε τὰ ζῶα νὰ βοσκήσουν γύρω στὸν κάμπο. Ἐδωκε καὶ στὴ γατούλα λίγα ψυχουλᾶκια.

Σὲ ὀλίγο ἐτοιμάσθηκε καὶ ὁ ἴδιος νὰ πάη στὴ δουλειά του. Καθὼς ἔπαιρνε τὸ σακούλι του, τοῦ εἶπε τὸ γαῖδουράκι:

— Φόρτωσέ με, θὰ σοῦ τὸ κουβαλήσω ἐγώ. Καὶ ἔτσι καὶ ἔγινε.

Καὶ ἡ κατσίκα εἶπε πάλι στὴ γερόντισσα.

— Ἄρμεξέ με, εἶναι πολὺ παχὺ τὸ γάλα μου. Καὶ τὴν ἄρμεξε καὶ ἔφαγαν νόστιμο γάλα ἐκείνη τὴν ἡμέρα καὶ ἔπηξαν καὶ τυρὶ καὶ βούτυρο.

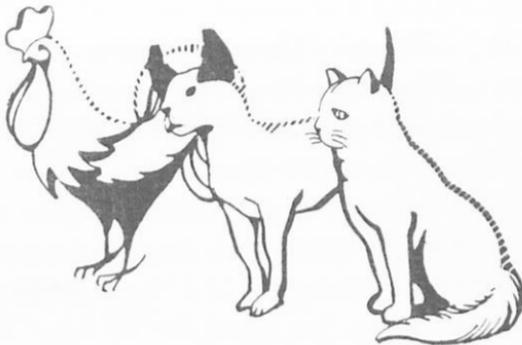
Καὶ τὸ σκυλὶ τῆς εἶπε: — Ἐγὼ θὰ φυλάγω τὸ σπίτι σου, κυρά. Μπορεῖς, ἂν θέλῃς, καὶ μόνο νὰ τὸ ἀφήνῃς. Ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ!

Εἶπε καὶ ἡ γάτα. — Ἐγὼ θὰ σᾶς νανουρίζω τὰ βράδια τὸν χειμῶνα. μρρ... μρρ... Θὰ κάθωμαι πότε στὰ γόνατα τοῦ παπποῦ καὶ πότε στὰ ἰδικά σου καὶ θὰ σᾶς ζεσταίνω καλύτερα καὶ ἀπὸ φωτιά.

Τότε ἐφρούσκωσε καὶ ὁ κόκορας — σὰν κόκορας ποὺ ἦτο — καὶ ἐμίλησε ὑπερήφανα.

— Καὶ δὲν μοῦ λέγετε, κουμπάροι, σᾶς παρακαλῶ, ποιὸς σᾶς ἔφερε ἐδῶ; καὶ ἔκαμε δυὸ γύρους ἐπάνω κάτω ἐμπρὸς στὸ σπίτι των.

Ἔτσι γιὰ ὅλους των ἔγινε Ἀθήνα τὸ σπιτάκι αὐτὸ καταμεσὶς τοῦ κάμπου μὲ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους του. Καὶ ἔζησαν αὐτοὶ καλὰ καὶ ἐμεῖς καλύτερα.

Ὁ κόκορας.

Ἔνας κόκορας ὀλάσπρος
μὲ ψηλὸ λειρὶ
καμαρώνει καὶ φουσκώνει
καὶ λιλιὰ φορεῖ,
καὶ θαρρεῖ πὼς τὸ κοτέτσι
μόλις τὸν χωρεῖ.

Ἄμα βρῆ κανένα σπόρο
μέσα στὴν αὐλή,
τὸ κεφάλι του σηκώνει
καὶ τὸ διαλαλεῖ,
νὰ τὸ μάθουνε σὲ δύση
καὶ σ' ἀνατολή.

Τῆ στιγμῇ ποὺ σουλατσάρει
μὲ τὸ βῆμα ἀργό,
«δὲν ξανάειδα», λὲν οἱ κότες,
«τέτοιο στρατηγό».
Μὰ κι ὁ ἴδιος συλλογιέται:
«Μωρὲ τ' εἶμαι γώ!»

Ξάφνου βλέπει ἓνα γεράκι.
Ἄχ! τὴν ὥρα αὐτῇ
τὸ βαρὺν περπάτημά του
ἔχει μπερδευτῆ,
κι ἀστραπὴ μὲς στὸ κοτέτσι
τρέχει νὰ κρυφτῆ.

Ζ. Παπαντωνίου

Ἀπρίλης.

Ὁ ἥλιος ζεσταίνει τώρα πὺ πολὺ τὴ γῆ. Ὁ ἀέρας γίνεται ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα πὺ χλιαρός. Τὸ κριθάρι καὶ τὸ χορτάρι ἐφύτρωσαν καὶ ἐπρασίτισαν τὰ χωράφια.

Ὅσο αὐξάνει ἡ ζέστη, τόσο βιάζονται καὶ τὰ δένδρα καὶ οἱ θάμνοι νὰ ἀνθίσουν καὶ νὰ χύσουν τὴν εὐωδιά των. Πρώτη ἡ ἀμυγδαλιὰ ἐφόρεσε τᾶσπρα της, σωστή νυφούλα. Ὑστερα ἀνθισαν στοὺς κάμπους οἱ μαργαριτες καὶ οἱ παπαροῦνες. Τὰ ἄσπρα καὶ τὰ κόκκινα λουλούδια των ὁμορφαίνουν τὴν ὥραία πράσινη φορεσιά τοῦ κάμπου.

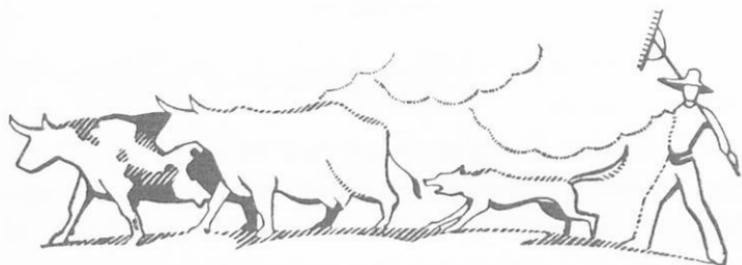
Ζηλεύουν τὰ θυμάρια, οἱ λυγαριές καὶ οἱ κουμαριές, ὅλα τὰ κλαριά τοῦ βουνοῦ καὶ ὅλα τὰ δένδρα καὶ ἀνοίγουν καὶ αὐτὰ τάνθάκια των καὶ μοσχοβολοῦν.

Ἄλλὰ ὁ ἥλιος καὶ οἱ εὐωδιές ἐξετρέλλαναν καὶ τὰ πουλιά. Τ' ἀηδόνια, τὰ κοτσύφια, τοὺς σπίνους, τὶς τσίγλες. Τώρα ὅλα των τρελλοπαίξουν καὶ κελαδοῦν τὴν ἀνοιξὴ ἀνάμεσα στὰ ἀνθισμένα κλαριά.

Τώρα εἶν' Ἀπρίλης καὶ χαρά.

Τώρα εἶν' Ἀπρίλης καὶ χαρά, τώρα εἶναι καλοκαίρι, τὸ λέν τ' ἀηδόνια στὰ κλαριά κ' οἱ ἐρδικοὶ στὰ πλάγια, τὸ λέν οἱ κοῦκοι στὰ ψηλά, ψηλὰ στὰ καταράχια. Πᾶν τὰ κοπάδια στὰ βουνὰ νὰ ξεκαλοκαιριάσουν, πᾶν καὶ κοντὰ οἱ τσοπάνηδες βαρώντας τὴ φλογέρα, γιὰ νὰ τυροκομήσουνε καὶ τὴ νομὴ νὰ βγάλουν καὶ νὰ γιορτάσουν τ' Ἀϊ-Γιωργιοῦ, νὰ ρίξουν στὸ σημάδι, νὰ πιοῦν νερὸ ἀπ' τὰ βουνὰ, νὰ πάρουν τὸν ἀέρα.

Δημοτικὸ

Χωριό.

Όσο βλέπει τὸ μάτι σου παντοῦ πράσινα ἀμπέλια καὶ χωράφια. Ἀνάμεσά των κυλᾶ τὸ ποτάμι ἤσυχο ἤσυχο καὶ καθρεφτίζει στὰ νερά του τὰ πλατάνια καὶ τὶς ἰτιές πού γέρνουν στὶς ὄχθες του.

Καὶ πλάϊ στὸ ποτάμι τὸ χωριό. Μιὰ ὄμορφη ἐκκλησιά μὲ τὸ κωδωνοστάσιό της καὶ γύρω γύρω πολλὰ σπίτια, ἄσπρα ἄσπρα, μὲ φράκτες ἀπὸ λυγαριές καὶ ἄλλα κλαριά.

Στὰ δρομάκια του κότες, πάπιες καὶ χήνες κάμνουν τὸν περίπατό των. Ἀπὸ τοὺς φούρνους τῶν σπιτιῶν βγαίνει καπνός. Ψήνουν ψωμὶ καὶ μοσχοβολᾶ.

Στὴν πλατεία ἡ βρύση τρέχει καὶ μουρμουρίζει. Τὸ νερὸ πέφτει σὲ μιὰ πέτρινη γούρνα καὶ ἔπειτα σὲ μιὰ ξύλινη σκάφη ἀπὸ κορμὸ δένδρου καὶ ἀπὸ αὐτὴ φεύγει ἐλεύθερο σχηματίζοντας ἓνα μικρὸ ρυάκι.

Πλάϊ στὸ ποτάμι δουλεύει ὁ νερόμυλος, κρᾶ, κρᾶ, κρᾶ καὶ τὸ νερὸ γυρίζει τὴ μεγάλη ρόδα του καὶ πέφτει καὶ κάμνει λιμνούλα καὶ κυλᾶ καὶ τὰ παιδιά ρίχνουν μέσα τὰ χάρτινα βαρκάκια των καὶ ταξιδεύουν καὶ πᾶνε.

Καὶ πάρα πέρα πλύνουν στὸ ποτάμι οἱ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ. Κάθε κλαρὶ καὶ ἓνα ροῦχο πού στεγνώνει στὸν ἥλιο, ἐδῶ ἄσπρο, ἐκεῖ κόκκινο καὶ ἄλλοῦ γαλαζιο.

Τὸ ἀεράκι τὰ φουσά καὶ τὰ κινεῖ καὶ ἀπὸ μακριὰ φαντά-
ζουν σὰν περουῶγες πουλιῶν ποὺ ἐτοιμάζονται νὰ
πετάξουν ἀπὸ τῆ γῆ.

* * *

Σουρουπώνει. Μυρίζει χορτάρι. Μυρίζει κοπριά.
Οἱ ἀγελάδες ἐπιστρέφουν ἀπὸ τῆ βοσκή, ἄσπρες, κανε-
λιές, κοκκινωπές. Νά καὶ ὁ ταῦρος μὲ τὰ μεγάλα του
κέρατα! Ὁ ἀγελαδάρης ἔρχεται τελευταῖος, καβάλα
ἐπάνω σὲ ἓνα γαῖδουράκι.

Ἐπὸ πίσω των ἔρχεται ἓνα κάρο καὶ ἐπάνω του
κάθονται ἓνα παλληκάρι μὲ δυὸ παιδιά καὶ τραγουδοῦν

Νυκτώνει. Τὸ χωριὸ ἠσυχάζει. Ἄλλὰ ἡ βρῦση στὴν
πλατεῖα ἀκόμη τρέχει. Τρέχει ὅλη μέρα καὶ ὅλη νύκτα.
Καὶ θὰ τρέχη καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ παπποῦς δὲν θὰ εἶναι
πιά, καὶ ὅταν θὰ ἔχουν γηράσει καὶ ὁ πατέρας καὶ ἡ
μητέρα, καὶ ὅταν καὶ ἡ Γάσω καὶ ὁ Βαγγέλης θὰ ἔχουν
γίνει καὶ αὐτοὶ γιὰ καὶ παπποῦς μὲ τῆ σειρά των
καὶ ὅταν ἀκόμη θὰ ἔλθουν καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι καὶ
ἄλλα παιδιά, καὶ ὅταν καὶ αὐτὰ θὰ γηράσουν καὶ θὰ
πεθάνουν, καὶ τότε ἀκόμη θὰ μουρμουρίζῃ ἡ βρῦση καὶ
θὰ τραγουδῇ καὶ δὲν θὰ ξεκουράζεται ποτέ.

Τὸ χωριό.

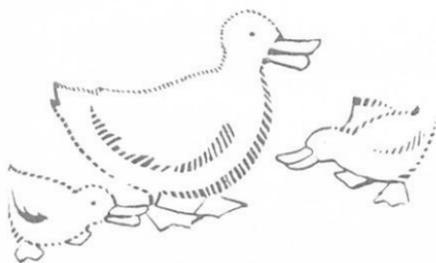
Τ' ἄσπρα σπιτάκια του, ἕνα, ἕνα,
σκόρπια, ἀσυντρόφευτα, ἀνάγια,
σὴν θάλασσα ἀντικρὸν ἀπλωμένα
σὰ μονοκόμματα λιθάρια.

Τ' ἄσπρα σπιτάκια του κρυμμένα
μέσα στὰ πράσινα κλωνάρια,
ἠλιόφωτα, χαριτωμένα,
μικρὰ ἀσβεστόχριστα, καθάρια.

Πρώτη φορὰ ὅποιος τὰ θωρεῖ,
γλυκεῖα ἀνοιξιάτικην ἡμέρα
ἀπ' τοῦ βουνοῦ τὴν ῥάχη πέρα,

ἤμερα ἀρνάκια τὰ θωρεῖ
πὸν βόσκουνε, σκόρπιο κοπάδι
στὸ χλωροπράσινο λιβάδι.

Γ. Δροσίνης

Οἱ ψάβειες.

Ἐμεῖς οἱ πάπιες πλουμιστές,
μικροῦλες, κοννιστές,
φαινόμαστε πολὺ βαριές,
ὅαν πᾶμε ἀραδιαστές.

Πετοῦμε ὅμως καὶ λαφριά
μὲ τὰ μικρά μας τὰ φτερά!
Μὲ τὰ γερά μας τὰ κουπιὰ
γλυστροῦμε στὰ νερά.

Μ. Κλεάνθους-Παπαδημητρίου

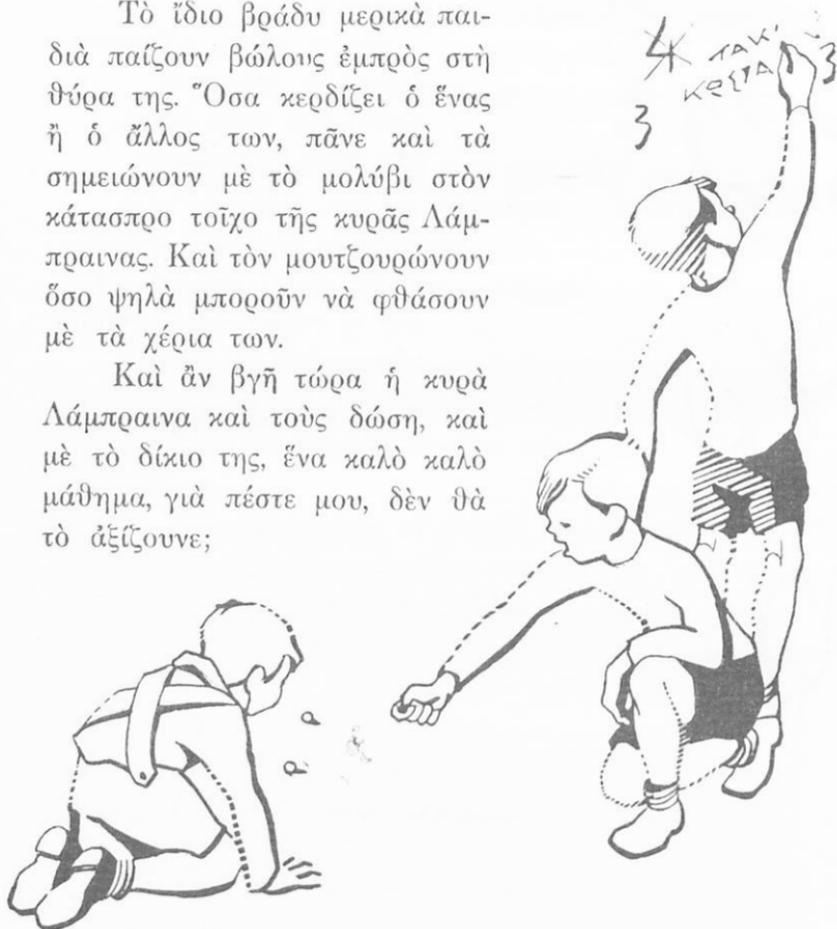

Ένα καλὸ μάθημα.

Ἄσπρισε ἡ κυρὰ-Λάμπραινα ὅλο τὸ σπίτι της ἀπ' ἔξω καὶ λάμπει τώρα καθαρὸ καθαρό.

Τὸ ἴδιο βράδυ μερικὰ παιδιὰ παίζουν βόλους ἐμπρὸς στὴ θύρα της. Ὅσα κερδίζει ὁ ἕνας ἢ ὁ ἄλλος των, πᾶνε καὶ τὰ σημειώνουν μὲ τὸ μολύβι στὸν κάτασπρο τοῖχο τῆς κυρᾶς Λάμπραινας. Καὶ τὸν μουτζουρώνουν ὅσο ψηλὰ μποροῦν νὰ φθάσουν μὲ τὰ χέρια των.

Καὶ ἂν βγῆ τώρα ἡ κυρὰ Λάμπραινα καὶ τοὺς δώση, καὶ μὲ τὸ δίκιο της, ἓνα καλὸ καλὸ μάθημα, γιὰ πέστε μου, δὲν θὰ τὸ ἀξίζουνε;

Οἱ Μέλισσες.

Δύο μέλισσες βγάζουν τὰ κεφαλάκια των ἀπὸ τὶς τρουπίτσες τῆς κυψέλης, σὰ μεθυσμένες ἀπὸ τὶς μυρωδιὰς τῶν λουλουδιῶν.

— Τί ὥραϊα πὺ εἶναι ἔξω, ἀδελφή μου, λέγει ἡ μιὰ στὴν ἄλλη. Δὲν ἐβαρέθηκες, ἀλήθεια, κλεισμένη ὅλο τὸ χειμῶνα; Καὶ αὐτὸ τὸ παλιὸ μέλι πὺ τρώγομε ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ αὐτὴ τὴ στενασιὰ πὺ δὲν μποροῦμε καλὰ καλὰ νὰ κινηθοῦμε; Καὶ νὰ εἴμεθα ὑποχρεωμένες νὰ καθαρίζωμε ὅλη τὴν ὥρα τὸν ἀέρα μὲ τὰ πτερά μας! Ἐξὼ εἶναι χαρὰ Θεοῦ. Ὁ κόσμος ὅλος εἶναι ἀνθισμένος καὶ ἐμεῖς δὲν καταλαβαίνομε τίποτε ἀπὸ τὴν ὀμορφιά του. Ἀφήνω ὅτι τὰ κελάρια μας ἄδειασαν. Πρέπει νὰ βγοῦμε νὰ μαζεύσωμε νέο χυμὸ νὰ τὰ ξαναγεμίσωμε.

— Τὸ κελάρι σου ἄδειασε, καημένη, γιατί ἐσὺ τρώγεις πολὺ. Τὸ ἰδικό μου ἔχει ἀκόμη.

— Σσσο... νὰ ἡ βασίλισσα!

Οἱ δυὸ μέλισσες παραμερίζουν μὲ σεβασμό. Ὁ-

πίσω της ἀκολουθοῦν ἕνα πλῆθος ἐργατικῆς μέλισσας.
Ἡ βασίλισσα στέκεται στή μέση τῆς κυψέλης καὶ μιλεῖ:

— Ἀκούω γύρω μου κελαδήματα καὶ αἰσθάνομαι τὴ μυρωδιὰ τῶν λουλουδιῶν. Ἡ ἐσοδεία θὰ εἶναι ἐφέτος πλούσια. Εἶναι καιρὸς νὰ βγῆτε πιά. Νὰ πάρετε ὅμως μαζί καὶ τὰ μικρά. Πρέπει νὰ τὰ μάθετε νὰ δουλεύουν καὶ ἐκεῖνα, γιατί αὐτὰ θὰ πάρουν τὴ θέση σας σὲ ὀλίγους μῆνες.

Πρέπει νὰ τοὺς δείξετε πῶς νὰ δοκιμάζουν τὸ χυμὸ μὲ τὶς κεραῖες των καί, ὅταν εὔρουν τὸν καλύτερο, πῶς νὰ τὸν ροφοῦν μὲ τὴν προβοσκίδα των βαθιὰ ἀπὸ τὸ λουλούδι.

Πρέπει ἀκόμη νὰ τὰ μάθετε πῶς νὰ κουβαλοῦν στὰ ὀπίσω των πόδια τὴ λεπτή, κίτρινη σκόνη τῶν ἀνθῶν καὶ πῶς νὰ μεταχειρισθοῦν καὶ τὸ κεντρί των, ὅταν εὔρεθοῦν ἐμπρὸς σὲ ἐχθρό.

Ἐπειτα ἐγύρισε καὶ εἶπε στὰ μικρά.

— Ἐσεῖς, ἀνοίξτε καλὰ τὰ πέντε μάτια σας καὶ προσοχὴ νὰ μὴ φεύγετε μακριὰ ἀπὸ τοὺς μεγάλους, γιατί τώρα πληθαίνουν οἱ ἐχθροὶ μας, τὰ πουλιά. Νὰ προσέχετε μάλιστα τὸ μελισσοφάγο. Τὸν ἀκούω ἐδῶ κοντὰ καὶ δὲν μοῦ ἀρέσει καθόλου.

Ὁ καλύτερος τρόπος νὰ γλυτώνετε ἀπὸ αὐτὸν εἶναι νὰ μὴν πετᾶτε ποτὲ ἴσια. Ἄν τύχη καὶ σᾶς κυνηγήσῃ, νὰ λοξοδρομῆτε ὀλοένα. Εἶναι βαρὺς αὐτὸς καὶ δὲν μπορεῖ νὰ λοξοδρομῆ εὐκόλα. Ἐκαταλάβετε; Πηγαίνετε τώρα μὲ τὴν εὐχή μου.

Καὶ ἡ βασίλισσα ἐπρόσταξε τοὺς θυρωροὺς νὰ ἀνοίξουν διάπλατες τὶς θύρες τῆς κυψέλης.

Ζούμ, ζούμ, βγαίνουν μὲ ὄρμη ὅλες μαζί οἱ μέλισσες καὶ πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι.

Τὰ μελισσόπουλα χώνονται όλόκληρα μέσα στὰ λουλουδάκια καὶ θέλουν νὰ πάρουν ὅλο των τὸ μέλι. Ἄλλὰ οἱ μέλισσες δὲν τὰ ἀφήνουν νὰ φορτωθοῦν πολὺ, γιατί εἶναι μικρὰ καὶ ὁ δρόμος ὡς τὴν κυψέλη εἶναι μακρὺς.

Καὶ ἂν τύχη κανένας σκάθαρος νὰ πιάσῃ κανένα μελισσόπουλο, τρέχουν ὅλες των καὶ μὲ τὸ πριονωτὸ κεντρί των προσπαθοῦν νὰ γλυτώσουν τὸ ἀδελφάκι των

Ὅταν βραδιάσῃ, γυρίζουν ὅλες φορτωμένες στὴν κυψέλη. Ἡ βασίλισσα τίς δέχεται πολὺ εὐχαριστημένη καὶ μὲ τὰ πτερά της χαϊδεύει τὰ μικρὰ.

Εἰλάρι.

Πρῶτ' πρῶτ' ἐξεκίνησαν τὰ παιδιά μὲ τὸ δάσκαλό των γιὰ μιὰ ἐκδρομὴ στὸν Ἄϊ-Γιάννη.

Μόλις ἔφθασαν, ἐσκορπίσθησαν τὰ παιδιά ἐδῶ καὶ ἐκεῖ γιὰ νὰ εὔρουν μέρος κατάλληλο νὰ καθίσουν καὶ νὰ φάγουν τὸ πρωῖνό των. Γύρω ὅλα ἦσαν πράσινα, χαρὰ Θεοῦ.

Δυὸ παιδιά, ὁ Νάσος καὶ ὁ Ἡλίας, ἀπομακρύνθησαν ὀλίγο καὶ πηδώντας ἕνα χαμηλὸ φράκτη, ἐμβῆκαν μέσα στὰ σπαρτά.

— Σταματήστε, ἐφώναξε τρέχοντας ὁ δάσκαλός των.

— Αἱ, αἱ, ἐσεῖς! τοὺς ἐφώναξε τὴν ἴδια τὴ στιγμὴ καὶ ἕνας ἄνθρωπος πὺν ξεπρόβαλε ἔξαφνα ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ σπαρτά μὲ ἕνα τσαπὶ στὸ χέρι. Τὰ ἀγόρια τρομαγμένα ἐγύρισαν ἀμέσως ὀπίσω. Ἄλλὰ ὀπίσω των ἤρχετο καὶ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ τσαπὶ.

— Μὰ μόνο λίγο χορτάρι έπατήσαμε, εΐπεν ὁ Νάσος στὸ δάσκαλό των ἀκόμη τρομαγμένος.

— Δὲν εἶναι ἀπλὸ χορτάρι, εἶπεν ὁ δάσκαλός των, εἶναι σιτάρι. Μὴ θυμώνης, καλέ μου ἄνθρωπε, εἶπε γυρίζοντας στὸ γεωργό. Τὰ παιδιὰ ἐνόμισαν ὅτι ἦτο χορτάρι.

— Χορτάρι; εἶπε θυμωμένος ὁ γεωργός. Αὐτὸ εἶναι ψωμί. Τὸ ἔσπειρα πιθαμὴ πιθαμὴ.

— Καὶ ἀκόμη ἐργάζεσαι, βλέπω, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

— Βέβαια. Τὸ σκαλίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ξερορίζω τὰ ἀγριόχορτα.

— Μὰ πῶς εἶναι σιτάρι; εἶπεν ὁ Ἡλίας πού ἔκαμνε τὸν ἔξυπνο. Τὸ σιτάρι κάμνει στάχυα καὶ αὐτὸ ἐδῶ δὲν ἔχει.

— Ἐλα κατόπι ἀπὸ ἓνα μῆνα καὶ θὰ ἰδῆς τὰ στάχυα. Ἐλα κατόπι ἀπὸ δύο μῆνες καὶ θὰ τὰ ἰδῆς χρυσά, γεμᾶτα καρπὸ, ἂν μᾶς βοηθήσῃ ὁ Θεός, εἶπεν ὁ γεωργός.

— Καὶ σὲ τρεῖς μῆνες; ἐρώτησεν ὁ Νάσος.

— Σὲ τρεῖς καὶ τέσσαρες καὶ πέντε μῆνες αὐτὸ ἐδῶ τὸ χόρτο θὰ εἶναι ὠραῖα ξηροψημμένα ψωμιά. Γι' αὐτὸ νὰ μοῦ κάμετε τὴ χάρη νὰ μὴν τὸ πατάτε, γιατί ἐγὼ μῆνες ἐδούλευσα γι' αὐτὸ καὶ ἀκόμη ἔχω ἐδῶ δουλειά!

— Τὸν καημένο, ἐμουρμούρισε ὁ Νάσος.

— Καημένος εἶσαι ἐσύ, πού δὲν ξεχωρίζεις τὸ χορτάρι ἀπὸ τὸ σιτάρι καὶ δὲν καταλαβαίνεις τί ἀξίζει ἡ δουλειὰ τοῦ γεωργοῦ, ἀπάντησε ὁ γεωργός πού τὸν ἄκουσε, πειραγμένος πολὺ. Ἐγὼ ἐδῶ εἶμαι βασιληᾶς μέσα στὸ χωράφι μου.

— Καὶ μὲ τὸ δίκιο σου, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Γι' αὐτὸ θέλομε νὰ σὲ εὐχαριστήσωμε καὶ ἐγὼ καὶ τὰ παιδιὰ

για τὸν κόπο ποὺ κάμνεις γι' αὐτὸ τὸ χωράφι ποὺ θὰ
θρέψη καὶ ἐμᾶς ἀργότερα. Δὲν εἶναι ἔτσι, παιδιά;

— Μάλιστα, μάλιστα, εἶπαν μὲ μιᾶς ὁ Νάσος καὶ
ὁ Ἡλίας.

Ὁ δάσκαλος ἄπλωσε τὸ χέρι του στὸ γεωργό.

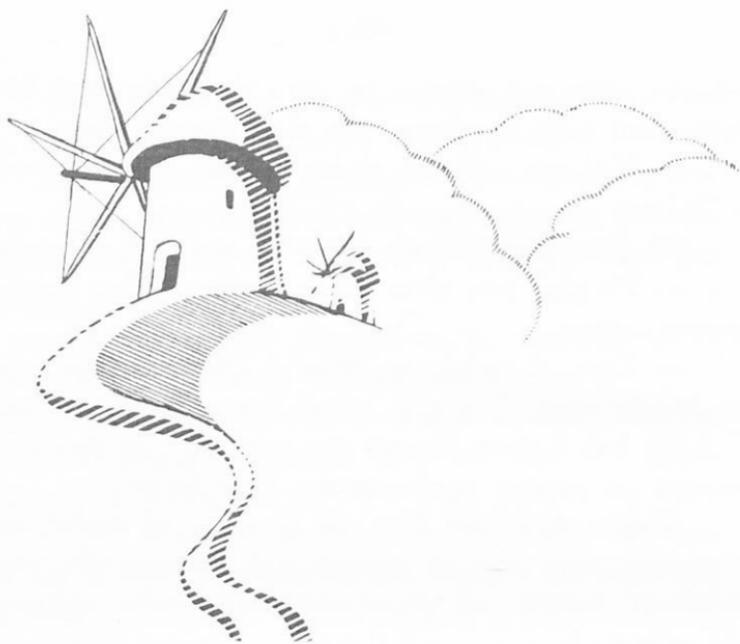
— Τὸ χέρι μου εἶναι γεμάτο κάλους, εἶπε διστά-
ζοντας ἐκεῖνος.

— Τόσο τὸ καλύτερο, εἶπεν ὁ δάσκαλος καὶ τοῦ
τὸ ἔσφιξε γερά. Ἐμπρός, τώρα ἡ σειρά σας, παιδιά.

Τὰ δυὸ ἀγόρια ἔδωκαν καὶ αὐτὰ τὸ χέρι των στὸ
γεωργὸ μὲ μεγάλη προθυμία καὶ εὐχαρίστηση.

Κατόπι ἀπὸ λίγη ὥρα τὸν ἄκουσαν τὰ παιδιὰ νὰ
τραγουδῆ μέσα ἀπὸ τὰ σπαρτὰ καὶ τὸ τραγούδι του
ἀπλώνετο δυνατὸ καὶ χαρούμενο ἐπάνω στὸν πράσινο
τὸν κάμπο.

Ἄνεμόμυλος.

Ἐπλωτὰ λευκὰ πανάκια,
τοῦ ἀνεμόμυλου φτερά,
μὲ χαρὰ σᾶς ἀντικρύζω
στὰ λοφάκια τὰ μικρά.

Κάτω ἢ θάλασσα γαλάζια
καὶ τὰ οὐράνια ἀπὸ ψηλά.
Στ' ἄσπρα ἐπάνω χωριουδάκια
μοιάζετε λευκὰ πουλιά.

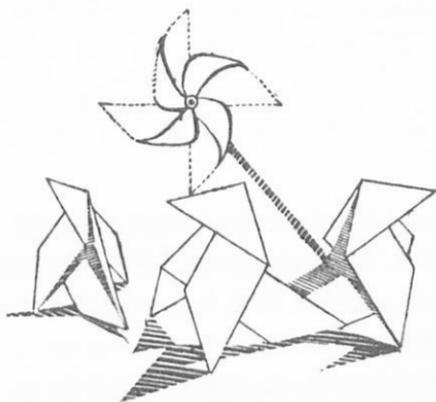
Ἄν σᾶς βρῆ τοῦ ἀνέμου ἢ πλώρη
δός το ἀρχίζετε χορό.
Εἶστε τότε πεταλοῦδες
μέσ' τὸν ἥλιο τὸ λαμπρό.

Καὶ γυρνᾶτε καὶ γυρνᾶτε
πάνω κάτω στρογγυλά.
Τρίζει, τρίζει καὶ στενάζει
ὁ τροχὸς ἀπ' τῆ δουλειά.

Καὶ συντρίβει τὸ σιτάρι
ἢ μυλόπετρα ἢ βαριά
καὶ τ' ἀλεύρι ξεχειλίζει
ἄσπρο, ἀφράτο ἀπ' τὰ σακκιά.

Τί χαρὰ μαζί σας νᾶμονν
πάνω ἐκεῖ στήν ἀπλωσιά,
πέρα ὡς πέρα ν' ἀγναντεύω
καὶ νὰ ζῶ μέσ' στῆ δροσιά!

Μ. Κλεάνθους-Παπαδημητρίου

Ένα θλιμμένο τραγούδι.

Ὁ Γιώργος καὶ ὁ Μανώλης ἐπερπατοῦσαν δίπλα στὸ ποτάμι. Τὸ νερὸ ἐκυλοῦσε ἤσυχα καὶ μόλις ἀκούετο τὸ μουρμούρισμά του, γιὰ τὸ τραγούδι τῶν πουλιῶν στὶς ἰτιές, στὰ πλατάνια καὶ στὶς λεῦκες ἦτο δυνατώτερο ἀπὸ αὐτό.

Τὰ δυὸ ἀγόρια ἦσαν πολὺ χαρούμενα καὶ ἔλεγαν μεταξὺ τῶν διάφορα ἀστεῖα. Ἐξαφνα ἐστάθηκε ὁ Μανώλης καὶ ἐτέντωσε τὰ αὐτιά του.

— “Ἄκου, ἄκου, Γιώργο, εἶπε, σὰ νὰ κλαίη κα-
νένα πουλί. Καὶ στ’ ἀλήθεια, ἀνάμεσα στὰ τραγούδια
τῶν πουλιῶν ἐξεχώριζε ἓνα λυπητερὸ τραγούδι, γεμᾶτο
πόνου καὶ ἀπελπισία.

Τὰ παιδιὰ ἐπροχώρησαν πρὸς τὸ μέρος ἀπὸ ὅπου
ἀκούετο τὸ τραγούδι καὶ εἶδαν δυὸ πουλιά. Τὸ ἓνα ἐκά-
θετο στὸ κλαδί μιᾶς ἐλιᾶς καὶ πότε ἔκλαιε καὶ πότε
ἔπανε καὶ ἐκτυποῦσε μὲ τὴ μυτίτσα του τὸ στῆθος του.
Τὸ ἄλλο ἐπετρούγιζε γύρω στὸ δένδρον ἀπὸ κλαδί
σὲ κλαδί καὶ κάπου κάπου ἔβγαζε καὶ αὐτὸ μιὰ φωνὴ
σπαρακτικὴ.

Τί νὰ εἶχαν ἄρα γε τὰ πουλιὰ αὐτά; Καὶ ἦσαν
τόσο ὠραῖα!

Τὸ κεφαλάκι τῶν ἦτο κόκκινο κόκκινο ἐπάνω ἀπὸ
τὴ μυτίτσα τῶν. Τὰ πτερά τῶν εἶχαν διάφορα χρώματα,
ἄσπρα, μαῦρα, γκριζα. Καὶ ἐπάνω στὶς πτεροῦγες τῶν
εἶχαν μιὰ πλατιά κορδέλα κίτρινη.

— Καρδερίνες εἶναι, εἶπεν ὁ Μανώλης.

— Ἐδῶ κάπου θὰ ἔχουν δίχως ἄλλο τὴ φωλιά
τῶν, εἶπεν ὁ Γιώργος.

Ἐσκαρφάλωσε ἐπάνω στοῦ δένδρου γιά νά τήν εὔρη
καί σέ ὀλίγο ἐφώναξε:

— Νά την, ἐδῶ εἶναι, ἀλλά δέν ἔχει μέσα πουλιά.

— Γι' αὐτό λοιπὸν κάμνουν ἔτσι! εἶπεν ὁ Μανώ-
λης. Θὰ ἔχασαν τὰ παιδιὰ των. Ποιὸς ξέρει, καμμιά
νυφίτσα ἢ κανένα φίδι θὰ τοὺς τὰ ἔφαγε. Τί κρίμα!
Καὶ ἐξεκίνησαν γιά νά φύγουν.

Στὴν πρώτη καμπὴ τοῦ δρόμου ἐσυνάντησαν δυὸ
ἄλλα παιδιὰ πὸν δέν τὰ ἐγνώριζαν. Τὸ καθένα των
ἐκρατοῦσε στοῦ χέρι του ἓνα πουλάκι καὶ ἐφαίνοντο
πολὺ εὐχαριστημένα.

— Ἀπὸ ποῦ τὰ ἐπήρατε αὐτὰ τὰ πουλιά; τοὺς
ἐρώτησε ὁ Γιώργος ἀγριευμένος.

— Τί σέ μέλει ἐσένα; Μήπως ἦσαν ἰδικά σου;

— Σταθῆτε νὰ σᾶς δεῖξω τί μὲ μέλει ἔμένα! εἶπεν ὁ Γιωῦργος καὶ ὄρμησε νὰ πάρῃ τὰ πουλιὰ ἀπὸ τὰ χέρια των.

Ἐκεῖνα ἔφυγαν τρέχοντας. Ὁ Γιωῦργος τὰ ἐκυνήγησε καὶ ὁ Μανώλης ὀπίσω του. Ὅταν τὰ ἐπρόφθασαν, ἐπιάσθησαν στὰ χέρια. Ἐκεῖνα ἔσφιγγαν δυνατὰ τὰ πουλάκια μέσα στὰ χέρια των γιὰ νὰ μὴν τοὺς τὰ πάρουν.

— Δὲν θὰ μᾶς τὰ πάρετε, δὲν θὰ μᾶς τὰ πάρετε, ἐφώναζαν.

Ἐπάλαισαν πολλὴ ὥρα. Στὸ τέλος τοὺς τὰ ἐπῆραν. Ὅμως τὸ πουλάκι ποὺ εἶχε σώσει ὁ Γιωῦργος ἦτο πνιγμένο. Τὰ ματάκια του ἦσαν κλειστὰ καὶ τὸ κεφάλι του ἔγερνε σὰ σπασμένο κλαδί.

Τὰ δυὸ ζωντανὰ τὰ ἔβαλαν τὰ παιδιὰ ὀπίσω στὴ φωλίτσα των.

Ἔσπασε ὁ ἄσπρος κρίνος.

Ὁ Θεωδώρακης κτυπᾷ μὲ ἓνα ραβδάκι τὸ στεφάνι του στὰ δρομάκια τοῦ περιβολιοῦ των καὶ αὐτὸς τρέχει ἀπ' ὀπίσω του.

Πρόφθασε, πρόφθασε, Θεωδώρακη! Τὸ στεφάνι σου κυλᾷ μέσα στὰ λουλούδια. Πάει, ἔσπασε ὁ ἄσπρος κρίνος. Ἦτο ὁ πρῶτος πὺν εἶχε ἀνθίσει!

— Τί κρίμα! εἶπε, ὅταν τὸν εἶδε ἡ μητέρα του. Ὁ δυνατὸς ἄνεμος, φαίνεται, τὸν ἔσπασε χθές.

— Ὁχι, δὲν τὸν ἔσπασε ὁ ἄνεμος, μητέρα. Τὸν ἔσπασε τὸ στεφάνι μου. Δὲν τὸ διεύθυνα καλὰ καὶ ἐκύλησε ἐπάνω του, εἶπεν ὁ Θεωδώρακης.

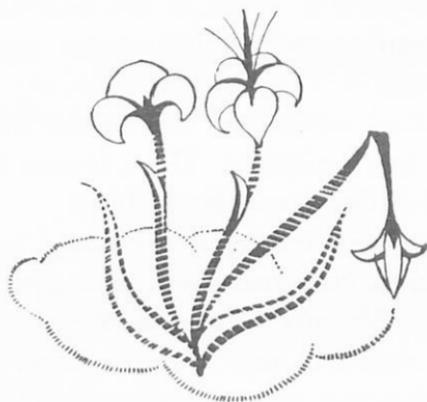
— Μὰ δὲν μᾶς ὑποσχέθηκες ὅτι δὲν θὰ τρέχης καὶ δὲν θὰ παίζης μέσα στὰ λουλούδια; Ἐκεῖ στὴν ἄκρη ἔχει πολὺ τόπο νὰ παίζης ἐλεύθερα, ὅσο θέλεις.

— Τὸ ὑποσχέθηκα, μητέρα, καὶ λυποῦμαι πὺν δὲν ἐκράτησα τὸ λόγο μου.

— Καὶ ἐγὼ λυποῦμαι γιὰ σένα, παιδί μου, γιατί ὁ πατέρας σου ἐκαμάρωνε τόσο πολὺ αὐτὸ τὸν κρίνο! Θὰ θυμώση γιὰ τὴν ἀπροσεξία σου. Καὶ ἡ μητέρα τοῦ Θεοδωράκη ἐμβῆκε μέσα στὸ σπίτι των.

— Καημένε Θεοδωράκη, ἦτο ἀνάγκη νὰ τὸ μαρτυρήσης; ἐπετάχθηκε ἀπὸ τὴν κουζίνα τῆς ἡ κυρὰ Ἀνέζα Δὲν ἄφηνες τὴ μητέρα σου νὰ πιστεῦη ὅτι ὁ ἀγέρας τὸν ἔσπασε; Τώρα τί ἐκατάλαβες; Θὰ σὲ μαλώση καὶ ὁ πατέρας σου.

— Ἐγὼ δὲν λέγω ποτὲ ψέματα, κυρὰ Ἀνέζα ἀπάντησε ὁ Θεοδωράκης καὶ ἐμβῆκε καὶ αὐτὸς μέσα στὸ σπίτι των.

Τῶν Βαΐων.

Τὰ παιδιά κρατοῦν βάγια καὶ βγαίνουν ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά.

Περπατοῦν καὶ γελοῦν καὶ γεμίζουν τὸν ἀέρα μὲ τὰ χαρούμενα γέλια των. Μοιάζουν μὲ τὰ σπουργιτάκια ποὺ πηδοῦν καὶ αὐτὰ χαρούμενα γύρω των καὶ παιχνιδίζουν ἐπάνω στοὺς φράκτες καὶ στὰ δένδρα.

— ὦ, καλῶς τα τὰ παιδιά μου μὲ τὸ κλαράκι τῆς ἐλιᾶς, εἶπεν ἡ κυρία Μαρία, ὅταν εἶδε τὰ παιδιά της νὰ ἔρχονται ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ μαζὶ μὲ τὴν γιαγιά των

— Πάρε τὸ ἰδικό μου κλαρί, μητέρα, ἐφώναξε ἡ Ἀργυρούλα. Τὸ καλύτερο εἶναι τὸ ἰδικό μου.

— Εὐχαριστῶ, παιδί μου, πῶς μοσχοβολᾷ!

— Τὸ ἰδικό μου θὰ τὸ δώσω στὸν παπποῦ, εἶπεν ὁ Κωστάκης.

— Καὶ τὸ ἰδικό μου στὸν πατέρα, εἶπεν ὁ Γιάννης.

— Ἀλλὰ πρὶν ἀπὸ αὐτὸ πρέπει νὰ βάλετε ἓνα μικρὸ κλαράκι στὸ εἰκονοστάσιο γιὰ νὰ εἶναι στὸ σπίτι μας ἡ εὐλογία τοῦ Χριστοῦ. Σὰν τέτοια ἡμέρα ἔστρωσαν οἱ Χριστιανοὶ μὲ λουλούδια καὶ φοινίκια τοὺς δρόμους τῆς Ἱερουσαλὴμ γιὰ νὰ περάσῃ ὁ Χριστὸς ποὺ ἤρχετο ἐπάνω σὲ ἓνα γαϊδουράκι. Σὲ ὀλίγες ἡμέρες τὸν ἐπρόδωσε ὁ Ἰούδας καὶ ἔπειτα ἤλθαν ἡμέρες γεμάτες μὲ λύπη καὶ ἀγωνία καὶ γιὰ τὸ Χριστὸ καὶ γιὰ τοὺς πιστοὺς του.

— Σὺ Κύριε, Σὺ Κύριε, εἶπε ψιθυριστὰ ἡ γιαγιά των καὶ ἔκαμε τὸ σταυρό της.

— Αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα, παιδιά μου, ξαναεἶπεν ἡ μητέρα των, εἶναι τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς ὑπόφερε πάρα πολὺ γιὰ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους. Νὰ προ-

σέξετε νὰ εἶσθε πολὺ καλὰ παιδιὰ αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα καὶ νὰ μὴν κόψητε οὔτε ἓνα λουλούδι ἀπὸ τὸ περιβόλι μας γιὰ νὰ τὰ μαζεύσωμε ὅλα καὶ νὰ τὰ πᾶτε τὴ Μεγάλη Παρασκευὴ στὸν Ἐπιτάφιο.

— Ἐγὼ θὰ τὰ ποτίζω κάθε μέρα, μητέρα, εἶπεν ὁ Κωστάκης, γιὰ νὰ εἶναι τότε ὠραῖα καὶ δροσερά.

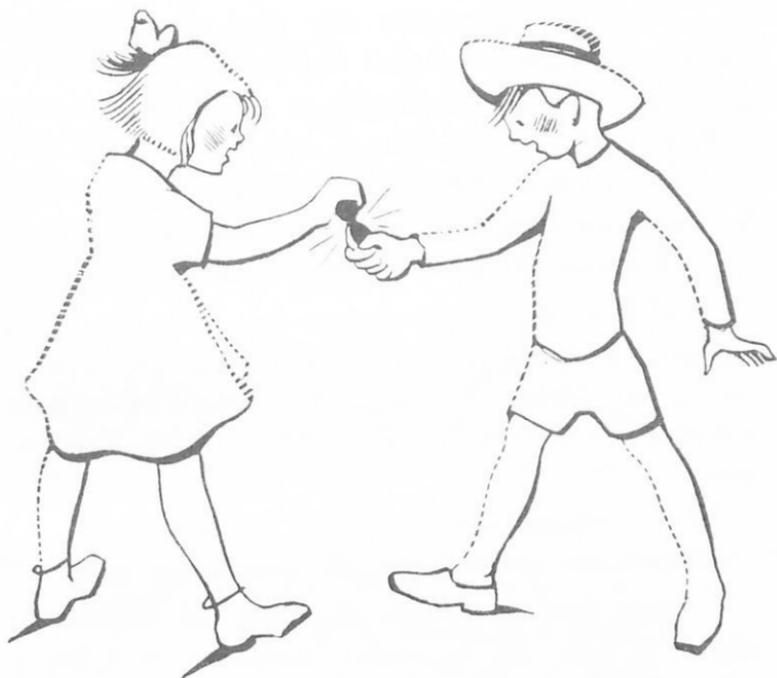
— Καὶ ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ βάψης τὰ κόκκινα αὐγά, εἶπεν ἡ Ἀργυρούλα.

— Ναί, παιδί μου, γιὰ τὴν Κυριακὴ ποὺ ἔχομε τὸ Πάσχα. Τότε ἀνασταίνεται ὁ Χριστός. Εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἑορτὴ μας.

— Καὶ ἡ ὠραιότερη, εἶπεν ὁ πατέρας τῶν ποὺ ἤρχετο ἐκείνη τὴ στιγμὴ.

*Βάγια, βάγια τῶ Βαγιῶ
ὡς τὴν ἄλλη Κυριακὴ
μὲ τὸ κόκκινο τὸ αὐγὸ,
μὲ τὴ τσότρα τὸ κρασί
καὶ μὲ τὸ ψητὸ ἀρνί.*

Δημοτικὸ

Παμωρή.

Στὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ εἶναι σήμερα χορός. Τόσον καιρὸ τὸν ἐπερίμεναν οἱ νέοι! Σήμερα φοροῦν τὰ καλύτερα ροῦχα των καὶ οἱ νέες φοροῦν κεντημένες ποδιές καὶ ὠραῖα χρωματιστὰ μανδήλια στὸ κεφάλι.

Τὰ παιδιὰ τοὺς τριγουρίζουν καὶ τοὺς θαυμάζουν. "Αχ, νὰ ἦσαν καὶ αὐτὰ σὰν καὶ αὐτούς! Οἱ γέροι τοὺς καμαρώνουν ἀπὸ τὴ γωνιά τους. "Αχ, τέτοιοι ἦσαν καὶ αὐτοὶ ἓναν καιρό!

Τὰ βιολιά περιμένουν στολισμένα μὲ κορδέλες καὶ λουλούδια.

Νά, τώρα προχωροῦν στή μέση τὰ παλληκάρια
καί οἱ κοπέλες καί τὰ βιολιά ἀρχίζουν:

«Τρία πουλιά λαλοῦσαν ψηλά στὸν οὐρανό,
ποῖος θέλει κι ἀγαπάει νὰ σέρνει τὸ χορὸ,
πρέπει νά'ναι λεβέντης καὶ νά'ναι κι ὁμορφος
νά'χη τὰ μάτια μαῦρα, τὸ μπόϊ του ψηλὸ
νὰ σειέται, νὰ λυγίεται σὰν τὸ βασιλικό».

Ὁ χορὸς ἄρχισε. Τὸν σέρνει ἓνα παλληκάρι ψηλὸ
καὶ μελαχροινὸ καὶ τὸ κορμί του σειέται καὶ λυγίεται
σὰν τὸ νέο δένδρο πὸν τὸ λυγᾶ ὁ ἄνεμος, πότε δεξιὰ
καὶ πότε ἀριστερὰ καὶ πάλι ἴσιο σὰ λαμπάδα. Καὶ τρα-
γουδεῖ:

Ἦθελα νᾶμουν ὁμορφος, νᾶμουν καὶ παλληκάρι,
νᾶμωνα καὶ τραγουδιστής, δὲν ἤθελα ἄλλη χάρη.

Τώρα πετᾶ τὸ μανδήλι σὲ ἄλλον, πὸν τώρα αὐτὸς
σέρνει τὸ χορὸ καὶ τραγουδεῖ. Ἔτσι ἕως τὸ βράδυ ὁ
καθένας μὲ τὴ σειρά του θὰ σύρη τὸ χορὸ.

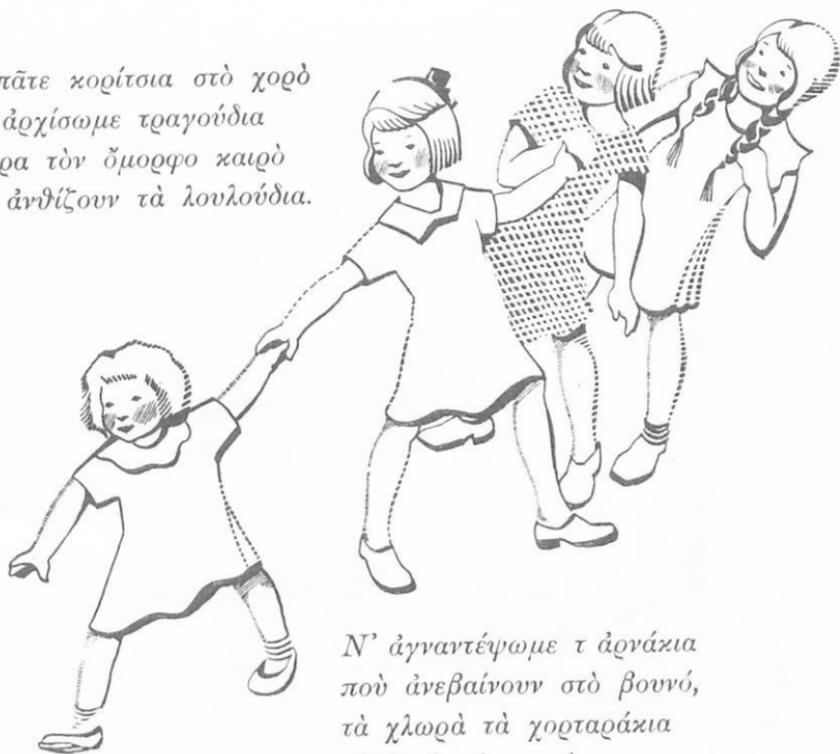
Στὴν ἄκρη τῆς πλατείας ἔστησαν χορὸ καὶ τὰ
μικρὰ κορίτσια. Τὸν σέρνει τὸ Βαγγελιὸ καὶ τραγουδεῖ:

Μπᾶτε, κορίτσια, στὸ χορὸ
κι ἀρχίστε τὰ τραγούδια
τώρα τὸν ὁμορφο καιρὸ
π' ἀνθίζουν τὰ λουλούδια.

Νὰ ξεχάσωμε τὰ χιόνια
τώρα μὲ τὰ χελιδόνια,
νὰ ξεχνᾶμε τὴ μανρίλα
τώρα μὲ τὰ νέα φύλλα.
Λάλα, λάλα, λάλα, λάλα,
Λάλα, λάλα, λάλα, λά.

Καὶ ἐξακολουθοῦν τὰ ἄλλα τὰ κορίτσια ὄλα μαζί:

Μπᾶτε κορίτσια στὸ χορὸ
ν' ἀρχίσουμε τραγούδια
τώρα τὸν ὄμορφο καιρὸ
π' ἀνθίζου τὰ λουλούδια.

Ν' ἀγναντέψουμε τ' ἀρνάκια
ποὺ ἀνεβαίνουν στὸ βουνό,
τὰ χλωρὰ τὰ χορταράκια
σὲ λιμέρι δροσερό.

Λάλα, λάλα, λάλα, λάλα,
Λάλα, λάλα, λάλα, λά.

Δημοτικὸ

Όλα τὰ μικρὰ κορίτσια.

Όλα τὰ μικρὰ κορίτσια
τώρα βασιλεύουνε.
Πιὸ καλὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες
ξέρον καὶ χορεύουνε.

Μπήκαν οἱ ἄσπρες στὸ χορό,
σὰ τὶς βαρκοῦλες στὸ γιολό.
Μπήκαν κ' οἱ μελαχροινές,
γαρουφαλίτσες φουντωτές.

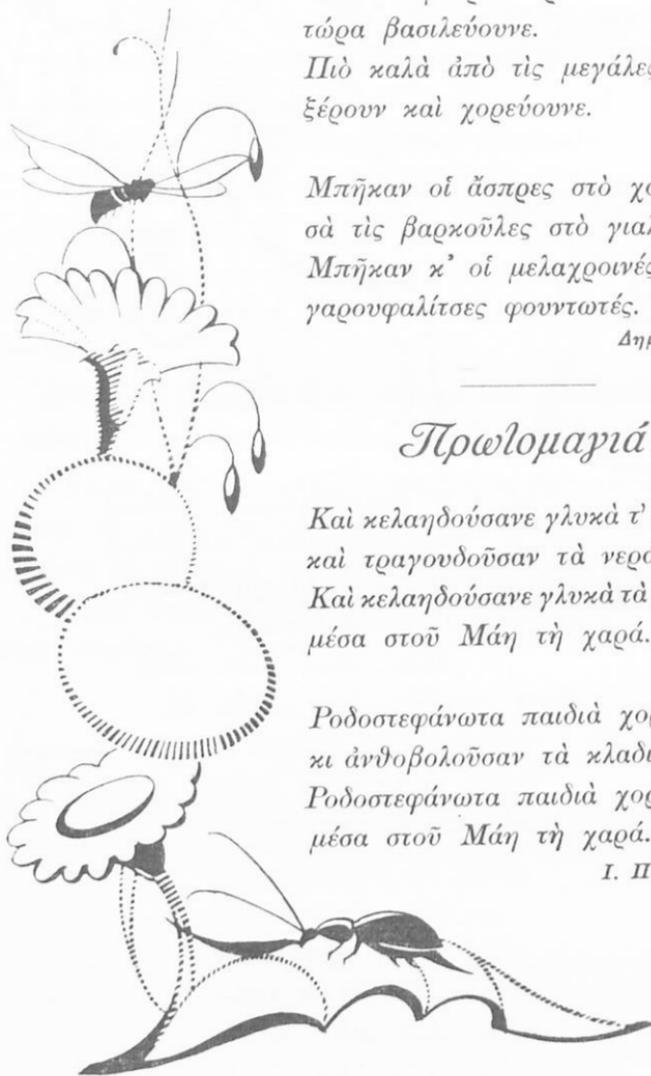
Δημοτικὸ

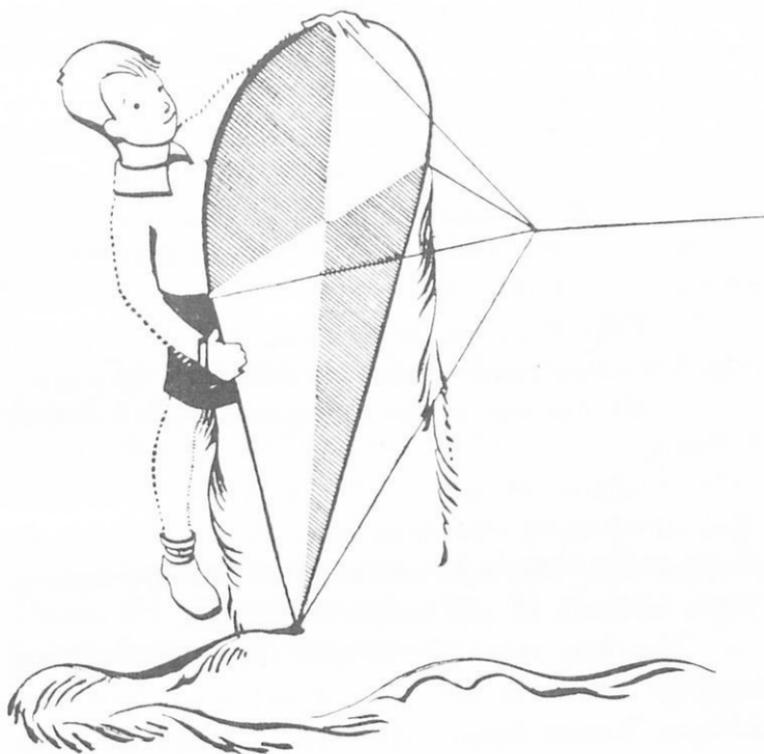
Πρωλομαγιά.

Καὶ κελαηδούσανε γλυκὰ τ' ἀηδόνια
καὶ τραγουδοῦσαν τὰ νερά.
Καὶ κελαηδούσανε γλυκὰ τὰ ἀηδόνια
μέσα στοῦ Μάη τὴ χαρά.

Ροδοστεφάνωτα παιδιὰ χορεῦαν
κι ἀνθοβολοῦσαν τὰ κλαδιά.
Ροδοστεφάνωτα παιδιὰ χορεῦαν
μέσα στοῦ Μάη τὴ χαρά.

Ι. Πολέμης

Ὁ ἀετός.

— Ἐνας ἀετός, ἕνας ἀετός! ἐφώναξε ὁ Φώτης καὶ μιὰ καὶ δυὸ ἐπετάχθηκε ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι των.

Ὁ ἀετὸς ἀνέβαινε ὄλο καὶ ψηλότερα. Τώρα πιά ὁ Φώτης δὲν ἔβλεπε τὴν οὐρά του. Ὁ ἀετὸς ἐστάθηκε λίγο ἤσυχος καὶ ἔπειτα σιγὰ σιγὰ κατέβηκε. Πολλὰ ἀγόρια ἔτρεξαν πρὸς τὸν ἀετό. Μαζὶ των ἦτο καὶ ὁ Πέτρος, ὁ φίλος τοῦ Φώτη.

— Ποίου εἶναι; τὸν ἐρώτησεν ὁ Φώτης.

— "Α! ἔδω εἶσαι; τοῦ εἶπεν ὁ Γιωργος. Εἶδες πόσο ψηλά ἐπῆγε; "Αν ἦτο μακρύτερος ὁ σπάγος μας!

— Τί σᾶς ἐκόστισε; εἶπεν ὁ Φώτης.

— Μόνο τὸ χαρτί, ἀπάντησε ὁ Τάκης. Ὁ Γιωργος τὸν ἔκαμε καὶ ἐγὼ τὸν ἐβοήθησα. Ἐδέσαμε δυὸ ραβδάκια σταυρωτά, ἐνώσαμε τὶς ἄκρες τῶν μὲ μιὰ κλωστή καὶ ἐκολλήσαμε ἐπάνω τὸ χαρτί. Ἐπειτα ἐκάμαμε τὴν οὐρά καὶ τὰ σκουλαρίκια του.

— Στὴν ἀρχὴ ἔπαιρνε τοῦμπες στὸν ἀέρα, γιατί ἡ οὐρά ἦτο μικρὴ. Ἐπροσθέσαμε καὶ ἄλλη, εἶπεν ὁ Γιωργος.

— Μὲ ἀφήνετε νὰ τὸν ἀμολήσω κ' ἐγώ; ἐρώτησεν ὁ Φώτης.

— Βέβαια, τώρα ὅμως εἶναι ἡ σειρὰ τοῦ Πέτρου. Ἐσὺ νὰ κρατήσης τὸν αἰτό, κοίτα ἔτσι. Ὁ Πέτρος θὰ μετρήσῃ ἕνα, δύο, τρία καὶ τότε ἐσὺ θὰ τὸν ἀφήσης. Ἄλλὰ προσοχὴ νὰ μὴν μπερδεύσῃ ἡ οὐρά.

"Ἐνα, δύο, τρία! Ὁ Πέτρος ἔκαμε ἕνα πήδημα, ἐτράβηξε τὸ σπάγο δυὸ τρεῖς φορὲς καὶ ὁ αἰτός ἐσηκώθηκε. Ἐπειτα ἄφηνε λίγο λίγο τὸ σπάγο καὶ ἔσταματοῦσε κάθε τόσο καὶ ὁ ἴδιος γιὰ νὰ ψηλώνῃ ὁ αἰτός.

Νά, ἀνεβαίνει, ἀνεβαίνει. Ἄνεβαίνει σὰν ἀληθινὸ πουλί! "Αχ! νὰ ἠμποροῦσαν νὰ ἀνεβοῦν καὶ τὰ παιδιὰ μαζί του, νὰ ἰδοῦν τὴν πόλη, τὰ χωράφια, τὰ ποτάμια καὶ ἀκόμη καὶ ὅτι εἶναι ὀπίσω ἀπὸ τὸ βουνό!

Ὁ σπάγος ἐτελείωσε. Ὁ αἰτός δὲν ἀνεβαίνει πιά. Κεράκι στέκεται ἐκεῖ ψηλά. Εὐρῆκε τὸν ἀέρα του καὶ μοιάζει σὰν τὸ πουλί ποὺ ἀνοίγει τὰ πτερά του καὶ ἰσοζυγιάζεται.

— Πιάσε, Φώτη, νὰ ἰδῆς πῶς τραβᾷ! εἶπεν ὁ Πέτρος.

— Πῶς δὲν σὲ ἐσήκωσε καὶ σένα μαζί! εἶπεν ὁ Φώτης ποὺ ἐδοκίμασε.

Ὁ Πέτρος ἄρχισε τώρα νὰ τραβᾷ τὸ σπάγο καὶ ἄρχισε νὰ κατεβαίνει καὶ ὁ ἀετός.

— Τώρα ἡ σειρά μου, εἶπεν ὁ Φώτης καὶ ἔπιασε τὸ σπάγο μὲ ὑπερηφάνεια, ἀλλὰ ὅλο ἐκοίταξε πρὸς τὰ ὀπίσω καμαρώνοντας τὸν ἀετὸ πὺ ἐξεκινούσε ἀπὸ τῆ γῆ.

Τὰ παιδιὰ κάτι τοῦ ἐφώναξαν. Ἄλλὰ αὐτὸς δὲν ἄκουσε. Καὶ τότε ἔνα ρούκ... Τὶ κρῖμα! Ὁ ἀετὸς κατέβηκε ἀμέσως. Εἶχε σκαλώσει ἢ οὐρά του σὲ ἔνα δένδρο.

— Ἐσὺ παταίεις, γιατί δὲν ἐπήδησες ἀμέσως; τοῦ εἶπεν ὁ Γιώργος.

Ὁ Φώτης ἀνέβηκε στὸ δένδρο καὶ ἐλευθέρωσε τὸν ἀετό. Καθὼς ὅμως κατέβαινε, ἐκτύπησε τὸ πόδι του στὰ δάκτυλα καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ πατήσῃ.

— Στηριξοῦ ἐπάνω μου, τοῦ εἶπεν ὁ φίλος του ὁ Πέτρος. Θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πᾶμε ὡς τὸ σπίτι σου. Καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ ἐξεκίνησαν.

Ὁ ἄνθρωπος-πούλι.

1. Τὰ ζῶα διασκεδάζουν.

Μιά μέρα τὰ πουλιά εἶχαν μαζευθῆ στὰ κλαδιὰ μερικῶν δένδρων καὶ ἐδιασκέδαζαν τρώγοντας λιχουδιὰς ἕνα σωρὸ καὶ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἔλεγαν καὶ κανένα τραγουδάκι ἢ καμμιὰν ἱστορία.

“Ὅλα ἦσαν πολὺ ἦσυχά γύρω των. Τὰ παιδιὰ ἦσαν στὸ σχολεῖο καὶ τίποτα δὲν ἤμποροῦσε νὰ ταράξη τὴ συντροφιά των. Ὁ τσαλαπετεινὸς μὲ τὸ λοφίον του ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τῆς συντροφιάς, ἔτρωγε παραπάνω ἀπὸ ὄλους καὶ ἐμάλωνε τὰ μικρὰ πουλάκια, ὅταν τὸ παράκαμναν στὴ φλυσαρία.

Μιά στιγμή ἐπῆρε τὸ μάτι του τὴν κουκουβάγια πού ἐκοιμᾶτο κρυμμένη σὲ ἕνα πυκνὸ κλαδὶ καὶ ἐρουχάλιζε.

— Αἶ, κυρία κουκουβάγια, τῆς ἐφώναξε. Πῶς μπορεῖς νὰ κοιμᾶσαι μὲ τόσο θόρυβο! Μὲ τὸ ρουχαλιτὸ σου μᾶς χαλᾶς τὴ συντροφιά. Ξύπνα καὶ πὲς καὶ σὺ καμμιὰν ἱστορία.

— Ποιὸς μου ἐμίλησε; ἐρώτησε ἡ κουκουβάγια. Ἐχασμουρήθηκε καὶ ἐμισάνοιξε τὰ μάτια της.

— Ἐγώ, ὁ τσαλαπετεινός. Ξύπνα, πὲς μας μιὰν ἱστορία.

— Ἴστορία; εἶπε νυστάζοντας ἡ κουκουβάγια. Γιατί νὰ σᾶς πῶ ἱστορία;

— Γιατί εἶσαι σοφὸ πουλί! Ἄν δὲν ἤξερες ἱστορίες, πῶς θὰ σὲ ἔλεγαν σοφή; Καὶ μάλιστα κοίταξε νὰ εἶναι καὶ καμμιὰ καλή.

Ἡ κουκουβάγια ἐσυλλογίσθηκε ὀλίγο μὲ κλειστά μάτια καὶ εἶπε:

— Ποῦ νὰ ξανακοιμηθῶ πιά μὲ τὸ θόρυβο πὺν κάμνετε! Καλύτερα νὰ σᾶς εἰπῶ τὴν ἱστορία πὺν μοῦ ζητᾶτε, παρὰ νὰ σᾶς ἀκούω νὰ λέγετε κουταμάρες. Θὰ σᾶς εἰπῶ λοιπὸν γιὰ τὸν ἄνθρωπο-πουλί.

Τὰ πουλιά ἔσκασαν στὰ γέλοια. Ἀλήθεια, μόνο ἡ κουκουβάγια θὰ ἠμποροῦσε νὰ ὄνειρευθῆ ἓνα τόσο ἀστεῖο πρᾶγμα!

Ἐπὶ τέλους ἠσύχασαν καὶ ἡ κουκουβάγια εἶπε:

— Μάλιστα, γιὰ τὸν ἄνθρωπο-πουλί! Σᾶς φαίνεται ἀστεῖο, ἀλλὰ εἶναι ἀληθινό. Αὐτὸ ἔγινε πολλὰ χρόνια πρὶν καὶ ἴσως τότε νὰ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι διαφορετικοὶ ἀπὸ σήμερα.

— Νὰ ἀκούσωμε λοιπὸν τὴν ἱστορία σου, εἶπεν ὁ μελισσοφάγος.

2. Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἴκαρος.

— Λοιπὸν, ἄρχισε ἐπίσημα ἡ κουκουβάγια, μιὰ φορὰ κ' ἓναν καιρὸ ἦτο ἓνας ἄνθρωπος πὺν ἓνας μεγάλος βασιλεὺς τὸν ἔκλεισε σὲ μιὰ φυλακή.

— Γιατί; ἐρώτησε ἡ σουσουράδα.

— Ὡ! αὐτὸ εἶναι μιὰ μεγάλη ἱστορία πὺν τὴν ἀφήνω γιὰ ἄλλοτε. Καὶ αὐτὴ ἡ φυλακὴ ἦτο ἐπάνω σὲ ἓνα νησί.

— Τί εἶναι νησί; ἐρώτησε ἓνα σπουργιτάκι.

— Μὴ διακόπτης, εἶπαν τᾶλλα πουλιά.

— Αὐτὸ τὸν ἄνθρωπο τὸν ἔλεγαν Δαίδαλο. Ὁ Δαίδαλος ἦτο τόσο σοφὸς πὺν μιὰ μέρα κατόρθωσε νὰ φύγη ἀπὸ τὴ φυλακὴ. Ἀλλὰ πῶς νὰ φύγη καὶ

ἀπὸ τὸ νησί πού γύρω-γύρω ἦτο θάλασσα καὶ ὁ βασιληᾶς εἶχε διατάξει κανένα καράβι νὰ μὴν πλησιάζη στὸ νησί!

Ὁ Δαίδαλος εἶδε εἶδε γύρω του καὶ ἐκατάλαβε ὅτι μόνο ἀπὸ τὸν ἀέρα θὰ ἤμποροῦσε νὰ φύγη ἀπὸ

τὸ νησί. Ἀλλὰ δὲν ἦτο πουλί. Ἦτο ὁμως ἄνθρωπος σοφὸς καὶ ἀποφάσισε νὰ πετάξῃ.

Τὰ πουλιὰ τὴν ἄκουαν μὲ ἀνοικτὸ τὸ στόμα.

— Ἄρχισε λοιπὸν νὰ φτιάνῃ πτερὰ. Ἄ! ἐξέχασα νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι εἶχε μαζί του καὶ τὸ γυιό του, τὸν Ἴκαρο.

— Τί περίεργα ὀνόματα! εἶπεν ὁ μυρμηκοφάγος.

— Ἐπαιρνε λοιπὸν πτερὰ ἀπὸ μεγάλα πουλιὰ, τὰ ἔδενε ἀναμεταξύ των μὲ κλωστή χονδρὴ, ἔπειτα ἐκόλλουσε ἐπάνω των μὲ κερὶ ἄλλα μικρότερα πτερὰ καὶ ἔτσι ἐπέτυχε νὰ κάμῃ τέσσαρες πτεροῦγες, δύο γιὰ τὸν Ἴκαρο καὶ δύο γιὰ τὸν ἑαυτό του.

Μιὰ μέρα ἐφόρεσε ὁ ἴδιος τὶς πτεροῦγες του γιὰ νὰ τὶς δοκιμάσῃ. Ἐπῆρε φόρα μὲ ἓνα πήδημα, ἐσηκώθη ἀπὸ τὴ γῆ καὶ ἐπτερούγησε ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ γυιοῦ του.

— Καλὰ τὰ ἐκατάφερα, ἐσυλλογίσθηκε. Καὶ ὁ Ἴκαρος, ποῦ τὸν ἔβλεπε μὲ θαυμασμό, τοῦ ἐφώνηξε:

— Καὶ ἐγὼ νὰ πετάξω, πατέρα, καὶ ἐγώ.

Ὁ Δαίδαλος ἐξαναπάτησε στὴ γῆ. Ἐφόρσεσε στὸ γυιό του τὶς ἄλλες δύο περουῶγες, τὸν ἐδίδαξε νὰ πετᾷ, ὅπως καὶ ἐμεῖς διδάσκομε τὰ μικρὰ μας, καὶ στὸ τέλος τοῦ εἶπε:

— Θὰ πετάξωμε μαζὶ καὶ κοίτα νὰ κάμνης ὅτι καὶ ἐγώ. Ἄλλὰ προσοχή! Οὔτε νὰ πετᾷς χαμηλά, κοντὰ στὴ θάλασσα, γιὰτὶ ἡ ὑγρασία τῆς θὰ κάμη τὰ πτερά σου βαριά, καὶ οὔτε πάλι νὰ πετᾷς πολὺ ψηλά, κοντὰ στὸν ἥλιο, γιὰτὶ ἡ ζέστη του θὰ λυώσῃ τὸ κερὶ καὶ θὰ πέσῃ στὴ θάλασσα.

Μὲ αὐτὰ τὰ λόγια ἐπέταξαν καὶ ὁ Δαίδαλος διαρκῶς ἐκοίταζε ὀπίσω του, ἂν ἤρχετο ὁ Ἴκαρος. Ἀνέβαιναν, ἀνέβαιναν οἱ δύο των ὄλο καὶ ψηλότερα, ὄλο καὶ μακρύτερα ὡς που στὸ τέλος ἐλησμόνησε ὁ Ἴκαρος τί τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του καὶ ἐπέταξε ἀκόμη πιὸ ψηλά, κοντὰ στὸν ἥλιο. Τὸ κερὶ ἔλυωσε καὶ σὰ σαῖτα ἔπεσε τὸ ὠραῖο παλληκάρι μέσα στὴ θάλασσα.

Τώρα φαντάζεσθε ὄλοι σας πόσο ἔκλαυσε ὁ πατέρας του. Ἄλλὰ καὶ οἱ νεράιδες τὸν ἔκλαυσαν πολὺ καὶ ἐσκέπασαν τὸ κορμί του μὲ ἀφροὺς ἀπὸ τὰ δάκρυά των.

Αὐτὸ τὸ μέρος τῆς θάλασσας ὡς σήμερα λέγεται Ἰκάριον πέλαγος, γιὰ νὰ θυμοῦνται οἱ ἄνθρωποι τὸ πῶς ἐχάθηκε ὁ Ἴκαρος.

— Αὐτὸ εἶναι ὄλο; ἐρώτησε ἡ κίσσα.

— Δὲν σοῦ ἔφθασε, κυρία; ἀπάντησε πειραγμένη ἡ κουκουβάγια καὶ ἐξανάκλεισε τὰ μάτια τῆς γιὰ νὰ ξεκουρασθῆ ἀπὸ τὸν κόπο τῆς.

— ὦ! ὦ! εἶπεν ἡ σουσουράδα. Αὐτὰ ὄλα εἶναι

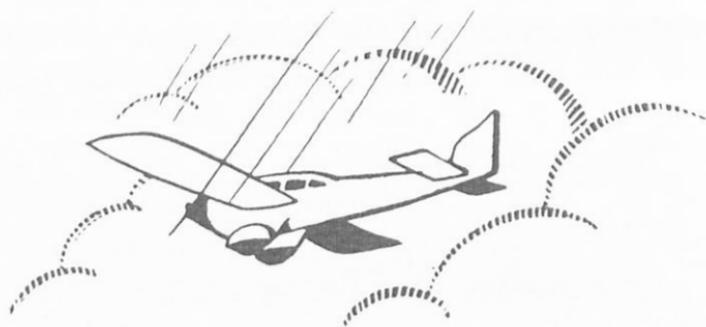
φαντασίες τῆς κουκουβάγιας. Τέτοιο πράγμα ποτὲ δὲν ἐσυνέβηκε.

Ἄλλὰ ἡ κουκουβάγια ἐκοιμάτο καὶ δὲν τὴν ἄκουσε.

3. Τὸ ἀεροπλάνο.

Αὐτὴ τὴ στιγμή ἀκούσθησαν τὰ χαρούμενα γέλια τῶν παιδιῶν πὺ ἐσχολοῦσαν. Τὰ σπουργιτάκια τῆς συντροφιάς ἐπέταξαν ἀμέσως γιὰ νὰ πᾶνε νὰ τὰ ἰδοῦν καὶ τὰ ἄλλα τὰ πουλιὰ ἄρχισαν τώρα ὅλα μαζί τὸ τραγούδι τῆς ἀνοιξῆς πὺ ὅλα των τὸ ἤξεραν πολὺ καλά.

Ἐξαφνικὰ ἓνα βρρ... ἀκούσθηκε ἀπὸ πέρα καὶ εἶδαν κάτι μαῦρο καὶ μεγάλο νὰ πετᾷ ψηλά. Ἦτο κανένα παράξενο πουλι πὺ κανένας των ὡς τώρα δὲν τὸ εἶχε ἰδῆ;

Ὁ θόρυβος ἐμεγάλωνε ὀλοένα καὶ ρρρ... νά, ἐπέρασε τὸ μεγάλο μαῦρο πράγμα ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια των.

— Εἶχε πτερά, μεγάλα πτερά! εἶπε τρομαγμένος ὁ τσαλαπετεινός.

— Καὶ ἐγὼ ἐτρόμαξα πολὺ, εἶπεν ἡ τσίγλα. Γιὰ νὰ συνέλθω πρέπει κάτι νὰ τσιμπήσω!

Αὐτὴ τὴ στιγμή ἦλθε λαχανιασμένο ἓνα σπουργιτάκι.

— Ξέρετε τί ἦτο; εἶπε. Ἦτο ὁ ἄνθρωπος-πουλί.

— Ἀδύνατο, εἶπεν ὁ τσαλαπετεινός.

— Τὸ ἄκουσα νὰ τὸ λέγουν τὰ παιδιὰ, εἶπε τὸ σπουργιτάκι. Μάλιστα εἶπαν καὶ ἓνα ὄνομα. Σταθῆτε νὰ τὸ εὔρω. Ἄε... ἀερο... ἀεροπλάνο!

— Χοῦ, χοῦ, ἔβηξε ἡ κουκουβάγια, ἀνοίγοντας τὸ ἓνα μάτι της. Ἦτο ἀληθινὴ ἡ ἱστορία μου; Στὸ τέλος, φαίνεται, ἔμαθε νὰ πετᾷ ὁ ἄνθρωπος. Ἀπὸ τώρα πιά καὶ ἔπειτα, ἐκατάλαβα, δὲν θὰ ἔχω ἡσυχία νὰ κοιμοῦμαι. Τουλάχιστο νὰ κοιμηθῶ τώρα. Ἐξαναδίπλωσε τὰ πτερά της καὶ ἐξαναρουχάλισε.

4. Ἐμεῖς θὰ γίνωμε οἱ κύριοι στὸν ἀέρα.

Τὸ ἀεροπλάνο ἀνέβαινε ὀλοένα ψηλότερα. Τώρα ἔχαμνε γύρους ἐπάνω ἀπὸ τὸ δάσος καὶ ἔπειτα ἀνέβηκε καὶ πιὸ ψηλὰ ὡς που τὰ πουλιὰ τὸ ἔχασαν ἀπὸ τὰ μάτια των.

Ἄν ὅμως τὰ πουλιὰ δὲν τὸ ἔβλεπαν πιά, τὸ ἔβλεπε ὅμως κάποιος ἄλλος, ὁ μπάρμπα-Βοριᾶς ἀπὸ τὴν κορυφὴ ἑνὸς βουνοῦ ποῦ ἦτο κουρνιασμένος μὲ τὸ ροῦχο του σφικτὰ διπλωμένο γύρω του.

— ὦ, ὦ, ἄνθρωποι ἐδῶ ψηλά! Τί θέλουν αὐτοὶ ἐδῶ; Δὲν ξέρουν ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ βασιληᾶς στὸν ἀέρα; Ἐγὼ ὀρίζω τὰ σύννεφα, ἐγὼ διατάζω τὰ κύματα τῆς θάλασσας. Ἐγὼ σέρνω ὀπίσω μου καὶ τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη καὶ τὸν ἄμμο καὶ τὸ χῶμα καὶ τὸ νερὸ καὶ τὴ

φωτιά. Και οί άνθρωποι θέλουν νά πετάξουν χωρίς νά μὲ ρωτήσουν;

Ἐξεδίπλωσε τὸ ροῦχο του, ἐφούσκωσε τὸ στόμα του καὶ ἄρχισε νά φυσᾷ καὶ νά σφυρίζη.

Τὰ δένδρα μέσα στὸ δάσος ἐλύγιζαν καὶ ἐκαμπούριαζαν καὶ τὰ κλαδιά των ἔσπαναν. Μεγάλες βαλανιδιὲς ἐξερορίζωνονταν καὶ ἔπεφταν στὴ γῆ.

Στὴ θάλασσα ἐσηκώθησαν κύματα καὶ τὰ μικρὰ πλοῖα ἐκουινῶντο σὰν καρυδότσουφλα καὶ τὰ καράβια μὲ τὰ πανιὰ ἔγερναν στὸ ἓνα των πλευρὸ καὶ ἔλεγες ὅτι θὰ ἐβούλιαζαν ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή.

Καὶ οἱ φωτιὲς στὰ τζάκια ἀναψαν καὶ ὁ καπνὸς των ἔβγαινε πυκνὸς πυκνὸς σὰ μαῦρο σύννεφο.

Ὁ ἀγέρας ὄρμησε καὶ ἐπάνω στὸ ἀεροπλάνο. Ἐκτυποῦσε τὸν ἔλικα, τὰ περὰ, τοὺς ἀνθρώπους του. Ἀλλὰ αὐτὸ ἐπάλαιε μὲ τὴ φουρτούνα καὶ ἐπροσπαθοῦσε νά κατεβῆ σιγὰ σιγὰ στὴ γῆ. Νά, τὴν ἔφθανε κιόλας.

Ἐλύσσαξε, ὅταν τὸ εἶδε αὐτὸ ὁ μπάριπα-Βοριᾶς. Τέτοια ἀντοχὴ ποτὲ δὲν τὴν ἐπερίμενε! Τί; οἱ ἄνθρωποι θὰ εἶναι δυνατώτεροι ἀπὸ τὴν ἀφεντιά του; Ποτέ, ποτέ!. Καὶ οὐρλιάζοντας ἀπὸ θυμὸ ἄδραξε καὶ ἄρπαξε ἀπὸ τὸ ἀεροπλάνο τὸ ἀριστερό του τὸ περὸ.

Ἐνα κράκ... ἀκούσθηκε καὶ ἔπειτα φωνὲς καὶ τὸ ὑπερήφανο πουλὶ ἐσωριάσθηκε στὴ γῆ.

Ὅμως μέσα ἀπὸ τὸ συντριμμένο ἀεροπλάνο ἐσηκώθηκε ὁ πιλότος, ἂν καὶ πληγωμένος στὸ κεφάλι. Εἶδε καλὰ καλὰ γύρω του ὅλη τὴ ζημιὰ καὶ εἶπε:

— Θὰ φτιάξωμε ἓνα νέο ἀεροπλάνο, καλύτερο καὶ δυνατώτερο ἀπὸ αὐτό. Καὶ θὰ ἐξακολουθήσωμε νά πολεμοῦμε, ὡς πού νά γίνωμε μιὰ μέρα ἐμεῖς οἱ κύριοι στὸν ἀέρα.

Ἐλεύθερα.

Ὅπου γυρίσης τὸ μάτι σου, βλέπεις πρασινάδα, στρωμένα τὰ χαμομήλια καὶ τὶς μαργαρίτες καὶ τὰ ἄλλα τὰ λουλούδια. Καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀνθισμένα δένδρα.

Καὶ ἐπάνω σ' αὐτὴ τὴν πλούσια βλάστηση βόσκουν, πηδοῦν καὶ παίζουν ἐλεύθερα καὶ χαρούμενα τὰ ζῶα τῶν χωρικῶν. Ἄγελάδες, βόδια, ἄλογα, πρόβατα, μουλάρια καὶ γαϊδουράκια. Σωστὴ ἑορτή!

Τὰ ἄλογα κυνηγοῦνται μὲ τὰ γαϊδουράκια. Οἱ ἀγελάδες τρέχουν μὲ σηκωμένες τὶς οὐρὲς καὶ παίζουν μὲ τὰ μοσχαράκια τῶν πού πηδοῦν γύρω τῶν.

Σήμερα δὲν ἔχει οὔτε σαμάρι, οὔτε ζυγό. Εἶναι ὅλα τῶν ἐλεύθερα καὶ χαρούμενα.

— Ἄς διασκεδάσωμε, λέγουν, αὐτὴ τὴν ὠραία ἡμέρα. Ἄς χαροῦμε αὐτὴ τὴν ἐλευθερίαν μας. Ἀπόψε θὰ μᾶς κλείσουν στὸ στάβλο. Αὔριο θὰ μᾶς ζεύσουν πάλι καὶ θὰ μᾶς φορτώσουν.

Τὰ βόδια μουγκρίζουν, γιουχατίζουν τὰ γαϊδουράκια καὶ κουνοῦν τὶς οὐρὲς τῶν, χρεμετίζουν τὰ ἄλογα.

Ἐπάνω ὁ ἥλιος φέγγει καὶ τὰ πουλιά, πού πετοῦν ἐλεύθερα ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν, καλημερίζουν τὰ ζῶα, πού καὶ αὐτὰ εἶναι σήμερον ἐλεύθερα!

* * *

Πολλὰ παιδιὰ περπατοῦν στὴν ἄκρη στὸ λειβάδι, γιὰ τὸ φοβεῖνται ὅλα αὐτὰ τὰ μεγάλα ζῶα.

Ἄλλά, νά, περνᾷ κοντὰ τῶν μιὰ ἀγελάδα ἀσπρόμαυρη. Τί ὠραία πού εἶναι καὶ πόσο ἡμερη!

Ὁ Μίμης παίρνει θάρρος καὶ θέλει νὰ παίξῃ μὲ

ένα γαϊδουράκι. Ἄλλὰ ἐκεῖνο δὲν σηκώνει τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὸ φαγί. Κινεῖ μόνο τὰ αὐτιά του δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ διώχνει μὲ τὴν οὐρά του τὶς μύγες ἀπὸ τὰ πισινά του πόδια.

Ὁ Μίμης, μὰ καὶ δυό, σκαρφαλώνει στὴ στιγμή ἐπάνω του. Τὸ γαϊδουράκι σηκώνει τὸ κεφάλι του μὲ θυμό, σὰ νὰ τοῦ λέγη: «Καὶ σὺ ἀκόμη μὲ φορτώνεσαι καὶ δὲν μὲ ἀφήνεις νὰ χαρῶ καὶ ἐγὼ μὴν ἡμέρα ἐλεύθερη; Κατέβα, γιατί θὰ σὲ ρίξω». Καὶ κτυπᾷ θυμωμένο τὸ δεξί του πόδι.

Ὁ Μίμης ὅμως δὲν καταλαβαίνει, φαίνεται, τὴ γλῶσσα πὺ μιλοῦν τὰ γαϊδουράκια καὶ δὲν κατεβαίνει. Ἐξαφνα τὸ γαϊδουράκι σηκώνει τὰ πίσω πόδια του καὶ ὁ Μίμης ξαπλώνεται φαροδὺς πλατὺς ἐπάνω στὸ γρασίδι.

Ὁ Τζίτζικας.

Κάτω ἀπὸ τὸ δένδρο ἦτο μιὰ μυρμηκοφωλιά. Μυρμηγία ἐπὶ γαῖαν καὶ μυρμηγία ἤρχοντο. Ἐκουβαλοῦσαν ἀδιάκοπα στὴ φωλιά των ὅσα σποράκια εὔρισκαν καὶ ἐγέμιζαν τὶς ἀποθήκες των. Ὅταν ἐσυναντιῶντο στὸ δρόμο των, ἀγγίζοντο μὲ τὶς κεραῖες των σὰ νὰ ἔλεγαν κανένα μυστικὸ καὶ πάλι ἐξεκινοῦσαν γρήγορα γιὰ νὰ κερδίσουν τὸ χαμένο καιρὸ.

Ἐνα μεσημέρι ἄκουσαν τὸ τζίτζικα στὴ γειτονιά.

— Ἄ, ἄ, μᾶς ἦλθε καὶ ὁ τραγουδιστής. Τώρα, παιδιά, θὰ δουλεύουμε μὲ μουσική, εἶπαν καὶ ἐγέλασαν.

Ὁ ἀρχιμύρμηγκας ὅμως, ἕνας μεγάλος μύρμηγκας μὲ περὰ, ἐστάθηκε θυμωμένος στὰ πίσω πόδια του ἐπάνω σὲ ἕνα σπειρὶ κριθάρι καὶ τοῦ ἐφώνησε πολὺ δυνατὰ γιὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ ὁ τζίτζικας.

— Ἐ, κὺρ τζίτζικα. Ἐμεγάλωσες, βλέπω, ἀλλὰ γνώση δὲν ἔβαλες. Ὁ νοῦς σου εἶναι πάντα στὸ τραγούδι.

— Αμὴ σὰν ἐσᾶς τὰ κουτομυρμήγκια, τοῦ ἀπάντησε ὁ τζιτζικας, πὸν ἀπὸ τὸ πρωτὶ ὥς τὸ βράδυ δουλεύετε μὲ χέρια καὶ μὲ πόδια; Θὰ πεθάνετε, χωρὶς νὰ μάθετε οὔτε ἓνα τραγούδι! Ζωὴ εἶναι αὐτή; καὶ ἔβγαλε τὴ γλῶσσα του καὶ τοὺς ἐπερίπαιξε.

— Περιπαίξεις κιόλας, αἱ; Ἔννοια σου, μεθαύριο, ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ χειμώνας, σοῦ δείχνω ἐγώ, εἶπεν ὁ μύρμηγκας, τοῦ ἐγύρισε τὴν πλάτη του καὶ ἄρχισε πάλι νὰ σπρώχνῃ τὸ σπειρὶ τοῦ κριθαριοῦ.

Κοντὰ σὴν θάλασσα.

Ἡμέρες τώρα χαίρονται τὰ παιδιά. Θὰ κατεβούν στὴ θάλασσα ἐκδρομὴ τὸ Σάββατο, εἶπεν ὁ δάσκαλός των.

Ἐπὶ τέλους! ἦλθε τὸ Σάββατο. Ξεκινούν μὲ σουστες. Πῶς γελοῦν καὶ πῶς χαίρονται!

Νά ἓνα πράσινο χωράφι. Νά καὶ ἄλλο. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μικρὰ σπιτάκια. Ὅλα τοὺς φαίνονται ὅτι φεύγουν ὀπίσω, σπίτια, χωράφια, δένδρα, λειβάδια.

Νά καὶ ἓνα κοπάδι πού τρομάζει καὶ φεύγει ἀπὸ τὸ δρόμο. Τώρα γυρίζει ὁ δρόμος. Ἐνα κάρο ἔρχεται φορτωμένο. Ἐπέρασε καὶ αὐτό. Πλησιάζουν σὲ ἓνα μικρὸ δασάκι. Δένδρα μεγάλα, δένδρα μικρά, ἔπειτα θάμνοι πολλοί.

Νά ἐπὶ τέλους καὶ ἡ θάλασσα. Πῶς γυαλίζει!

Σὲ λίγο φθάνουν στὴν ἀκρογιαλιά. ὦχ! Ἄναπνέουν βαθιὰ τὴν ἀρμύρα τῆς θάλασσας καὶ κτυποῦν τὰ χέρια των ἀπὸ χαρά.

* * *

Τώρα περπατοῦν κοντὰ στὴ θάλασσα. Τὰ κυματάκια τῆς φθάνουν καὶ ἀπλώνονται ἓνα ἓνα στὸν ὀλόστροτο τὸν ἄμμο καὶ φέρνουν φύκια πράσινα, σταχτιά, καὶ τὰ ἀπλώνουν ἐπάνω στὴν ἀμμουδιά.

Τὰ παιδιά μαζεύουν ἓνα σωρὸ κοχύλια καὶ ὠραῖα χρωματιστὰ χαλίκια. Φτιάνουν μὲ αὐτὰ σπιτάκια, κάστρα, φούρνους. Τὰ χαλοῦν καὶ πάλι τὰ ξαναφτιάνουν.

Ὁ Τάκης ἀνοίγει μὲ τὰ χέρια του ἓνα βαθὺ πηγάδι καὶ εὐρίσκει νερὸ ἀρμυρὸ καὶ τὸ μαζεύει μὲ ἓνα μεγάλο κοχύλι πού τὸν ἔχει γιὰ κουβᾶ.

Τὰ κορίτσια παίζουν κυνηγητὸ ἐκεῖ στὴν ἄμμου-
διά. Τί ἀστεῖα ποὺ εἶναι! Τὰ πόδια των βουλιάζουν
στὸν ἄμμο, καθὼς τρέχουν καὶ πέφτουν στὰ μαλακά!

Ὁ Λευθέρης μαζεύει λιθάρια πλακωτὰ καὶ τὰ ρί-
χνει ἕνα ἕνα στὴ θάλασσα. Μπλούμ! Καὶ τὸ νερὸ κά-

μνει κύκλους μικροὺς, μεγαλύτερους, μεγαλύτερους, ἴδια
ψωμάκια. Καὶ ἀρχίζουν ὅλα τὰ ἀγόρια νὰ παίζουν τὰ
πλακάκια καὶ πολεμοῦν ποῖο νὰ φθάσῃ πιὸ μακριά.
Μπλούμ, μπλούμ, μπλούμ.

Ἐπέεασαν. Στὴ θάλασσα πεινᾶ κανένας γρή-
γορα. Ἄνοιξαν τὰ καλάθια των καὶ τρώγουν καὶ κοι-
τάζουν τοὺς γλάρους, ποὺ ἄσπροι ἄσπροι κλωθοπετοῦν
ἄλλοι ψηλὰ καὶ ἄλλοι χαμηλά.

— Τί τρώγουν οἱ γλάρου; ἐρωτᾷ ὁ Θανάσης.

— Προσέξτε τους και θὰ ιδῆτε, εἶπεν ὁ δάσκαλος των.

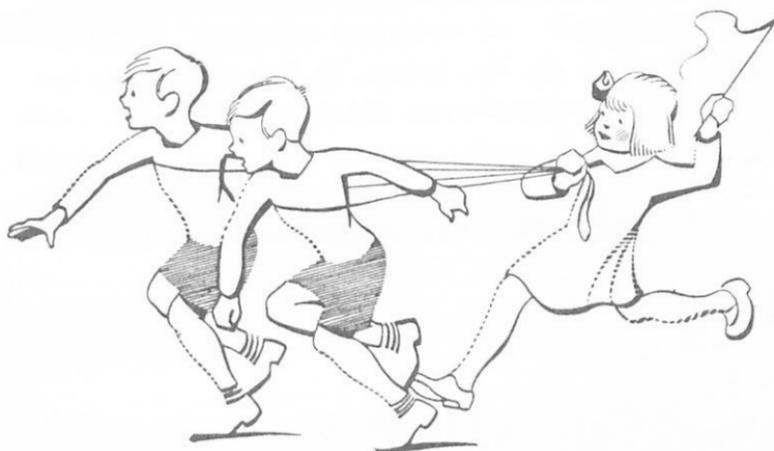
Νά τος ἓνας πού ζυγιάζει τὰ πτερά του ἐπάνω στὰ νερά. Κατεβαίνει μὲ ὀρμή. Νά, ἐβούτηξε τὴ μύτη του στὸ νερό. Στὴν ἄκρη τῆς σπαρταρᾶ τώρα τὸ ψαράκι. Πάει, τὸ ἔχαψε.

— Ἔτσι οἱ γλᾶροι τὰ τρώγουν τὰ ψαράκια, εἶπεν ὁ δάσκαλος των. Χωρὶς ἀλεύρωμα, χωρὶς τηγάνισμα, ὠμά. Καὶ ἐγέλασαν ὅλοι των.

* * *

Καὶ πόσα ἄλλα παιχνίδια ἔπαιζαν τὸ ἀπόγευμα!

— Νὰ παίξωμε και τὰ ἀμάξια. Νά, ἐδῶ ἔχει ἐλεύθερο χῶρο, εἶπεν ὁ Γιάννης μὴ στιγμῆ.

Ἄλλὰ ἐδῶ ἐμάλωσαν. Τὰ κορίτσια ἤθελαν νὰ εἶναι οἱ ἀμαξάδες, τὰ ἀγόρια ἤθελαν καὶ αὐτὰ νὰ εἶναι οἱ ἀμαξάδες. Τότε ὁ δάσκαλος των τοὺς εἶπε νὰ τὰ παίξουν πολλὰς φορὰς γιὰ νὰ γίνουν ὅλοι των καὶ ἀμάξια καὶ ἀμαξάδες καὶ ἄλογα.

Ἔγιναν πολλὰ ἀμάξια στὴ γραμμὴ. Σὲ κάθε ἀμάξι δυὸ παιδιὰ τὰ ἄλογα, ἔπειτα ὁ ἀμαξῆς πὺν ἐκρατοῦσε τὰ χαλινάρια, καὶ ἀπὸ πίσω τέσσαρα παιδιὰ πὺν ἦσαν τὸ ἀμάξι. Χόπ, χόπ, χόπ. Κάθε ἀμάξι ἤθελε νὰ περάσῃ τὸ ἄλλο. Καὶ ἦσαν ἐλαφρά, χωρὶς ρόδες καὶ ξύλα καὶ σίδερα τὰ ἀμάξια αὐτά. Καὶ ἐπετοῦσαν.

Ἐξαφνα ἀκούσθησαν φωνές. Τὸ δεῦτερο ἀμάξι εἶχε πέσει ἐπάνω στὸ πρῶτο. Φοβερὴ σύγκρουση.

Τέσσαρα παιδιὰ εὐρέθησαν στὴ γῆ καὶ ἐπάνω των ἔπεφταν καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀμάξια, καθὼς ἤρχοντο μὲ δύναμη. Τὰ ροῦχα ὅλων ἔγιναν γάλια. Ἄλλὰ τὰ παιδιὰ ἐγελοῦσαν καὶ ὅταν ἐσηκώθησαν, ἐξανάρχισαν τὸ παιχνίδι μὲ περισσότερη ὄρεξη.

Ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ κατεβαίνει, ἡ θάλασσα ἔγινε σκορρότερη. Ἐπῆρε ἀεράκι καὶ κόμνει δροσοῦλα.

Ἐμάζευσαν τὰ πράγματά των καὶ ἐξεκίνησαν. Ἐγύρισαν ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο. Τὰ ἴδια μέρη εἶδαν πάλι. Ἄλλὰ τώρα τοὺς φαίνονται ἀλλιότιστα. Εἶναι ὅμως κουρασμένα καὶ τὰ παιδιὰ καὶ δὲν ἔχουν τὴ ζωηρότητα πὺν εἶχαν τὸ πρῶτ.

Τὸ βράδυ ὅλοι των ἐκοιμήθησαν ἐνωρίς-ἐνωρίς.

Τί εἶμαι;

Τέσσαρ' ἀδέρφια εἶμαστε κ' εἶμαστε ὅλα ἴδια.

Ὅλοι ἀγαποῦμε ἀπὸ καρδιά κάθε λογῶν παιχνίδια.

Ἐνας τὸν ἄλλο κυνηγᾷ κ' εἶναι μεγάλο θάμα

ποτὲ πὼς δὲν πιανόμαστε κι ἄς τρέχωμε κι ἀντάμα!

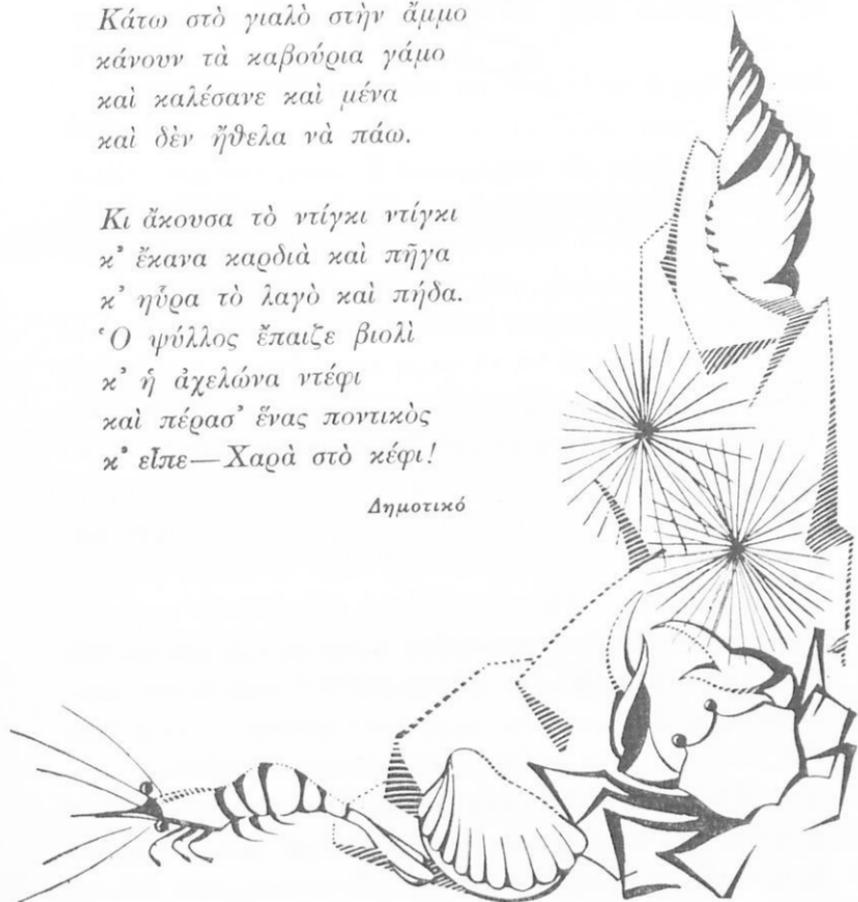
Μ. Κλεάνθους-Παπαδημητρίου

Τὰ καβούρια κάνουν γάμο.

Κάτω στὸ γιαιὸ σὴν ἄμμο
κάνουν τὰ καβούρια γάμο
καὶ καλέσανε καὶ μένα
καὶ δὲν ἤθελα νὰ πάω.

Κι ἄκουσα τὸ ντίγκι ντίγκι
κ' ἔκανα καρδιά καὶ πῆγα
κ' ἤῤα τὸ λαγὸ καὶ πῆδα.
Ὁ φύλλος ἔπαιζε βιολί
κ' ἡ ἀχελώνα ντέφι
καὶ πέρασ' ἕνας ποντικὸς
κ' εἶπε—Χαρὰ στὸ κέφι!

Δημοτικὸ

Εὖ δάσος.

Ἡ κυρὰ Γιάννενα μαζεύει στὸ περιβόλι τῆς ἀπὸ τὸ πρῶτὶ λαχανικά, γιὰ νὰ τὰ φέρῃ στὴν ἀγορά. Αὐτὴ εἶναι τὴν ὥρην καὶ πατέρας καὶ μητέρα γιὰ τὰ δύο παιδιὰ τῆς τὸ Μῆτσο, 7 χρονῶν, καὶ τὴ Στυλιανίτσα, ἀκόμη μικρότερη. Τὰ παιδιὰ τῆς ποῦ νὰ τὰ ἀφήσῃ σήμερα; Τὰ ἐφόρτωσε ἐπάνω στὸ γαϊδουράκι των καὶ ἦλθαν ὅλοι των ἀπὸ τὸ πρῶτ.

Τὸ περιβόλι των εἶναι δίπλα στὸ δάσος.

Τὰ παιδιὰ ἔπαιζαν πρῶτα μέσα στὸ περιβόλι των καὶ ἔπειτα ἐμβῆκαν στὸ δάσος γιὰ νὰ μαζεύσουν λουλουδάκια. Ἐκαμαν δύο ὠραῖες ἀνθοδέσμες καὶ ἐκάθισαν κάτω ἀπὸ ἓνα πεῦγκο γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν.

Ἄλλα των γύρω ἦσαν ἤσυχα. Τὸ ἀεράκι ἐφυσοῦσε στὰ δένδρα. Φρο, ἀκούοντο τὰ πουλιὰ ποῦ ἐπετοῦσαν ἀπὸ κλαδί σὲ κλαδί.

Τὰ παιδιὰ κουρασμένα ἀπὸ τὸ παιχνίδι τῶν ἔκλεισαν τὰ ματάκια τῶν καὶ ἀποκοιμήθηκαν.

Αὐτὴ τὴ στιγμή ἀκούσθηκε θόρυβος μέσα ἀπὸ τὰ κλαριά καὶ ἤλθαν τρεχᾶτα τρία λαγουδάκια, πού εἶχαν τὴ φωλιά τῶν σ' ἐκεῖνο τὸ πεῦκο. Ἐτρομάξαν, ὅταν εἶδαν τὰ παιδιὰ, καὶ ἐστάθηκαν μὲ τεντωμένα αὐτιά.

— Δύο ἄνθρωποι! εἶπε τὸ ἓνα λαγουδάκι. Χωρὶς ἄλλο θὰ εἶναι κυνηγοί.

Τὸ μικρότερο λαγουδάκι ἄρχισε νὰ κλαίῃ. «Νὰ φύγωμε, νὰ φύγωμε», ἔλεγε, «θὰ μᾶς σκοτώσουν οἱ κυνηγοί».

— Γιὰ σταθῆτε νὰ ἰδῶ καὶ ἐγώ, εἶπεν ἡ μητέρα τῶν, πού εἶχε φθάσει ἐκεῖνη τὴ στιγμή. Ἐγὼ τοὺς γνωρίζω καλὰ τοὺς κυνηγούς. Ἐπαραμέρισε τὰ χαμόκλαδα ἐστάθηκε στὰ πίσω τῆς πόδια καὶ ἐπέρασε πρῶτα τὰ αὐτιά τῆς καὶ ἔπειτα τὸ κεφάλι τῆς.

— Μπά, μὴ φοβᾶσθε! Δὲν εἶναι κυνηγοί. Εἶναι δυὸ παιδιὰ πού ἐξάπλωσαν νὰ κοιμηθοῦν. Σὲ ὀλίγο θὰ ξυπνήσουν.

— Ἐγὼ ἐνύσταξα, ἔλεγε τὸ μικρὸ λαγουδάκι, θέλω νὰ κοιμηθῶ. Λιῶξε τα, μητέρα. Καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

Ἐνα πουλάκι, ἐπάνω ἀπὸ τὸ πεῦκο, τὸ ἄκουσε καὶ εἶπε.

— Ἐννοια σου, ἐγὼ θὰ τὰ ξυπνήσω. Καὶ μὲ τὸ ράμφος του ἔκοψε ἓνα μικρούτσικο κουκουνάρι καὶ τὸ ἔρριξε στὰ πόδια τῆς Στυλιανίτσας. Ἀλλὰ τὸ κοριτσάκι ὄνειρεύετο ὅτι ὁ ἀδελφός τῆς τῆς ἔρριχνε στὴν ποδιά τῆς κεράσια ἀπὸ μιὰ κερασία καὶ δὲν ἐξύπνησε.

Τότε ἡ λαγίνα εἶπε στὸν ἄνεμο.

— Φύσηξε, σὲ παρακαλῶ, μὲ δύναμη γιὰ νὰ ξυπνήσης τὰ παιδιὰ. Καὶ ὁ ἄνεμος ἐφύσηξε δυνατά. Ἀλλὰ τὰ παιδιὰ ὄνειρεύοντο ὅτι ἦτο χιόνι καὶ ἐκρύωναν. Ἐμά-

ζευσαν στὸν ὕπνο των τὰ ρουῖχα των καὶ ἐγύρισαν ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ πλευρό.

Τότε ἡ λαγίνα ἐπαρακάλεσε τὸν ἥλιο.

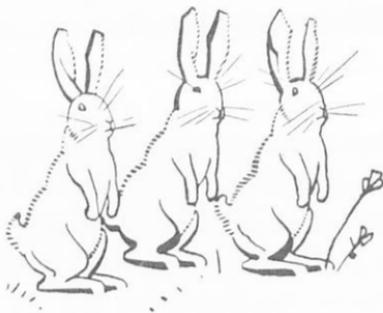
— Σὲ παρακαλῶ, ἥλιε μου, ρίξε μιὰ καυτερὴ ἀκτίνα ἐπάνω στὰ παιδιά καὶ ξύπνησέ τα. Καὶ ὁ ἥλιος ἔριξε μιὰ καυτερὴ ἀκτίνα. Ἄλλὰ τὰ παιδιά ὄνειρεύοντο ὅτι τὰ ἐσκέπαζε ἡ μανούλα των ζεστὰ ζεστὰ καὶ ἐκοιμήθηκαν βαθύτερα.

Ἡ κυρὰ λαγίνα εἶχε ἀπελπισθῆ. Ἐκείνη τῆ στιγμὴ ἐπερνοῦσε ἀπὸ ἐπάνω των ἓνα στακτὶ σύννεφο. Ἡ λαγίνα δακρυσμένη τοῦ εἶπε.

— Σὲ παρακαλῶ, σύννεφό μου, στάσου μιὰ στιγμὴ καὶ ρίξε στὸ πρόσωπο τῶν παιδιῶν λίγη βροχούλα. Ἴσως καὶ ξυπνήσουν! Τὸ σύννεφο ἔρριξε λίγες δυνατὲς σταγόνες βροχῆ, κρύες κρύες, ἐπάνω στὰ παιδιά καὶ ἐκεῖνα ἐτινάχθηκαν καὶ ἐξύπνησαν.

— Μπά! ἐκοιμηθήκαμε, εἶπαν, καὶ ἔτριψαν τὰ μάτια των. Ἐπῆραν τὶς ἀνθοδέσμες των καὶ ἐπέστρεψαν στὸ περιβόλι των.

Ὅπισω των τὰ λαγουδάκια ἐχόρευαν. Καὶ τὸ μικρὸ πουλάκι ἐπάνω στὸ δένδρο ἐγελοῦσε καὶ αὐτὸ ἀπὸ καρδιά.

Τὸ δέντρο.

Τὸ δέντρο ὑψώνεται πανέμορφο
καὶ πρασινίζει κι εὐωδιάζει.
Τ' ἄνθη, τὰ φύλλα καμαρώνομε.
Τὴν ρίζα ποῖος τὴ λογαριάζει;

Μὰ ἐκείνη ταπεινὴ κι' ἀθώορητη
— Μάννα γεμάτη καλωσύνη—
'Απὸ τὴ σάρκα, ἀπὸ τὸ αἷμα της
Τὴν ὁμορφιὰ τοῦ δέντρου δίνει.

Γ. Δροσίνης

Ἡ Ἀγεωῶ καὶ ὁ Σκαντζόχοιρος.

Ἐνα βράδυ ὁ σκαντζόχοιρος ἐβγήκε νὰ πάρῃ τὸν ἀέρα του. Ἐκείνη τὴν ὥρα τὰ πουλιά εἶχαν εἰπῆ τὸ βραδινὸ τους τραγούδι καὶ ἐκούρνιαζαν νὰ κοιμηθοῦν. Ὅταν τὰ εἶδε ὁ σκαντζόχοιρος, τὰ ἐφώνασε.

— Τί ἀνόητα πού εἶσθε ἐσεῖς τὰ πουλιά! Πηγαίνετε νὰ κοιμηθῆτε ἴσα ἴσα τὴν ὥρα πού δροσιζει καὶ εἶναι εὐχάριστα!

— Καὶ ἐγὼ πάλι ἀποροῶ πῶς μπορεῖς ἐσὺ νὰ ζῆς κρυμμένος ὅλη τὴν ἡμέρα χωρὶς νὰ βλέπῃς τὸ λαμπρὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τοῦ ἀπάντησε μιὰ ζωηρὴ τίγλι.

— Ἐμένα ἢ δουλειά μου εἶναι τὴ νύκτα. Τότε βγαίνω νὰ εὔρω τίποτε νὰ φάγω.

— Καὶ τί εὐρίσκεις τὴ νύκτα νὰ φάγῃς;

— Τί εὐρίσκω; ἂν ἀπαντήσω φίδι, τότε σοῦ λέγω τί εὐρίσκω.

— Φίδι; καὶ δὲν τὰ φοβᾶσαι τὰ φίδια;

— Τί ἀνάγκη τὰ ἔχω; Ἄς εἶναι καλὰ τὰ ἀγκάθια μου. Ἄκου νὰ ἰδῆς τί ἔφτιαξα προχθὲς σὲ μιὰν ὀχιά. Τὴν ξέρεις τὴν ὀχιά, αὐτὸ τὸ φίδι τὸ φαρμακερὸ. Ἐπερνοῦσε ἀπὸ κοντά μου. Ἐπήγαινε νὰ φάγῃ πουλιά. Τὴν ἄφησα νὰ περάσῃ καί, χράπ, τῆς ἀρπάξω τὴν οὐρά. Ἀμέσως ἔπειτα ἐκολουριάσθηκα, ἀφῆκα γύρω γύρω ὅλα μου τὰ ἀγκάθια ὀρθὰ καὶ ἔκαμα τὸν ψόφιο. Οὔτε μιλιὰ, οὔτε λαλιά.

Γυρίζει τότε αὐτὴ ἀγριευμένη καὶ ρίχνεται ἐπάνω μου γιὰ νὰ μὲ καταβάλλῃ καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν οὐρά της. Ἐκτυποῦσε, ἐκτυποῦσε, καὶ ὅλο ἐμάτωνε τὸ κορμί της, ὡς πού ἐψόφησε.

— Χμ; ἔκαμε ἢ τσίγλα. Καλὰ τὰ φίδια. Ἄν σὲ ἀπαντήση ὁμως καμμιά ἀλεποῦ;

— Ἄς δοκιμάση. Τὰ ἀγκάθια μου τὰ ἔχω καὶ γι' αὐτή.

— Ἐ! τὸν κανησιάρη! Ξέρεις ὁμως τί ἐκατάφερε προχθὲς μιὰ ἀλεποῦ σὲ ἓνα σκαντζόχοιρο;

— Ὅχι δὲν ξέρω, εἶπε ἀπορώντας ὁ σκαντζόχοιρος.

— Αἶ, ἄκουσε λοιπὸν νὰ σοῦ εἰπῶ καὶ τότε πιά δὲν θὰ κανησιάρησαι. Σὰν εἶδε, πού λές, ἡ ἀλεποῦ τὸ σκαντζόχοιρο τυλιγμένο σὰν κουβάρι, τὸν ἔσπρωξε μὲ τὰ πόδια τῆς καὶ τὸν ἔρριξε μέσα στὸ ρυάκι. Ὁ σκαντζόχοιρος ἐξαφνίσθηκε καί, καθὼς ἐπῆγε νὰ ξετυλιχθῆ καὶ ἔβγαλε τὴν μύτη του γιὰ νὰ ἰδῆ τί τρέχει, τὸν ἄρπαξε ἡ ἀλεποῦ καὶ τὸν ἐσκότισε.

— Ἐγὼ ὁμως ξέρω νὰ σοῦ εἰπῶ μιὰν ἄλλην ἱστορία γιὰ ἄλλον ἓνα σκαντζόχοιρο, γιὰ νὰ ἰδῆς τί ἐκατάφερε αὐτὸς πάλι τῆς ἀλεποῦς.

Μιὰ φορὰ πού ἔβρεχε καὶ ἔπεφτε χαλάζι, ἓνας σκαντζόχοιρος εὐρέθηκε στὸ λόγγο καὶ δὲν ἤξερε ποῦ νὰ τρυπώσῃ γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸ χαλάζι. Σὲ ὀλίγο εὐρῆκε μιὰν ἀλεπότρυπα καὶ ἐπῆγε νὰ ἔμβῃ μέσα. Ἀλλὰ ἡ ἀλεποῦ, πού ἦτο μέσα, δὲν τὸν ἄφηνε. Ἐκεῖνος τότε τῆς εἶπε παρακαλώντας νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ βάλῃ τὸ κεφάλι του μόνο μέσα στὴ τρύπα καὶ γιὰ τὸ κορμί του δὲν τὸν ἔμελλε.

Ἡ ἀλεποῦ, μὲ τὰ πολλά, τὸν ἄφησε καὶ ἔβαλε μέσα τὸ κεφάλι του. Ἀλλὰ ὁ σκαντζόχοιρος λίγο λίγο ἔμβαινε καί, ὅταν ἐζύγωνε ἡ ἀλεποῦ, ἐσήκωνε τὰ ἀγκάθια του καὶ τὴν ἐτρυποῦσε. Ἡ ἀλεποῦ τί νὰ κάμῃ; Ἐπαραμέριζε στὴν ἄκρη καὶ ὁ σκαντζόχοιρος ὄλο καὶ ἔμβαινε,

ὥσπου τὰ κατάφερε νὰ πετάξῃ τὴν ἀλεπού ἀπὸ τὴ τρύπα
της καὶ νὰ μείνῃ νοικοκύρης ἐκεῖ μέσα.

Αἶ λοιπὸν, πῶς σοῦ φαίνεται ἐσένα πάλι αὐτὴ
ἡ ἱστορία;

Τὸ ἀηδόνι.

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.

Κάθε κλωνί
καὶ μιὰ φωνή,
σὲ κάθε δέντρο μουσικὴ
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἐκεῖ ποὺ ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ ἴσο,
ἓνα πουλι
μικρὸ λαλεῖ
σὰ νὰ τοὺς λέγῃ: «σωπάτε σεῖς!
Ἐγὼ θὰ τραγουδήσω»!

Σωπάσαν ὅλα... Τὸ μικρὸ
πουλι τ' ἀποστομώνει.
Εἶχαν λαλιὰ
τ' ἄλλα πουλιά,
μὰ ἓνα ἦταν μοναχὸ
ἀπ' ὅλα τοὺς τ' ἀηδόνι.

Α. Βλάχος

Ἡ ζέστη.

— Οὐφ, αὐτὴ ἡ καταραμένη ἡ ζέστη! εἶπεν ἡ Τασούλα σκουπίζοντας τὸ μέτωπό της, ποὺ ἦτο ἰδρωμένο.

Καὶ ἀλήθεια ἔκαμνε πολλὴ ζέστη ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα. Ἦτο τρεῖς τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀπὸ τὰ ἀνοικτὰ παρὰθυρα ἤρχετο ἡ πύρα τοῦ δρόμου μέσα στὴ τάξη των.

Τὰ παιδιὰ ἦσαν ὅλα ξαναμμένα καὶ δὲν εἶχαν καὶ μεγάλη ὄρεξι γιὰ δουλειά. Μερικὰ μάλιστα μόλις καὶ ἐκρατοῦσαν ἀνοικτὰ τὰ μάτια των, γιὰτὶ ἡ μεγάλη ζέστη τοὺς ἔφερνε νύστα.

— Οὐφ, αὐτὴ ἡ ζέστη! εἶπε καὶ πάλι ἡ Τασούλα.

— Θέλεις νὰ εἰπῆς ἡ εὐλογημένη ἡ ζέστη, διόρθωσε ἡ δασκάλισσά των. Ἡ ζέστη, Τασούλα, ὠριμάζει τοὺς καρπούς καὶ δὲν πρέπει νὰ τὴν καταριέσαι γιὰ τὴ μικρὴ ἐνόχληση ποὺ μᾶς δίνει.

— Ἐχετε δίκαιο, εἶπεν ἡ Τασούλα ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ τὴν ὑποφέρω. Καὶ ἔπειτα αὐτὲς οἱ καταραμένες οἱ μύγες!

— Γιὰ τὶς μύγες εἶμαι σύμφωνη μαζί σου. Δὲν ὑπάρχει ἔντομο πιδ μισητὸ καὶ πιδ ἐπικίνδυνο. Πρέπει νὰ τὶς πολεμοῦμε χωρὶς εὐσπλαχνία, γιὰτὶ σέρνουν μαζί των ἓνα σωρὸ ἐπιδημίες καὶ ἀρρώστειες.

Ἡ ζέστη ὅμως εἶναι ἄλλο πράγμα. Αὐτὴ εἶναι δῶρο ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ δὲν πρέπει νὰ ἔχωμε παράπονο, καὶ μάλιστα ὅταν δὲν εἶναι ὑπερβολικὴ, ὅπως ἐδῶ στὸ τόπο μας. Ὑπάρχουν ἄλλοι τόποι ὅπου βρέχει διαρκῶς καὶ ὁ οὐρανὸς εἶναι γκριζὸς τὸν περισσότερον καιρὸ. Καὶ ξέρεις πόσοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ζοῦν σὲ αὐτοὺς τοὺς τόπους, ἔρχονται ἐδῶ σὲ μᾶς, οἱ περιηγηταί, ὅπως τοὺς λέγομε, καὶ χαίρονται τὸν οὐρανὸ μας καὶ μᾶς ζη-

λεύουν για τὸν ἥλιο μας! Ὁ τόπος μας εἶναι σωστός παράδεισος ἐπάνω στὴ γῆ για τὸ ὠραῖο κλίμα της.

Ἡ Τασούλα, ὡς τόσο, ἐξακολουθοῦσε ἀκόμη νὰ σφογγίζη τὸ μέτωπό της.

— Ἀλλὰ καταλαβαίνω βέβαια τὴ γκρίνια σου, Τασούλα, εἶπε πάλι ἡ δασκάλισσα. Κατόπι ἀπὸ τόσους μῆνες ἐργασία εἶσαι πιὰ κουρασμένη. Τὸ ἴδιο εἶναι καὶ οἱ συμμαθητρίδες σου. Μόνο πὸν αὐτὲς δὲν παραπονοῦνται. Ἀκόμη ὀλίγη ὑπομονὴ καὶ φθάνουν οἱ διακοπές. Τότε θὰ ξεκουρασθοῦμε ὅλοι μας καὶ θὰ μᾶς φαίνεται πολὺ ὀλιγώτερη ἢ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ.

— Ἐμένα μοῦ ἀρέσει ἡ ζέστη, εἶπε αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἡ Λένα.

— Βλέπεις; δὲν τὸ ἔλεγα ἐγώ, Τασούλα, ὅτι δὲν πταίει ἡ ζέστη; εἶπεν ἡ δασκάλισσα καὶ ἐχάιδευσε τὴ Τασούλα πὸν ἀκόμη ἀναστέναζε.

Θέρος.

Στὰ χωράφια θερίζουν τώρα οἱ χωρικοί. Τὰ στάχυα ὄριμα, βαριά, μὲ γυρτὲς τὶς φοῦντες, σαλεύουν στὸν ἄνεμο σὰν κύματα. Οἱ τελευταῖες παπαροῦνες κοκκινίζουν ἀκόμη ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μέσα στὰ χωράφια.

Οἱ θεριστὲς θερίζουν μὲ γέλοια καὶ μὲ τραγούδια, οἱ νέοι μὲ ψάθινα μεγάλα καπέλα, οἱ νέες μὲ χρωματιστὰ μανδήλια στὰ μαλλιά.

Τὸ δρεπάνι ἀστράφτει κάθε φορὰ πὸν τὸ τραβοῦν ἐπάνω στὰ λεπτὰ καλάμια. Κόβουν σειρὰ σειρὰ χειροβολιές, κρίτσ, κρίτσ, κρίτσ.

Ἄμα τελειώνη τὸ θέρισμα, κουβαλοῦν τὰ στάχυα στὸ ἀλώνι σὲ μέρος ποὺ νὰ τὸ κτυπᾷ ὁ ἄνεμος, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ τὰ ἀλωνίσουν καὶ νὰ τὰ λυχνίσουν. Στὸ ἀλώνι τὰ ἄλογα σέρνουν τὶς ροκάνες καὶ ἀπὸ κάτω τὸ σιτάρι ξεσπειρίζεται καὶ τὸ καλάμι σπάνει καὶ γίνεται ἄχυρο.

Βράδου βράδου, ὅταν παίρνη τὸ ἀεράκι, γίνεται τὸ λίνισμα. Μὲ τὶς διχάλες σηκώνουν σωρούς ἀπὸ σιτάρι καὶ ἄχυρο μαζί. Τὸ σιτάρι πέφτει βαρὺ καὶ στιβάζεται σὲ μιὰ μεριά καὶ τὸ ἄχυρο τὸ τραβᾷ παραπέρα τὸ ἀεράκι καὶ τὸ σκορπίζει ἀπλωτὸ ἐπάνω στὴ γῆ. Ἔτσι χωρίζεται σὲ ὀλίγη ὥρα τὸ σιτάρι ἀπὸ τὸ ἄχυρο.

* * *

Ἄπὸ τὸ θέρο ὡς τὶς ἐλιές
δὲν ἀπολείπουν οἱ δουλειές.
Εἶν' ὁ θέρος, εἶν' τ' ἀλώνι,
εἶν' ὁ τρύγος ποὺ πληρώνει.

Δημοτικὸ

Θερισμός.

Στὰ χωράφια μεσημέρι, μὲ τὴν ἀπηλιά,
πάνω κάτω οἱ θεριστάδες δρώνουν στὴ δουλειά.
Βλογημένος πάντα ὁ κόπος κι ἡ δουλειὰ τιμῆ,
ὄλη ἡ χώρα περιμένει τὸ γλυκὸ ψωμί.

Δές, στὸν ἥλιο τὰ δρεπάνια λάμπουν περισσά,
χράπ, τὰ στάχυα μεσιτωμένα στρώνονται χρυσά.
Καλομελετοῦν τ' ἀγόρια, τραγουδοῦν οἱ νιές,
κι ἄλλοι κουβαλοῦν δεμάτια, φτιάχνουν θημωνιές.

Τώρα στρώσανε νὰ φᾶνε κάτω ἀπ' τὴν ἐλιά,
πᾶν τὰ βόδια γιὰ νὰ πιοῦνε πέρα μιὰ σταλιά,
κι ὁ σπουργίτης, παιχνιδιάρης, ποῦβρε τὸν καιρό,
χαμηλώνει κι ἓνα στάχυ παίρνει ἀπ' τὸ σωρό.

Σ. Σπεράντσας

Κοχύμβι.

Τὰ παιδιά εἶναι τρελλὰ μὲ τὴ θάλασσα. Πόσο γα-
λάξιο νερό, Θεέ μου, ὀλόστρωτο καὶ γυαλιστερό, πέρα
ὡς πέρα, ὡς πού φθάνει τὸ μάτι σου!

Νά τα, περπατοῦν ξεγάλτσωτα στὴν ἀμμουδιά! Τὸ
κυματάκι κυνηγᾷ τὰ πόδια των νὰ τοὺς τὰ βρέξει καὶ
αὐτὰ τραβιοῦνται. Καὶ ὀλοένα ξαναγυροῦν.

Ὡ, τί εὐχάριστα εἶναι τώρα μὲ τὰ πόδια μέσα στὸ
νερό! Βέβαια πρέπει νὰ φυλάγεις νὰ μὴ σὲ τσιμπήσει
καμμιά δράκαινα, νὰ μὴ σὲ κτυπήσει καμμιά μουδιά-
στρα, νὰ μὴν πατήσης κανένα ἀχινό, νὰ μὴν ἀπαντή-
σης στὸ δρόμο σου τὴ δαγκάνα καβουριοῦ. Αὐτὰ ὅμως
δὲν εἶναι ἐδῶ σὰ ρηχὰ καὶ γιὰ τὰ βαθιὰ δὲν ἔχεις
νὰ φοβηθῆς, ὅταν μάθης μιὰ νὰ κολυμβᾷς.

Ἡ μητέρα των μαθαίνει τώρα τὴν Ἐλενίτσα νὰ
κολυμβᾷ.

— Ἔτσι, παιδί μου, τῆς λέγει, καὶ τὴν πιάνει ἀπὸ
τὸ σαγόνι, ἀπλώσου ἐλεύθερα στὸ νερό, σὰ νὰ εἶναι
ἓνα μεγάλο ἀπαλὸ στρῶμα. Καὶ τώρα κούνα μαζί χέ-
ρια καὶ πόδια.

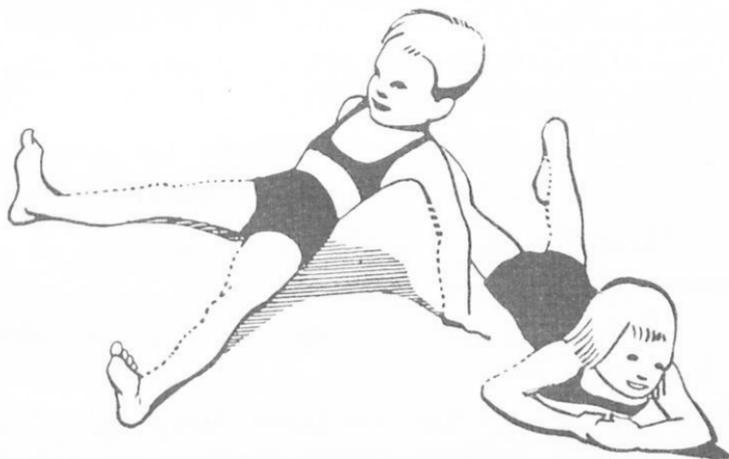
— Τί ἀστεία πού εἶσαι! Ἴδιο βατραχάκι, τῆς λέγει
ἡ Ἄννα ἢ ἀδελφοῦλα της.

—“Οχι έτσι νευρικά, ξαναλέγει ή μητέρα της. Σιγώτερα και νά μὴν κρατῆς τὴν ἀναπνοή σου. Ἄμα προσέχεις, μπορεῖς νά κρατῆς ὀρθάνοικτο τὸ στόμα σου και νά πέρνης ἀέρα δίχως νά καταπίνης θάλασσα. Ἔτσι, ἀργά, ἀργά. Εὐγε.

Ἡ Ἑλενίτσα εὐρῆκε γρήγορα τὸ μυστικὸ νά στέκη ἐπάνω στὸ νερὸ και τὰ χέρια της κινουῦνται τώρα μὲ ρυθμὸ μέσα στὸ νερὸ σὰ δυὸ μικρὰ κουπιὰ.

Μιά στιγμή τῆς λέγει ή μητέρα της.

— Κράτα τὴν ἀναπνοή σου και κλείσε καλὰ τὸ στόμα σου. Ἐμπρός! Και τῆς δίνει μιὰ και τὴν βουτᾶ δλόκληρη μέσα στὸ νερό. Ἡ Ἑλενίτσα νομίζει ὅτι θὰ σκάση, ὅτι θὰ πιῇ ὅλη τὴ θάλασσα. Τινάζεται ἐπάνω τρομαγμένη και τὰ νερὰ στάζουν ἀπὸ τὰ μαλλιά της, ἀπὸ τὰ αὐτιά, ἀπὸ τὰ μάτια της.

— Ἡσύχασε, δὲν πνίγεσαι τόσο εὐκολα, λέγει ή μητέρα της. Πρέπει νά μάθης και μόνη σου νά βουτᾶς κρατώντας τὴν ἀναπνοή σου.

Στὸ μεταξὺ ὁ Νίκος, ὁ ἀδελφός της, ἐπῆρε δρόμο. Αὐτὸς δὰ εἶναι πού κολυμβᾶ. Σωστὸ βαπόρι. Μπορεῖ

νά ξεμακραίνῃ ἀπὸ τὸ ἀκρογιαλὶ μαζὶ μὲ τὰ μεγαλύ-
τερα παιδιὰ καὶ τότε φαίνονται μόνο τὰ κεφαλάκια
των καὶ κάπου κάπου καὶ τὰ πόδια των, γιὰ τὸ τοῦς
ἀρέσει νὰ κτυποῦν τὴ θάλασσα καὶ νὰ σηκώνουν πολ-
λοὺς ἀφρούς.

Ὅμως τὰ μικρὰ των ἀδελφάκια φοβοῦνται ἀκόμη
τὰ βαθιὰ νερά. Μπαινοβγαίνουν στὰ ρηχὰ καὶ μα-
ζεῦν χορταράκια τῆς θάλασσας καὶ ἀχιβάδες καὶ στε-
γνώνουν στὸν ἥλιο καὶ στὸν ἀέρα καὶ λιάζονται.

Ἄγαποῦν ὅλοι των τὴ θάλασσα πολὺ πολὺ καὶ
ἡ Ἐλενίτσα θὰ ἤθελε τώρα διαρκῶς νὰ κολυμβᾷ, μιά
ποῦ ἔμαθε. Ἀλλὰ ἡ μητέρα της τῆς λέγει ὅτι τὸ πολὺ
κολύμβι βλάπτει τὰ παιδιὰ ἀντὶ νὰ τὰ ὠφελῇ, καὶ ἡ
Ἐλενίτσα ἀναγκάζεται νὰ βγῇ ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Μὲ τὰ κουπιὰ.

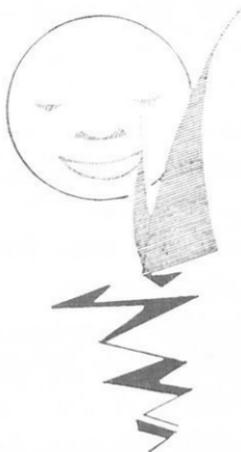
Ἀλλὰ ὅλοι των ἀγαποῦν καὶ τὸν περίπατο μὲ τὰ
κουπιὰ, ὅταν δὲν ἔχη ἀέρα.

Ἐνα βράδυ μάλιστα, ποῦ ἦσαν ὅλοι των μέσα
στὴ βάρκα, ὁ ἥλιος ἔδυσε μέσα σὲ φλόγες ὀλοκόκκινες.
Ἐπειτα ἐβγῆκε τὸ φεγγάρι, χρυσὸ καὶ μεγάλο στὴν
ἀρχὴ καὶ ὅσο ἀνέβαινε ἐγίνετο ἀσημένιο καὶ χλωμό.
Ὅλη ἡ θάλασσα ἦτο γεμάτη φῶς. Τὰ σπιτάκια στὴν
παραλία ἐφαίνετο πολὺ μικρὰ καὶ ἄσπρα καὶ τὰ πα-
ράθυρά των φωτισμένα σὰ μικρὲς κανδηλές.

Οἱ μεγάλοι ἐτραβοῦσαν κουπὶ καὶ ἐτριξε ὁ σκαρ-
μός. Πλάφ, πλάφ, πλάφ, ἔκαμαν τὰ κουπιὰ καὶ ἐβγαί-

ναν ἀστραφτερά μέσα ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ τὸ νερὸ ἔσταζε ἀπὸ τὶς ἄκρες τῶν κόμπους ἀσήμι.

Ἄ! ἦτο πολὺ ὠραία ἡ βραδιά αὐτή. Πλάϊ τῶν ἐπεροῦσαν καὶ ἄλλες βάρκες γεμάτες μὲ κόσμο καὶ ἀπὸ ὅλες τῶν ἀκούοντο τραγούδια καὶ ὄργανα. Ἡ

Ἐλενίτσα καὶ τὰ ἀδέρφια της ἦσαν μαγεμένα. Καὶ ὁ Βαγγέλης ἄρχισε καὶ αὐτὸς νὰ τραγουδῇ:

Ἔγια μόλα! Κῦμα, σούρουπο γλυκό,
τὸ κουπὶ στὸ χέρι.

Λάμνετε κι ἡ βάρκα πάει σὰ μαγικὸ
κι ἄσπρο περιστέρι.

Στὸ γυαλὸ φαντάζουν τὴν πύλιναν
τ' ἄρμυρὰ τὰ φύκια.

Γλάρε, τὸ σκοπὸ μας φέρο' τον ἀπαλὰ
στ' ἄλλα τὰ καΐκια.

Πρὸς τὴ δύση ἡ φλόγα σβήνει τ' οὐρανοῦ
κι ἡ βραδιά προβαίνει

Λίγο κι ἀπ' τὴ ράχη πίσω τοῦ βουνοῦ
τὸ φεγγάρι βγαίνει.

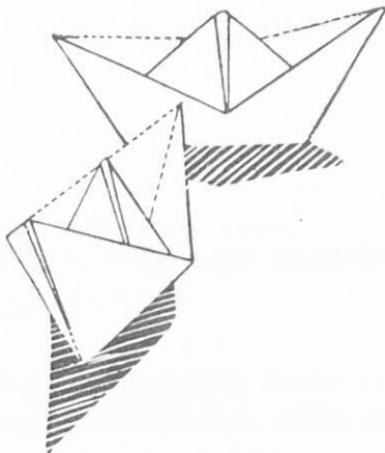
Στὴ στρομὴ τῆς πρύμης νανουρίζει ἀριά
τ' ἀφοισμένο κῶμα.

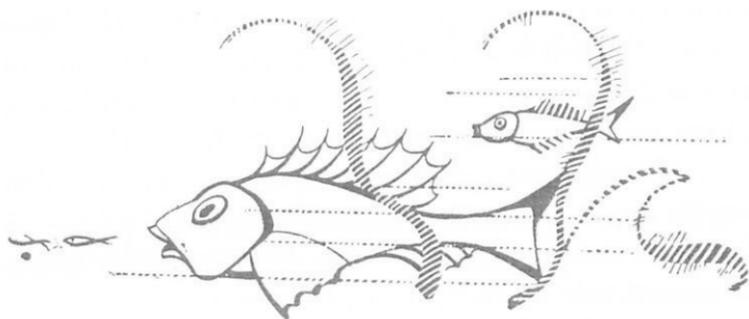
Πάρετε, προοῦλες, πάλι στὴ στεριά
νὰ μᾶς πᾶτε πρίμα.

Σ. Σπεράντσας

Δὲν ἐπρόφθασαν νὰ πέσουν καλὰ καλὰ στὰ κρεβατάκια των τὴ νύκτα τὰ παιδιὰ καὶ ἀμέσως ἀποκοιμήθηκαν.

Καὶ ἡ Ἐλενίτσα εἶδε στὸν ὕπνο της καὶ πάλι τὴ θάλασσα. Εἶχε πάλι φεγγάρι καὶ ἐκολυμβοῦσε στὰ βαθιά μαζί μὲ τ' ἀσημένια τὰ ψαράκια!

Ψάρεμα.

Ὁ Θανάσης εὐρίσκει μεγάλη εὐχαρίστηση νὰ κατεβαίνει τὸ πρωτὶ ἔνωρις ἔνωρις στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ νὰ κοιτάζη τοὺς ψαράδες νὰ τραβοῦν τὰ δίχτυα.

Ἄχ, ἄς ἦτο καὶ αὐτὸς ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς δυνατοὺς τοὺς ἄνδρες, πὺν μισοὶ ἀπὸ ἐδῶ καὶ μισοὶ ἀπὸ ἐκεῖ τραβοῦν τὰ δίχτυα ὅλοι μαζί καὶ μὲ τὰ πόδια των, γυμνὰ ἕως τὸ γόνατο, στηρίζονται γερὰ στὴ γῆ! Ἐνα-δυο-τρια, ἕνα-δυο-τρια, ἔτσι τραβοῦν γιὰ ὥρες τὰ σχοινιά πὺν κουλουριάζονται ὀπίσω των. Κάθε τόσο ὁ τελευταῖος ἀφήνει τὸ σχοινὶ καὶ πάει καὶ πιάνεται πρῶτος στὴ γραμμὴ καὶ ξαναρχίζει τὸ τράβηγμα.

Νά το, ἐπὶ τέλους, τὸ δίχτυ γεμᾶτο ψάρια! Πῶς σπαρταροῦν καὶ πῶς λάμπουν στὸν ἥλιο σὰν ἀσήμια! Πῶς ξεγλυστροῦν καὶ πῶς πετοῦν ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ψαράδων!

* * *

Ἄλλὰ ἡ χαρὰ τοῦ Θανάση εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερη, ὅταν πηγαίνει ὁ ἴδιος στὸ ψάρεμα μαζί μὲ τὸν πατέρα του.

Βγαίνουν στὰ ἀνοικτά, μὲ τὸ πανὶ φουσκωμένο,

κάτασπρο σὺν τὸ πτερὸ μέγαλου πουλιοῦ. Ἡ βάρκα των πετᾶ ἐπάνω στὰ νερὰ καὶ ἀφήνει ὀπίσω των ἓνα αὐλάκι ἀπὸ ἀφρούς. Τὸ κῦμα παραμερίζει ἐμπρὸς στὴ βάρκα των γιὰ νὰ περάσῃ τὸ γοργὸ αὐτὸ πουλί!

Ὁ πατέρας κρατεῖ τὴ συρτή, μιὰ πετονιά ἀπὸ κίτρινο ἀρμίδι καὶ στὴν ἄκρῃ τὸ μεγάλο ἀγκίστρι μὲ ἓνα πτερὸ ἀπὸ γλάρο γιὰ δόλωμα. Καὶ τὰ μεγάλα ψάρια τὸ καταπίνουν τὰ ἀνόητα καὶ πιάνονται.

— Αὐτὰ παθαίνουν ὅσοι κυνηγοῦν τὸν μικρὸ καὶ τὸν ἀδύνατο, λέγει ὁ πατέρας του καὶ ρίχνει τὰ ψάρια μέσα στὸ καλάθι.

Κάθε τόσο ἀφήνει καὶ τὸν Θανάση νὰ ρίξῃ καὶ νὰ κρατῇ αὐτὸς τὸ ἀγκίστρι. Ἄλλὰ ὁ Θανάσης δὲν εἶναι τυχερός. Ἴσως νὰ τὸν φοβοῦνται τὰ ψαράκια καὶ δὲν τσιμποῦν. Ἴσως καὶ νὰ κινῇ ἀπὸ τὴ χαρά του τὸ ἀγκίστρι περισσότερο ἀπὸ ὅσο χρειάζεται.

— Μὴ στενοχωριέσαι, σιγὰ σιγὰ θὰ συνειθίσης, τοῦ λέγει ὁ πατέρας του καὶ τοῦ δίνει νὰ κουβαλῇ αὐτὸς τὸ καλάθι μὲ τὰ ψάρια γιὰ νὰ τὰ δώσῃ στὴ μητέρα του.

Ἐ' ἀσημένια βάρκα μωῆκα.

Σ' ἀσημένια βάρκα μπῆκα
μὲς στὸν "Αἰ-Γιώργη βγῆκα.
Βρίσκω ραῦτες παλληκάρια,
ποὺν ψαρεύανε τὰ ψάρια.

— Νιούτσικά μου παλληκάρια,
ποὺν ψαρεύετε τὰ ψάρια,
ἔχετε γιὰ μένα ψάρια;
"Ἐχετε πασιὰ καὶ χλώρια;

— "Ἐχουμε πασιὰ καὶ χλώρια,
ὡς πέντ' ἔξι ὀκάδες χώρια.

— Βούρωλω, βούρωλω, βούρωλώσέ τα,
στὴν παλάντζα ζύγιασέ τα.

Δημοτικὸ

Ἑλληνικό.

Μέσα στὴν πύρα τοῦ καλοκαιριοῦ δουλεύουν στὸ Ἑλληνικὸ οἱ ἐργάτες, μαῦροι ἀπὸ τὸν ἥλιο. Κάθε τόσο ἀκούεις.

— Βάρδα, φουρνέλο! καὶ κρύβονται γρήγορα οἱ ἀνθρώποι, γιὰ νὰ μὴν τοὺς ἔλθῃ καμμιά πέτρα στὸ κεφάλι.

Πρὶν ἀπὸ ὀλίγο καιρὸ αὐτὸς ὁ τόπος, ποὺ εἶναι τόσο κοντὰ στὰς Ἀθήνας, ἦτο ὅλος πέτρα. Ὁ ἥλιος τὸν ἔψηνε τὸ καλοκαίρι, ἡ βροχὴ καὶ ὁ ἀέρας τὸν ἔδεραν τὸ χειμῶνα. Εἶχε μόνο ἄγρια χόρτα, θυμάρι, ρεῖκι καὶ ποῦ καὶ ποῦ καὶ κανένα πεῦκο.

Σήμερα ἔχει πολλὰ σπίτια, μεγάλα καὶ μικρά, κτισμένα κοντὰ στὴ θάλασσα, καὶ τὸ κάθε σπίτι ἔχει γύρω του μεγάλο περιβόλι. Ἀπὸ ὅλα τὰ σπίτια κοιτᾶς τὴ θάλασσα, γιατί ἡ γῆ ἀνηφορίζει ἀπαλὰ πρὸς τὸ βουνό. Καὶ κάθε ἡμέρα ἡ θάλασσα εἶναι γεμάτη μὲ βαρκοῦλες μὲ ἄσπρα καὶ κόκκινα πανιὰ καὶ μὲ μικρὰ καὶ μὲ μεγάλα βαπόρια, ποὺ ἄλλα ἔρχονται καὶ ἄλλα πᾶνε, ποιὸς ξέρει ποῦ!

* * *

Ἐπάνω σὲ αὐτὴ τὴ σκληρὴ γῆ δουλεύουν ὀλοένα οἱ ἐργάτες. Νέα σπίτια κτίζουν καὶ φυτεύουν νέα περιβόλια. Ἀλλὰ μὲ πόσον κόπο, Θεέ μου! Πρέπει πρῶτα νὰ σκάψουν τὴ γῆ, ποὺ εἶναι πέτρα σκληρὴ καὶ χονδρὴ δυὸ καὶ τρεῖς καὶ τέσσαρες φορὲς ἴσα μὲ τὸ ἀνάστημά σας. Αὐτὸ εἶναι δύσκολο νὰ γίνῃ μόνο μὲ ἐργαλεῖα. Μεταχειρίζονται καὶ δυναμίτη, ποὺ σπάνει τὴν πέτρα

καὶ τὴν πετᾶ ψηλὰ καὶ γι' αὐτὸ ἀκούεις καὶ ὅλη τὴν ἡμέρα. «Βάρδα, φουρνέλο!»

Ἔτσι ἐκβραχίζουσι τὴ γῆ. Στὰ χανδάκια ποῦ ἀνοίγουν, κτίζουσι τὰ θεμέλια τοῦ σπιτιοῦ ἢ καὶ τὰ γεμίζουν μὲ χῶμα γιὰ νὰ κάμουν ἐπάνω του περιβόλι. Τὸ χῶμα αὐτὸ τὸ κουβαλοῦν ἀπὸ μακριά, γιατί καὶ ἡ γύρω γῆ εἶναι ὅλο σκληρὴ πέτρα.

Ἄλλὰ τί εἶναι ἓνα καὶ δύο κἀρα χῶμα! Ἐδῶ χρειάζεται χῶμα καὶ χῶμα, κἀρα πολλά, ποῦ μέρες καὶ ἐβδομάδες τὸ κουβαλοῦν, τὸ ἓνα ὀπίσω στὸ ἄλλο. Καὶ μήπως καὶ τὸ χῶμα αὐτὸ εἶναι πάντοτε καλὸ; Πρέπει οἱ ἄνθρωποι νὰ τὸ δυναμώσουν, νὰ τὸ ἀνακατεύσουν μὲ ἄλλο χῶμα καὶ μὲ λίπασμα. Ἐπειτα φυτεύουσι ἐπάνω του δένδρα, λουλούδια καὶ λαχανικά.

Ἄλλὰ σὲ αὐτὸν ἐδῶ τὸν τόπο φυσᾶ διαρκῶς ὁ ἀέρας καὶ στεγνώνει καὶ ξηραίνει πολὺ γρήγορα τὴ γῆ. Δυὸ τρεῖς ἡμέρες ἀπότιστο νὰ ἀφήσης τὸ περιβόλι σου, πάει, ἐξηράθηκε. Καὶ ἂν εἰπῆτε καὶ γιὰ νερό, αὐτὸ τὸ παίρνουσι ἀπὸ πηγὰδια, ποῦ εἶναι σαράντα καὶ πενήντα πόδια βαθιὰ μέσα στὴ γῆ!

Σήμερα πρασινίζουν στὸ Ἑλληνικὸ παντοῦ τὰ περιβόλια καὶ εἶναι ὥραϊα τὰ ἄσπρα σπιτάκια του μέσα σὲ αὐτὴ τὴν πρασινάδα. Ἄλλὰ τί κόπος γιὰ νὰ γίνουν ὅλα αὐτά!

Τὰ καλύτερα λουλούδια μέσα στὴν ἀγορὰ εἶναι, λέγουσι, τοῦ Ἑλληνικοῦ. Ἄμῃ τὰ μαρουλάκια, τὰ ἀγγουράκια, τὰ φρέσκα φασολάκια του; Τὰ τρώγεις καὶ εὐφραίνεσαι.

Ἡ Πατρίδα μας.

Χωριά μικρά καὶ χωριά μεγάλα καὶ πόλεις μικρὲς καὶ πόλεις μεγάλες.

Καὶ ἄνθρωποι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδιά, πού ζοῦν καὶ δουλεύουν διαρκῶς καὶ ὅλοι των ὁμιλοῦν Ἑλληνικά.

Καὶ γύρω χωράφια καὶ ἀμπέλια καὶ περιβόλια καὶ μικρὰ λοφάκια καὶ μεγάλοι λόφοι καὶ μικρὰ βουνά καὶ βουνά ὑψηλά μὲ τὸ χιόνι στὴν κορυφή.

Καὶ ρέματα καὶ ποτάμια πού κατηφοροῦν καὶ πρασινίζουν τὸν τόπο καὶ ποτίζουν ἔλατα, βαλανιδιές, πλατάνια, λεῦκες, ἐλιόδενδρα, πεῦκα καὶ πᾶνε καὶ χύνονται στὴ θάλασσα.

Καὶ ἀκρογιαλιές μὲ τὶς χρυσές ἀμμουδιές. Καὶ γύρω καὶ πέρα ἢ μεγάλη γαλάζια θάλασσα πού ποτὲ δὲν κουράζεται, μὲ τὰ μικρὰ καὶ τὰ μεγάλα τῆς νησιᾶ, ξαπλωμένα σὰ χελῶνες ἐπάνω στὰ νερά.

Ὅλα αὐτὰ εἶνε ἡ Ἑλλάδα, ἡ πατρίδα μας.

Ἐνας τόπος γεμᾶτος ἥλιο καὶ καλωσύνη καὶ ὁμορφιά, πού τὸν ἀγαποῦμε ὅλοι μας μὲ τὴ ψυχὴ μας καὶ πού θὰ τὸν ἀγαπήσετε καὶ σεῖς, παιδιά, μὲ ὅλη σας τὴν καρδιά.

Περιεχόμενα.

	Σελ.		Σελ.
1. Αὐγή	3	22. Στὴν ἐκκλησιά	50
2. Χρυσὴ καντήλα, <i>ποίημα δημοτικό</i>	5	23. Μανούλες	53
3. Τὰ πουλιά φεύγουν	6	24. Τὸ γαϊδουράκι τοῦ Σάν- τσιο-Πάντσια	56
4. Δόνια, χελιδόνια, <i>ποίημα δημοτικό</i>	8	25. Τὸ ἰδιότροπο κουνελάκι	59
5. Συννεφάκια	9	26. Κάμε ὅτι δὲν κοιτᾶς	61
6. *Ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα πη- γαίνουν στὸ σχολεῖο	10	27. Δυὸ ἀγόρια	61
7. Μέσα μου κλείνω, <i>ποίημα Μ. Κλεάνθους-Παπαδημη- τρίου</i>	13	28. Τρία παιδιά	63
8. Τὰ περιβόλια καὶ τὰ χω- ράφια	14	29. Ἡ καταιγίδα	64
9. Πρωτοβρόχια, <i>ποίημα Μ. Κλεάνθους-Παπαδημη- τρίου</i>	16	30. Ἡ βροχή, <i>ποίημα Μ. Κλεάν- θους-Παπαδημητρίου</i>	67
10. Ἡ Χαΐδω	17	31. Στρατιῶτες	68
11. Τσιριτρό, <i>ποίημα Ζ. Πα- παντωνίου</i>	19	32. Σημαῖα	71
12. *Ὅταν τὰ παιδιά φεύγουν ἀπὸ τὸ σχολεῖο	21	33. Ἀθήνα	72
13. *Ὅλοι ἐργάζονται	28	34. Ἀθήναι!	73
14. Οἱ καλοὶ συνεργάτες	31	35. Κάθε πράγμα στὴ θέση του	75
15. Ἡ Μαριέττα ράβει	36	36. Σχολικὴ ἑορτὴ	78
16. Τὸ κέντημα, <i>ποίημα Μ. Κλεάνθους-Παπαδημη- τρίου</i>	38	37. Χιόνι	81
17. Ἡ γιαγιά μας καὶ ἡ μη- τέρα μας	39	38. Τὰ κάλανδα, <i>μὲ 2 ποιήμα- τα δημοτικά</i>	85
18. Ἡ προσευχὴ τοῦ παιδιοῦ, <i>ποίημα Μ. Κλεάνθους-Πα- παδημητρίου</i>	44	39. Τὴ νύκτα τοῦ *Αἰ-Βασίλη, <i>μὲ δημοτικὸ νανούρισμα</i>	87
19. Τὰ βράδια	45	40. Οἱ κοῦκλες τῆς Φωτούλας	91
20. *Ἐρχεται ὁ πατέρας, <i>ποίημα Γ. Βιζυνηοῦ</i>	47	41. Ἡ κούκλα μου, <i>Μ. Κλεάν- θους Παπαδημητρίου</i>	93
21. Ἡ ἱστορία τοῦ παπποῦ	48	42. Παιχνιδάκια	94
		43. Ἡ Μάτσια	96
		44. Τὰ γατάκια, <i>ποίημα Ζ. Πα- παντωνίου</i>	100
		45. Ὁ Μπόμπης	101
		46. Οἱ δυὸ φίλοι, <i>ποίημα Ζ. Πα- παντωνίου</i>	103
		47. Ἀνόητος θυμὸς	105
		48. Ἀποκριές	106

	Σελ.		Σελ.
49. Ὁ χειμώνας ἐπέρασε . . .	110	72. Βάγια βάγια τῶ βαγιῶ,	
50. Οἱ γλάστρες τῆς Μοσχούλας	112	<i>ποίημα δημοτικό</i>	146
51. Ξαναῆλθαν	114	73. Λαμπρή, μὲ δημοτικά ποιή-	
52. Χελιδονάκι μου γοργό,		<i>ματα</i>	147
<i>ποίημα δημοτικό</i>	115	74. Ὅλα τὰ μικρὰ κορίτσια,	
53. Φωλίτσες	116	<i>ποίημα δημοτικό</i>	150
54. Μοῦ παράγγειλε τὸ ἀη-		75. Πρωτομαγιά, <i>ποίημα Γ. Πο-</i>	
<i>δόνη, ποίημα δημοτικό</i>	117	<i>λέμη</i>	150
55. Μικρούλα χιτίζω μιὰ φω-		76. Ὁ ἀετός	151
<i>λιά, ποίημα Μ. Κλεάνθους-</i>		77. Ὁ ἄνθρωπος-πουλί	154
<i>Παπαδημητρίου</i>	118	78. Ἐλεύθερα	161
56. Ὁ μικρὸς σπίνος	119	79. Ὁ Τζιτζικας	163
57. Τὰ κοτοπουλάκια, <i>ποίημα</i>		80. Κοντὰ στῆ θάλασσα	165
<i>Μ. Κλεάνθους - Παπαδημη-</i>		81. Τί εἶμαι; <i>ποίημα Μ. Κλεάν-</i>	
<i>τρίου</i>	120	<i>θους - Παπαδημητρίου</i>	168
58. Τὸ σπιτάκι μὲ τοὺς κα-		82. Τὰ καβούρια κάνουν γάμο,	
<i>λοὺς ἀνθρώπους</i>	121	<i>ποίημα δημοτικό</i>	169
59. Ὁ κόκορας, <i>ποίημα Ζ. Πα-</i>		83. Στὸ δάσος	170
<i>παντιοῦ</i>	126	84. Τὸ δέντρο, <i>ποίημα Γ. Δροσίη</i>	173
60. Ἀπρίλης	127	85. Ἡ ἀλεπού και ὁ σκαν-	
61. Τώρα εἶναι Ἀπρίλης και		<i>τζόχοιρος</i>	174
<i>χαρά, ποίημα δημοτικό</i>	127	86. Τὸ ἀηδόνη, <i>ποίημα Α. Βλάχου</i>	176
62. Χωριό	128	87. Ἡ ζέστη	177
63. Τὸ χωριό, <i>ποίημα Γ. Δρο-</i>		88. Θέρος	178
<i>σίγη</i>	130	89. Θερισμός, <i>ποίημα Σ. Σπε-</i>	
64. Οἱ πάπιες, <i>ποίημα Μ. Κλε-</i>		<i>ράντσα</i>	179
<i>άνθους - Παπαδημητρίου</i>	131	90. Κολύμβι	180
65. Ἐνα καλὸ μάθημα	132	91. Μὲ τὰ κουπιά	182
66. Οἱ μέλισσες	133	92. Ἐγια μόλα, <i>ποίημα Σ. Σπε-</i>	
67. Σιτάρι	135	<i>ράντσα</i>	183
68. Ἀνεμόμυλος, <i>ποίημα Μ. Κλε-</i>		93. Ψάρεμα	185
<i>άνθους - Παπαδημητρίου</i>	138	94. Σ' ἀσημένια βάρκα μπῆ-	
69. Ἐνα θλιμμένο τραγούδι	140	<i>κα, ποίημα δημοτικό</i>	187
70. Ἐσπασε ὁ ἄσπρος κρίνος	143	95. Ἐλληνικό	188
71. Τῶν Βαίτων	145	96. Ἡ Πατρίδα μας	190

Ε Π Ι Μ Ε Τ Ρ Ο

Το αναγνωστικό *Η χαρά του παιδιού* της παιδαγωγού Μυρσίνης Κλεάνθους-Παπαδημητρίου με εικονογράφιση του Μάριου Αγγελόπουλου ήταν ένα από τα δέκα αναγνωστικά που εγκρίθηκαν το 1934 για τη δεύτερη τάξη του δημοτικού σχολείου. Στην εξουσία βρισκόταν το Λαϊκό Κόμμα του Παναγή Τσαλδάρη –ένα κόμμα αντίθετο στη χρήση της δημοτικής– στέλνοντας στο υπόγειο την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1929-1932 του Ελευθέριου Βενιζέλου. Τον Ιανουάριο του 1933 καταργείται το Εκπαιδευτικό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο που συντόνιζε τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης και την ίδια χρονιά ψηφίζεται ο νόμος 5911 περί σχολικών βιβλίων –αντίθετος σε πολλά σημεία από

τον νόμο 5045 του 1931 του υπουργού Παιδείας Γεώργιου Παπανδρέου, ο οποίος επέκτεινε τη χρήση της δημοτικής και στις έξι τάξεις του δημοτικού σχολείου.

Βάσει του νέου νόμου, εκδίδεται τον Ιανουάριο του 1934 νέα προκήρυξη «περί του τρόπου συντάξεως των αναγνωστικών βιβλίων του δημοτικού σχολείου», σύμφωνα με την οποία ως σκοπός των αναγνωστικών οριζόταν «η τόσον διά του περιεχομένου και της μορφής αυτών όσον και διά της γλώσσης των προαγωγή και συγκέντρωσις πάντων των διαφερόντων, των καλλιεργουμένων υπό του δημοτικού σχολείου, η καλαισθητική και γλωσσική μόρφωσις των μαθητών, η προαγωγή της θρησκευτικής των διαπλάσεως και η εθνική και ηθική διαπαιδαγώγησις αυτών» (βλ. Χριστ. Β. Λέφας, *Ιστορία της εκπαιδεύσεως*, Οργανισμός Εκδόσεως Σχολικών Βιβλίων, Αθήνα 1942).

Το αναγνωστικό της Μυρσίνης Κλεάνθους-Παπαδημητρίου εγκρίθηκε τον Αύγουστο του 1934 «προς χρήσιν της Β' Δημοτικού για μία τετραετία». Μαζί με αυτό, για την ίδια τάξη εγκρίθηκαν, μεταξύ άλλων, *Ο καλός δρόμος* των Γρηγόριου Ξενόπουλου και Γ. Κονιδάρη (που είχε πρωτοχρησιμοποιηθεί στα σχολεία το 1924), οι *Ιστορίες* του Αριστοτέλη Κουρτίδη (που είχε πρωτοκυκλοφορήσει το 1896) και τα

Κρινολούλουδα των Αρσινόης Ταμπακοπούλου και Θεώνης Δρακοπούλου (Μυρτιώτισσα).

Συμπιεσμένη ανάμεσα σε κορυφαία ονόματα της λογοτεχνίας και της εκπαίδευσης, η Μυρσίνη Κλεάνθους-Παπαδημητρίου (1887-1981) είναι στην εποχή μας ξεχασμένη. Στα χρόνια της όμως ήταν γνωστή παιδαγωγός και διανοούμενη, η οποία αρθρογραφούσε στο *Ελεύθερον Βήμα* για ζητήματα που αφορούσαν το παιδί και την εκπαίδευση, συνεργαζόταν με γνωστά περιοδικά (*Παιδεία του Μίλτου Κουντουρά, Παιδεία και Ζωή, Σχολείο και Ζωή*) και έδινε διαλέξεις στο Μαράσλειο Διδασκαλείο. Γεννημένη στη Φιλιππούπολη της Ανατολικής Ρωμυλίας, πραγματοποίησε τις εγκύκλιες σπουδές της εκεί, στα Ζαρίφεια Εκπαιδευτήρια. Το 1909, η μαθήτρια του Νικόλαου Πολίτη και αριστούχος απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών αναχωρεί με υποτροφία για μετεκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης και στη Σορβόνη, και με την επιστροφή της από το εξωτερικό διευθύνει το Ανώτερο Διδασκαλείο Νηπιαγωγών Καλλιθέας (1919-1924), ωστόσο φεύγει για το Λονδίνο με τον σύζυγό της Θεόδωρο Παπαδημητρίου (αναλυτικότερα για τη ζωή της, βλ. Όλγα Παντούλη, «Μυρσίνη Κλεάνθους-Παπαδημητρίου: Συμβολή στην ιστορία των Ελληνίδων παιδαγωγών του εικοστού αιώνα», *Χρονικά* 5 [1995], σ. 31-54).

Φύση προοδευτική, η Μυρσίνη Κλεάνθους-Παπαδημητρίου υποστήριξε τους γυναικείους αγώνες και υπήρξε συνεργάτιδα της Καλλιρρόης Παρρέν στην *Εφημερίδα των Κυριών* από το 1909, και από τα ιδρυτικά μέλη του Λυκείου Ελληνίδων (1911). Λιγότερο γνωστή από την καθηγήτρια του Μαρσλείου Ρόζα Ιμβριώτη, τη Γαλάτεια Καζαντζάκη ή την Πηνελόπη Δέλτα, ήταν πάντως μία από τις πρωτεργάτριες του εκπαιδευτικού δημοτικισμού με σημαντική συμβολή (βλ. Πασχαλίνα Χατζημπέτη, «Οι πρωτεργάτριες του "Εκπαιδευτικού Δημοτικισμού" στην Ελλάδα: Συμμετοχή στο κίνημα, παιδαγωγικές απόψεις, εκπαιδευτική-παιδαγωγική δράση», μεταπτυχιακή εργασία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Θεσσαλονίκη 2011). Το 1921 έγινε μέλος του Εκπαιδευτικού Ομίλου και την ίδια χρονιά συνεργάστηκε με τον Δημήτρη Γληνό για την ίδρυση της Ανωτέρας Γυναικείας Σχολής, με σκοπό την παροχή ανώτερης μόρφωσης στις γυναίκες, όπου δίδαξε –η μόνη γυναίκα– το μάθημα της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας. Την προσφορά της στο κίνημα του εκπαιδευτικού δημοτικισμού επιστέγασε, κατά κοινή ομολογία των ιστορικών της εκπαίδευσης, η έκδοση του τρίτομου έργου της *Η Νέα Αγωγή: Θεωρία και μέθοδοι* (1952). Στη δεκαετία του 1960

εξέδωσε δύο λογοτεχνικά βιβλία, τα μυθιστορήματα *Χαμένοι κόσμοι* (1960) και *Το πρόσωπο της γυναίκας* (1962). Τελευταίο της βιβλίο ήταν η μελέτη *Το αρχαίο δράμα* (1980).

Το αναγνωστικό του 1934 δεν ήταν το πρώτο βιβλίο της Μυρσίνης Κλεάνθους-Παπαδημητρίου για παιδιά. Είχε προηγηθεί, το 1925, το αναγνωστικό *Τα παιδιά*, πάλι για τη Β' Δημοτικού, σε συνεργασία με τον Μιχάλη Παπαμαύρο –μέρος του οποίου χρησιμοποιήσε στη σύνταξη της *Χαράς του παιδιού*– και το μνημειώδες *Παιχνίδια με τραγούδια οργανωμένα με βάση την αρχή της εργασίας για παιδιά ως 12 χρόνων* (1932).

Το αναγνωστικό *Η χαρά του παιδιού* απαρτίζεται από σύντομες αυτοτελείς αφηγήσεις που διηγούνται την καθημερινότητα μιας σειράς μαθητών του Δημοτικού. Το βιβλίο από τις αρχικές σελίδες αναπτύσσει θέματα πολύ οικεία στα πρώτα σχολικά αναγνώσματα: την πρώτη μέρα στο σχολείο και τα πρωτοβρόχια. Βρίσκουμε αφηγήσεις για την οικογένεια, που διδάσκουν τη σεβαστική συμπεριφορά απέναντι στους γονείς, για τον στρατό και την πατρίδα, για τον κυριακάτικο εκκλησιασμό και τις θρησκευτικές εορτές που ορίζουν τον κυκλικό χρόνο, για την εντυπωσιακή Αθήνα αλλά και τις ασχολίες στο χωριό, για τα ζώα και τις εποχές. Αφηγήσεις

που προάγουν τη φιλομάθεια και την εργατικότητα, την ευπείθεια και τη σύνεση. Τα παιδιά μαθαίνουν τα ελληνικά ήθη και έθιμα και διδάσκονται πώς πρέπει να φέρονται ως σωστά ελληνόπουλα, μέσα από μικρές ιστορίες που καταλήγουν είτε με ένα μήνυμα είτε με ευφρόσυνη διάθεση.

Η γλώσσα είναι απλή καθαρεύουσα, με λόγιους τύπους («εορτή», «πτερά»), αυξήσεις στα ρήματα («ήρχετο», «εξυπνούσεν», «εξαναδίπλωσε»), και κεντημένη με λέξεις της δημοτικής και λαϊκές («βυζαίνει», «κουρνιασμένος», «χάμω»). Η σύνταξη είναι απλή και οι προτάσεις συνήθως σύντομες. Το λεξιλόγιο και ο ρυθμός της ζωντανής ομιλούμενης γλώσσας εισβάλλουν στα κείμενα μέσα από τα ομόθεμα ποιήματα που ακολουθούν συνήθως τα αφηγηματικά μέρη: δημοτικά τραγούδια, στίχοι της συγγραφέως, ποιήματα του Γεώργιου Δροσίνη, του Ιωάννη Πολέμη και του Άγγελου Βλάχου ή γνωστών συγγραφέων της παιδικής λογοτεχνίας, όπως ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου και ο Στέλιος Σπεράντσας.

Το αναγνωστικό εικονογραφήθηκε με ασπρόμαυρα σχέδια του αλεξανδρινού ζωγράφου και χαράκτη Μάριου Αγγελόπουλου (1911-1995), ο οποίος έκανε αργότερα μεγάλη καριέρα ως σκηνογράφος στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, ενώ ασχολήθηκε επίσης και με τη λογοτεχνία. Μαθητής του ζωγράφου

Περικλή Βυζάντιου (ο οποίος είχε επίσης εικονογραφήσει σχολικά βιβλία του Δημοτικού), ο Αγγελόπουλος, που από το 1929 εργαζόταν ως σκιτσογράφος στο *Ελεύθερον Βήμα*, απέδωσε με εικαστική φρεσκάδα εικόνες της αφήγησης, θυμίζοντας σε ορισμένες περιπτώσεις τα χαρακτηριστικά του Γιάννη Κεφαλληνού που είχε εικονογραφήσει το αλφαβητάρι του 1932 *Τα παιδάκια*.

Συντηρητικότερο από προγενέστερα αναγνωστικά ως προς τη γλώσσα, ως προς την ιδεολογία και τις αξίες που εξέφραζε αλλά και ως προς τους παιδαγωγικούς στόχους, το αναγνωστικό *Η χαρά του παιδιού* δεν μπορεί ίσως να σταθεί ως απολαυστικό ανάγνωσμα έξω από τον συγκεκριμένο παιδαγωγικό σκοπό του και την εποχή του – όπως, λ.χ., τα *Ψηλά βουνά* του Ζαχαρία Παπαντωνίου, το αναγνωστικό της Γ' Δημοτικού του 1918. Μεμονωμένες όμως, πολλές από τις επεισοδιακές αφηγήσεις, κυρίως εκείνες που αφορούν τη φύση και τα πλάσματά της, είναι χαριτωμένες και μπορούν ακόμη και στις μέρες μας να χρησιμοποιηθούν ως κατάλληλα παιδικά αναγνώσματα ή να διαβαστούν από τους γονείς –μεταφερμένα στη δημοτική– ως παραμυθάκια της καληνύχτας.

Λαμπρινή Κουζέλη

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ

Ειδική έκδοση για την εφημερίδα

ΤΟ ΒΗΜΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΕΙΡΑΣ

Ελένη Κεχαγιόγλου

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Λαμπρινή Κουζέλη

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Βασίλης Γεωργίου

ISBN: 978-960-503-425-2

© 2013

για αυτή την έκδοση.

Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη Α.Ε.

Το βιβλίο αυτό είναι ειδική προσφορά από ΤΟ ΒΗΜΑ. Απαγορεύεται η καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπο διάθεση ή και πώληση του βιβλίου. Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας, απαγορευτικής των προσβολών της. Επισημαίνεται, πάντως, ότι κατά τον Ν. 2387/1920 (όπως έχει τροποποιηθεί με τον Ν. 2121/1993 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Ν. 100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παράνομος έργου, με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΤΟ ΒΗΜΑ

ISBN: 978-960-503-425-2

ΧΟΡΗΓΟΣ
ALPHA BANK